

คู่มือการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คู่มือการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งแรก กันยายน ๒๕๖๗

จำนวนพิมพ์ ๑,๕๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต ประธานกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
นายอินทพร จั่นเอี่ยม ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ดร.วัชรวิทย์ กীরติดุสิตโรจน์ รองประธานคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทฯ

บรรณาธิการ

พระโสภณวชิรวาที เลขานุการคณะกรรมการฝ่ายเผยแพร่พระพุทธศาสนา
ของมหาเถรสมาคม

กองบรรณาธิการ

พระครูพิพิธธรรมภาณ พระมหาสาม อคฺคธมฺโม
พระมหาสุรชัย สุรทสฺสี นายกล้าณรงค์ จิตรมุง
นายศุภชัย บุปผโสสรส นางสาวณัฐชนก แซ่จ้าง
นางสาวอลิษา สุปินะ นายภาณุวัฒน์ ทรัพย์ผดุงโชค
นางสาวอวิกา สุปินะ นายธีระ เลิบไธสง

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เซน ปรีนติ้ง

๗/๔๑๔ หมู่ ๕ ต.บางใหญ่ อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐

โทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๘๘ ๔๑๖๑, ๐ ๒๙๒๗ ๘๑๙๔

E-mail : chenprinting@hotmail.com, chennakorn2556@gmail.com

คำนำ

หนังสือคู่มือการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นี้ คณะทำงานของสำนักงานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้รวบรวมระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อสะดวกในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่โดยตรง ทั้งนี้ โดยเฉพาะแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ ฉบับนี้ ได้ผ่านกระบวนการยกร่างและการทำประชาพิจารณ์ที่ใช้เวลายาวนานกว่าสองปีจึงแล้วเสร็จ และนำเสนอมหาเถรสมาคมให้ความเห็นชอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่ผ่านมา ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้คณะกรรมการฯ จัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ โดยพระพรหมบัณฑิต ในฐานะประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมี

พระธรรมวชิรเมธี เป็นประธานกรรมการ และ ดร.วัชรวิชัย กীরติดุสิตโรจน์ เป็นรองประธานกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทฯ ชุดดังกล่าวได้ยกร่างแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติให้นำร่างแผนแม่บทเสนอต่อที่ประชุมใหญ่กรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาระดับจังหวัดที่มาประชุมจากทั่วประเทศที่พุทธมณฑล เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ จากนั้น ได้มีการนำแผนแม่บท ที่ผ่านการประชาพิจารณ์ที่พุทธมณฑลเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติให้นำร่างแผนแม่บทที่ปรับปรุงใหม่ไปทำประชาพิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นจากคณะสงฆ์ระดับจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ผู้แทนส่วนราชการ ภาคประชาสังคม ภาคประชาชนในหนต่าง ๆ จำนวน ๔ ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่ ๑ ทำประชาพิจารณ์ในหนเหนือ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ วัดป่าเทพจักรพันธ์ ตำบลกุดไกร อำเภอนนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ครั้งที่ ๒ ทำประชาพิจารณ์ในหนตะวันออก เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่ ๓ ทำประชาพิจารณ์ในหนใต้ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ วัดลานชะชะ ตำบลนาขยาด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

ครั้งที่ ๔ ทำประชาพิจารณ์ในหนกลาง เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ สิริบูรพาธรรมสถาน ตำบลบึง อำเภอกศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ระหว่างการทำประชาพิจารณ์ในแต่ละหน คณะกรรมการจัดทำ
แผนแม่บทฯ ได้นำสาระที่ได้จากการทำประชาพิจารณ์มาประชุม อีก
๓ ครั้งที่วัดหงส์รัตนาราม เพื่อประกอบการปรับปรุงแผนแม่บท ให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้น จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้ความเห็นชอบ
แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๘๐ และให้นำเสนอ
มหาเถรสมาคมพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป และในที่สุด มหาเถรสมาคม
ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้ความเห็นชอบ
แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ รายละเอียด
ปรากฏตามรายงานการประชุม มหาเถรสมาคมที่แนบมานี้

หวังว่า จากนี้ไป คณะสงฆ์ องค์การภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการ
ศึกษา หมู่บ้าน ชุมชน และภาคีเครือข่ายเผยแผ่ทุกระดับจะได้ใช้แผนแม่บท
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาฉบับนี้เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ
โครงการ และกิจกรรมการเผยแผ่เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นไป
อย่างมีเอกภาพในนโยบาย แต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(พระพรหมบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำนิยม

การเผยแพร่พระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จำเป็น ให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่อย่างมั่นคง พุทธศาสนิกชนมีหลักธรรม เป็นครุรองชีวิต ซึ่งตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนด นโยบายและแผนแม่บทการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ประกอบด้วยศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติได้รวบรวมระเบียบ ประกาศ เกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาเพื่อสะดวกในการสืบค้น และพระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนแม่บทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าว ได้ดำเนินการยกร่างแผนแม่บทการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ซึ่งผ่านการทำประชาพิจารณ์ตามเขตปกครองคณะสงฆ์ ทั้ง ๔ หน ตลอดจนผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติเรียบร้อยแล้ว

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขอกราบนำสการขอพระคุณคณะสงฆ์ และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนแม่บทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ อันจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความร่วมมือกับพุทธบริษัท องค์กรทางพระพุทธศาสนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดต่อไป

(นายอินทพร จันเอี่ยม)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ	(๓)
คำนิยม	(๖)
ระเบียบมหาเถรสมาคม	
ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔	๑
แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐	
ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๑๗
• บทสรุปแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐	๑๙
• ผังแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐	๒๕
* ส่วนที่ ๑ บริบท นโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐	๒๗
* ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง ที่กระทบต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๓๙
* ส่วนที่ ๓ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายแผนแม่บท การเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๕๐	๕๒
* ส่วนที่ ๔ แผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนแผนแม่บท การเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๕๙
* ส่วนที่ ๕ การขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ และกลไก การติดตามประเมินผลแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐	๑๑๑
• ภาคผนวก โครงการสำคัญฉบับย่อ	๑๑๘
	(๗)

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๒๙
• แบบใบเสร็จรับเงิน (กท. ๑)	๑๔๒
• ใบเบิกเงิน (กท. ๒)	๑๔๓
• แบบเสนอโครงการ (กท. ๓)	๑๔๕
• แบบผลการพิจารณาโครงการ (กท. ๔)	๑๕๐
• หนังสือส่งรายงานผลการดำเนินงาน (กท. ๕)	๑๕๒
• แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการ	๑๕๓

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒)	
พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๕๗

ระเบียบมหาเถรสมาคม	
ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์	
โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”	
พ.ศ. ๒๕๖๕	๑๖๑

ระเบียบมหาเถรสมาคม	
ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๗	๑๘๕
• แบบคำขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด (สธจ. ๑)	๑๙๙
• แบบรายงานการขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	
(สธจ. ๒)	๒๐๕
• แบบรายงานผลการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	
ประจำปี พ.ศ. .... (สธจ. ๓)	๒๐๗
• ประกาศมหาเถรสมาคม	
เรื่อง การตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด	๒๑๒

ภาคผนวก

- มติมหาเถรสมาคม
เรื่อง คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกกว้าง
ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่
พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒๑๕
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๗๒/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกกว้าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒๑๖
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๔/๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายเผยแพร่พระพุทธศาสนา
ของมหาเถรสมาคม ๒๑๘
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๘/๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๒๐
- คำสั่งศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแพร่
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ๒๒๒
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๘๗/๒๕๖๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกกว้าง ปรับปรุง แก้ไข
ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงาน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ ๒๒๔
- มติมหาเถรสมาคม มติที่ ๕๗๕/๒๕๖๖
เรื่อง ขอความเห็นชอบร่างแผนแม่บทการเผยแพร่
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ ๒๒๖

- ประกาศศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างระเบียบเกี่ยวกับการเงิน
ของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๒๗
- คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๖/๒๕๖๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข
ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยสำนักปฏิบัติธรรม
ประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒๒๘

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๔

**ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๔**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการปฏิบัติงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อให้บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่ สามารถปฏิบัติงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และตอบสนองต่อนโยบายของมหาเถรสมาคม อันจะทำให้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง เกิดความเคารพศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย และน้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การเผยแผ่พระพุทธศาสนา” หมายความว่า การเผยแผ่พระพุทธ

ศาสนาเพื่อให้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาแพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวาง มีผู้เคารพศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย น้อมนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติ

“ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ” หมายความว่า หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

“ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด” หมายความว่า หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

“บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา” หมายความว่า พระสังฆาธิการ และเลขานุการ ทุกระดับชั้น พระธรรมทูต พระนักเทศน์ พระวิปัสสนาจารย์ พระจริยานิเทศก์ ปริยัตินิเทศก์ ครูสอนพระปริยัติธรรม ครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ครูสอนศีลธรรมในสถานศึกษา พระบัณฑิตเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระธรรมจาริก พระธรรมวิทยากร บรรพชิตจันนิกาย บรรพชิตอนันนิกาย พระภิกษุ บุคคลหรือคณะบุคคลอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เรียกชื่ออย่างอื่น ตามที่คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

“องค์กรเผยแผ่” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน ซึ่งทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาและส่งเสริมสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

“เครือข่ายเผยแผ่” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน บุคคล คณะบุคคล ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการเผยแผ่

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“จังหวัด” ให้หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการมหาเถรสมาคมรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยมหาเถรสมาคม เรียกว่า “คณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(๒) กรรมการมหาเถรสมาคมที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมมหาเถรสมาคมจำนวนสามรูป

(๓) เจ้าคณะภาคที่ได้รับการคัดเลือกจากเจ้าคณะใหญ่ในหรือคณะนั้น จำนวนหนึ่งหรือคณะละหนึ่งรูป

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ แม่กองงานพระธรรมทูต แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประธานศูนย์พระปริยัตินิตเทศก์แห่งคณะสงฆ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รัฐมนตรีที่กำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรม

ประชาสัมพันธ์ และอธิบดีกรมการศาสนา

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าแต่ไม่เกินเจ็ดรูป หรือคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้มีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจำนวนห้ารูปหรือคน ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๗ กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ อีกได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระ หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการตาม ข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม วาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการ ซึ่งได้รับ แต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(๔) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออกโดยความเห็นชอบ ของมหาเถรสมาคม

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) พ้นจาก ตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่ง

เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึง
เก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) แทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕) พ้นจากตำแหน่ง
ก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
และให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการ
ตามข้อ ๖ (๑) (๒) (๓) และ (๕)

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการตามข้อ ๖ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๒) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมศูนย์การเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

(๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแผ่แก่บุคลากร
เผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณของศูนย์
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
จังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๕) พิจารณาเสนอต่อมหาเถรสมาคมเพื่อออกคำสั่งหรือกำหนด
มาตรการใด ๆ เพื่อยุติระงับยับยั้ง หรือห้ามบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา
องค์กรเผยแผ่ เครือข่ายเผยแผ่ ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่เป็นไปตามหลัก
คำสอนทางพระพุทธศาสนา

(๖) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับจรรยาของบุคลากรเผยแผ่
พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๗) กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา
และการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาจังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่

และเครือข่ายเผยแผ่

(๘) จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การผลิตสื่อเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๙) ให้การรับรององค์กรเผยแผ่และเครือข่ายเผยแผ่

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสุญญ

(๑๑) กำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งการรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อมหาเถรสมาคม

(๑๒) ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๔) กระทำการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

ข้อ ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน เป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานและรองประธาน ไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การประชุมวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากในการลงคะแนนเสียง ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

คณะกรรมการต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

ข้อ ๑๒ ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานด้านงานธุรการ ด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ที่ใดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ ๑๓ ให้มีคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะจังหวัด เป็นประธาน

(๒) รองประธาน จำนวนหนึ่งรูป

(๓) รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส ที่ได้รับการคัดเลือกจากเจ้าคณะจังหวัด จำนวนไม่เกินเจ็ดรูป

(๔) ผู้แทนองค์กรเผยแผ่หรือเครือข่ายเผยแผ่ จำนวนสี่คน

(๕) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ เลขาธิการเจ้าคณะจังหวัดที่เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่กำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด คลังจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด และวัฒนธรรมจังหวัด

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้ารูปหรือคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นกรรมการ และเลขานุการ และให้มีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนสามคน

สำหรับในกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่ พระพุทธศาสนาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้มีกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ จำนวนสามคน

ให้เจ้าคณะจังหวัดฝ่ายที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์น้อยกว่าเป็น รองประธาน กรณีไม่มีเจ้าคณะจังหวัดฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใด ให้รองเจ้าคณะจังหวัด รูปหนึ่งเป็นรองประธาน

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีหน้าที่ และอำนาจ ดังนี้

(๑) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานบุคลากรเผยแผ่พระพุทธ ศาสนาของจังหวัด

(๒) ปฏิบัติตามคำสั่ง มติ หรือประกาศที่คณะกรรมการกำหนด หรือมอบหมาย

(๓) จัดทำโครงการ และแผนปฏิบัติการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องนโยบายและแผนแม่บทของคณะกรรมการ

(๔) จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การผลิตสื่อเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร เผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่ ของจังหวัด

(๕) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ จังหวัด

(๗) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรเผยแผ่ พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่ ของจังหวัด

(๘) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาประจำปีเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๙) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ จังหวัด

(๑๐) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๑) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๑๕ ให้นำความในข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๑ มาใช้บังคับ กับคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด มีหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานดำเนินงานธุรการ ด้านวิชาการ ให้แก่ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมอบหมาย

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ที่ใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดกำหนด

หมวด ๓

การติดตามและประเมินผล

ข้อ ๑๗ ในแต่ละเขตปกครองคณะสงฆ์ระดับหน ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ประธานกรรมการมอบหมาย เป็นประธาน เจ้าคณะภาคหรือเจ้าคณะจังหวัดในหนนั้น ๆ ห้ารูป และผู้ทรงคุณวุฒิสามรูปหรือคน แต่ไม่เกินห้ารูปหรือคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและผู้ตรวจราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแต่งตั้งข้าราชการสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำนวนสองคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการติดตามและประเมินผลของแต่ละหน

ข้อ ๑๘ คณะกรรมการติดตามและประเมินผล มีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(๑) วิเคราะห์นโยบายและแผน จัดทำเครื่องมือในการกำกับติดตาม ประเมินผล แผนงาน โครงการ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของคณะกรรมการ

(๒) รายงานผลการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเสนอคณะกรรมการ

ข้อ ๑๙ ให้นำความในข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๑ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โดยอนุโลม

หมวด ๔

การเผยแพร่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๒๐ การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของบุคลากรเผยแพร่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแพร่ และเครือข่ายเผยแพร่ทั้งในและต่างประเทศ ให้อยู่ภายใต้การอำนวยการและสนับสนุนจากคณะกรรมการ

ข้อ ๒๑ ให้ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัด จัดให้มีทะเบียนบุคลากรเผยแพร่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแพร่ และเครือข่ายเผยแพร่

ข้อ ๒๒ ให้มีบัตรประจำตัวบุคลากรเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๓ ให้คณะกรรมการเห็นชอบตราสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในภารกิจการเผยแพร่ รวมทั้งพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณบุคคลหรือองค์กรผู้ทำคุณประโยชน์ต่องานเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๒๔ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรณีศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัดมีความประสงค์ขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อองค์กรเผยแพร่หรือเครือข่ายเผยแพร่ ให้เสนอโดยตรงได้

หมวด ๕

กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๒๕ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๒๖ ให้คณะกรรมการออกระเบียบหรือประกาศ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๒๗ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของจังหวัด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดเป็นที่ตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘ ให้คณะกรรมการ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ที่ พศ ๐๐๐๙/ ๑๑๐๐๙

แผนกสารบรรณ
ศูนย์เผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
วันที่ ๒
วันที่ ๑๓ มิ.ค. ๖๕
พระพุทธรูปศิลปะแห่งชาติ
ที่ประชุมพุทธมณฑลศรัทธา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ตำบลศาลายา จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

ณ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔

นมัสการ ประธานศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อ้างถึง ลิขิตวัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร ที่ ๖๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ระเบียบมหาเถรสมาคมฯ จำนวน ๑ ชุด
- ๒. มติมหาเถรสมาคม จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ วัดประยุรวงศาวาส ขอความอนุเคราะห์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำร่างระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ เสนอมหาเถรสมาคมเพื่อให้ความเห็นชอบ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

ในการนี้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขอเรียนว่ามหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบและสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้ลงพระนามในระเบียบมหาเถรสมาคม ดังกล่าว เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงน้อมส่งมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(นายสิบบรร แก้วงาม)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กองส่งเสริมงานเผยแพร่พระพุทธศาสนา

โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๗๙๙๕

โทรสาร. ๐ ๒๔๔๑ ๗๙๙๖

(พระพรหมบัณฑิต)

ผู้บัญชาการประสานงานศูนย์เผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๔

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่ ๖๓๘/๒๕๖๔

เรื่อง ร่างระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ....

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๔ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า พระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส ได้มีมติที่ ๖๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔ แจ้งว่า ตามที่มหาเถรสมาคม ได้มีคำสั่งที่ ๗๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะกรรมการร่างปรับปรุงระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมี พระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม วัดประยุรวงศาวาส เป็นประธานกรรมการ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการร่างปรับปรุงระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ร่างระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. .... เรียบร้อยแล้ว พร้อมกับมีบัญชาให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณา รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบถวายในที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้ว ๓ วาระ โดย

วาระที่ ๑ รับหลักการ

วาระที่ ๒ พิจารณาตามร่างระเบียบฯ ที่เสนอ

วาระที่ ๓ เห็นชอบตามร่างระเบียบฯ ที่แก้ไขแล้ว และให้ดำเนินการประกาศใช้ต่อไป

(นายณรงค์ ทรงอารมณ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐
ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

บทสรุปแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

วิสัยทัศน์ : พระพุทธศาสนายังยืน พุทธบริษัทมั่นคง และวัฒนาสถาพร
ทั่วโลก

มีการสรุปวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทเป็นคติพจน์ว่า “ยังยืน มั่นคง
ทั่วโลก” เพื่อสนองตอบต่อประโยชน์สูงสุดแห่งพระพุทธศาสนา อันได้แก่
หลักธรรมของพระพุทธเจ้าแพร่หลายไปทั่วโลก พระสงฆ์ปฏิบัติตาม
พระธรรมวินัย เป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชน การมีพุทธศาสนิกชน
ที่เข้าใจ เข้าถึงแก่นธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำพระพุทธศาสนา
มาพัฒนาคุณภาพชีวิต เกิดค่านิยมและวัฒนธรรมแห่งวิถีพุทธธรรมที่
เข้มแข็ง การดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนของพระพุทธศาสนาในฐานะ
ของการเป็นสถาบันหลักของชาติ เป็นสังคมพุทธที่อยู่ร่วมกันในชาติอย่าง
สันติสุขท่ามกลางสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมทั้งการนำหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนามาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโต
ของชาติ หนุนเสริมความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน
และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันกับพุทธศาสนิกชน
ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกที่มีปริมาณเติบโตอย่างต่อเนื่อง

พันธกิจแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Mission)

๑) การเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก โดยความร่วมมือของเครือข่ายในพระพุทธศาสนาที่มีความเข้มแข็งและเสริมสร้างสังคมพุทธธรรมให้ยั่งยืน

๒) ส่งเสริมการมีศรัทธา การเรียนรู้ และการยึดถือปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาสำหรับทุกกลุ่มคนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ให้เป็นไปตามวิถีแห่งพระพุทธศาสนาอย่างเข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ขับเคลื่อน และบูรณาการการเผยแผ่ให้สามารถสร้างสรรค์สังคมพระพุทธศาสนาในประเทศไทยให้เป็นต้นแบบแห่งสังคมสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ค่านิยมแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Core Value)

พระพุทธศาสนาคือคุณค่าแห่งชีวิต และหนทางแห่งสันติสุขที่ยั่งยืน

เป้าหมายสูงสุดของแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เป้าหมายสูงสุดที่ ๑ หลักธรรมของพระพุทธเจ้ายังปรากฏอยู่ในบริบทของสังคมโลก พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนมีแนวปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมที่เอื้อต่อการสร้างสังคมสันติสุข

เป้าหมายสูงสุดที่ ๒ พุทธศาสนิกชนมีศรัทธา ความรู้และแนวปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า และประเทศไทยเป็นต้นแบบของประเทศแห่งวิถีพุทธธรรมที่เข้มแข็งของโลก

เป้าหมายสูงสุดที่ ๓ สังคมพระพุทธศาสนาเป็นสังคมแห่งสันติสุข
องค์กรพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่น
เติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติการของแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ

แผนปฏิบัติการที่ ๒ การพัฒนาและสร้างสรรค์ความรู้ นวัตกรรม
สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
และการพัฒนาประเทศ

แผนปฏิบัติการที่ ๔ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ร่วมเสริมสร้าง
วิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

แผนปฏิบัติการที่ ๕ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ
และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

โครงการสำคัญของแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ ประกอบด้วยโครงการสำคัญ
ดังนี้

๑) โครงการผลิตและพัฒนาพระนักเทศน์และนักเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

๒) โครงการผลิตและพัฒนาพระธรรมจาริก พระธรรมวิทยากร และ
พระสอนศีลธรรม

๓) โครงการผลิตและพัฒนาพระสอนกรรมฐาน

๔) โครงการ ๙,๙๙๙ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๕) โครงการพัฒนาพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ในต่างประเทศ

๖) โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗) โครงการพัฒนามหาเปรียญ ๙ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา

**แผนปฏิบัติการที่ ๒ การพัฒนาและสร้างสรรค์ความรู้
นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประกอบ
ด้วยโครงการสำคัญ ดังนี้**

๑) โครงการพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลในสถานศึกษาสงฆ์และ
ศูนย์เด็กเล็กในวัดให้เอื้อต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่เด็กเล็ก

๒) โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อสาร เผยแผ่ และตอบโต้เพื่อการพิทักษ์
พระพุทธศาสนาบนระบบดิจิทัล

๓) โครงการจัดทำพุทธประวัติในรูปแบบของความจริงเสมือน
(Virtual Reality) และความจริงเสริม (Augmented Reality) เพื่อเด็ก
เยาวชน และคนรุ่นใหม่

๔) โครงการจัดทำฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

๕) โครงการพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๖) โครงการจัดสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

๗) โครงการวิจัยเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับรองรับการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาและการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยโครงการสำคัญ ดังนี้

๑) โครงการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่การสร้างคน
คุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศ

๒) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการเสริมสร้างการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา

๓) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการสร้างชีวิตใหม่ให้
กลุ่มคนเปราะบาง

๔) โครงการพัฒนาการบริหารภาครัฐเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ที่มีประสิทธิภาพ

๕) โครงการพัฒนาระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับพื้นที่
ที่เข้มแข็ง

แผนปฏิบัติการที่ ๔ การเสริมสร้างวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรม
ทางพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน ประกอบด้วยโครงการสำคัญ
ดังนี้

๑) โครงการส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีพุทธที่มั่นคงอย่างยั่งยืน
ด้วยระบบ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ)

- ๒) โครงการส่งเสริมการพัฒนาวัด ประชา รัฐ สร้างสุข
- ๓) โครงการส่งเสริมการสร้างหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- ๔) โครงการพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
- ๕) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรม
- ๖) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ผู้สูงอายุและผู้ป่วยระยะสุดท้าย
- ๗) โครงการธรรมทานในเมืองใหญ่
- ๘) โครงการการพัฒนากิจการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด

แผนปฏิบัติการที่ ๕ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ประกอบด้วยโครงการสำคัญ ดังนี้

- ๑) โครงการพัฒนาวัดไทยต้นแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ
  - ๒) โครงการส่งเสริมคนไทยบวชเรียนในวัดไทยในต่างประเทศ
  - ๓) โครงการพัฒนาพระธรรมทูตแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยสู่ต่างประเทศ
  - ๔) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก
  - ๕) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติเนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก

สรุปสาระสำคัญของแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ตามผังดังต่อไปนี้

ผังแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

ส่วนที่ ๑

บริบท นโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา

นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๘๐ พบว่า มีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญหลายระดับ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ

- **ด้านความมั่นคง** ได้กำหนดเป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีกินดี และมีความสุข บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประเทศไทย มีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประเด็นยุทธศาสตร์การรักษาความสงบภายในประเทศเพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจ

อย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พร้อมทั้งจะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ และการพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มีความจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว และศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ

- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมกันระหว่าง “ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อ” ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต พร้อมทั้งการบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้แก่ประชาชน การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา เพื่อเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงาม พร้อมทั้งการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี

มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า รวมถึงการพัฒนาและปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคยกระทำผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

- **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ** กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ มีระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีเป้าหมายที่ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลในระดับแนวหน้าของภูมิภาค ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ผ่านการนำ และการปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และภาครัฐต้องบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม ตรวจสอบความซ้ำซ้อนและปรับ

ภารกิจและพันธกิจของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติในเชิงบูรณาการ ภาครัฐมีความทันสมัย ทันท่วงทีเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ อีกทั้งภาครัฐต้องมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ และบุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นความมั่นคง มีเป้าหมายสำคัญ คือ ๑) ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข ๒) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ แผนย่อยการรักษาความสงบในประเทศในการพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ สำหรับสถาบันพระพุทศศาสนาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปโครงสร้างและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ในปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งอาจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้พระสงฆ์ละเมิดพระธรรมวินัยได้ ตลอดจนการให้ความรู้เรื่องของศาสนพิธีแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้รับรู้เรื่องงานพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัพระพุทศศาสนา โดยมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การปฏิรูปโครงสร้างและ

กฎระเบียบที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ในโลกยุคดิจิทัล (๒) การบังคับใช้
ระเบียบพระสังฆาธิการอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม (๓) การปฏิรูประบบ
การศึกษาของคณะสงฆ์ (๔) การจัดทำข้อปฏิบัติงานศาสนพิธีให้เหมาะสม (๕)
การสร้างองค์ความรู้ด้านงานศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา (๖) การสร้าง
แนวทางการบริหารจัดการศาสนสมบัติและเงินบริจาคให้ถูกต้องและโปร่งใส (๗)
การสร้างแนวทางการคุ้มครองพระพุทธศาสนาและองค์กรทางพระพุทธศาสนา
โดยการบังคับใช้กฎหมาย (๘) การพัฒนาวิธีการ/รูปแบบการเผยแผ่หลักธรรม
ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง (๙) การส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมอย่างถูกต้อง
เกี่ยวกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาต่างๆ และ (๑๐) การชี้ให้เห็นถึงประโยชน์
ของพระพุทธศาสนาที่มีต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ แผนแม่บท
ด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรม
ที่พึงประสงค์ของประชาชนไทยในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปีข้างหน้า โดยเฉพาะ
การมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ และความ
ตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชน
ยึดมั่นสถาบันหลักที่เป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรัก ความสามัคคี
ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่มีอัตลักษณ์และความโดดเด่น
จนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก ทั้งในด้านความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่ ความมีไมตรี ความเป็นมิตร การมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ
โดยให้ความสำคัญกับการ หล่อหลอมคุณค่าที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม
มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกร่วมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติ

๓. แผนปฏิรูปประเทศ สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เน้นการพัฒนากลไกระบบเครดิตสังคม (Social credit) เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนหลักธรรมทางศาสนาให้ออกมาเป็นคุณธรรม จริยธรรม ลงสู่พฤติกรรมที่จับต้องได้ในระดับพื้นที่ และระดับบุคคล โดยการศึกษาแนวคิดและความเป็นไปได้ในการปรับใช้กลไกระบบเครดิตสังคม (Social credit) พร้อมข้อสรุปวิธีการวัดและเกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ และหาพื้นที่หรือองค์กรนำร่องในการปรับใช้กลไกดังกล่าว โดยให้มีการผูกเครดิตที่ได้รับการให้สิทธิประโยชน์ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และท้องถิ่น อาทิ การให้ทุนการศึกษาหรือทุนการอบรม เพิ่มความรู้ในด้านต่างๆ กับครอบครัว บุคคล หรือชุมชน ที่มีเครดิตถึงเกณฑ์กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ สอดคล้องกับหมุดหมายที่ ๑๒ มุ่งเน้นให้ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยมีเป้าหมายที่ ๑ คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุขและหมุดหมายที่ ๑๓ ภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และตอบโจทย์ประชาชน ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการภาครัฐที่ตอบโจทย์ สะดวก

และประหยัด การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของภาครัฐ ให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่ใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาประเทศ และการสร้างระบบบริหารภาครัฐที่ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการให้บริการภาครัฐดิจิทัล และปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มาตรการภาครัฐให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๕. แผนปฏิบัติการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กำหนดเป้าหมายที่พระพุทธศาสนาได้รับการเผยแผ่หลักธรรม ประชาชน เข้าปฏิบัติธรรม ๑๘๐,๐๐๐ คน และพระสงฆ์ที่ได้รับการอบรมด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๘,๒๙๓ รูป โดยมีแนวทางการพัฒนา เช่น สนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีการเผยแผ่อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ และในพื้นที่ระดับจังหวัด เพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแผ่และประชาสัมพันธ์พระพุทธศาสนา เพิ่มศักยภาพการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดำเนินงานให้มีมาตรฐานในการเผยแผ่และประชาสัมพันธ์ พัฒนารูปแบบของสื่อการสอนที่ใช้ในการเผยแผ่และประชาสัมพันธ์พระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับประชาชนแต่ละช่วงวัย และเข้าถึงได้ง่าย สนับสนุน/จัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วิวาทกิจกิจการพระพุทธศาสนาและศาสนสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์และต่อเนื่อง

๖. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๗ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย

๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สรุปสาระสำคัญไว้ดังต่อไปนี้ มาตรา ๖ กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา ๒๒ กล่าวว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งจากสาระสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะพิจารณาเห็นว่า ความสำเร็จของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนาน ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ๆ ซึ่งการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง

กับแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่เป็นการนำเอาหลักธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับการเรียนรู้และน้อมนำเอาหลักธรรมคำสั่งสอนเหล่านั้นไปประพฤติปฏิบัติตาม โดยเป็นไปตามกระบวนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นคนดี มีคุณภาพซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๓) ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ (ในประเด็นที่สำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา)

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๒) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

(๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแผ่แก่บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๕) พิจารณาเสนอต่อมหาเถรสมาคมเพื่อออกคำสั่งหรือกำหนดมาตรการใด ๆ เพื่อยุติ ระงับยับยั้ง หรือห้ามบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ เครือข่ายเผยแผ่ ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่เป็นไปตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

(๖) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับจรรยาของบุคลากรเผยแผ่ พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๗) กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาจังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๘) จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การผลิตสื่อเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร เผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ และเครือข่ายเผยแผ่

(๙) ให้การรับรององค์กรเผยแผ่และเครือข่ายเผยแผ่

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด รวมทั้งการบัญชี และการจำหน่าย ทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(๑๑) กำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา รวมทั้งการรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อมหาเถรสมาคม

(๑๒) ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๑๓) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๔) กระทำการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

กรอบแนวคิดการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาครอบคลุม ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่คงไว้ซึ่งหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และการปรับกระบวนการเผยแผ่ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัล และสามารถรับมือกับภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอก

๒. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมเนื้อหาของการเผยแผ่พุทธประวัติและวิชาการพระพุทธศาสนา การเผยแผ่ความเชื่อ ความศรัทธา และจารีตของประเทศไทยต่อพระพุทธศาสนา และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมการเผยแผ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานและการร่วมกันทำงานของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และจังหวัด บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา องค์กรเผยแผ่ เครือข่ายเผยแผ่ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการดำเนินงานร่วมกัน

๕. การเผยแผ่ในแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ ที่เชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญ ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทการพัฒนาประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๑. เพื่อส่งเสริมศรัทธา การเรียนรู้ และแนวปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการเสริมสร้างสันติสุข

๒. เพื่อส่งเสริมการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางในสังคมไทยและนานาชาติ

๓. เพื่อส่งเสริมสังคมพระพุทธศาสนาเป็นต้นแบบแห่งสังคมสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. เพื่อบูรณาการภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งปรับระบบการบริหารจัดการการเผยแผ่ของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติและระดับจังหวัดให้มีสมรรถนะสูง ทันสมัย และบูรณาการร่วมกับเครือข่ายเผยแผ่ทั้งในและต่างประเทศอย่างเข้มแข็ง

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลง ที่กระทบต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาบนเส้นทางแห่งการเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย
ในอนาคต

๑. การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีตนับว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากสามารถบูรณาการนำการเรียนรู้หลักธรรมไปใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมให้อยู่ดีมีสุข จนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดงามสร้างเอกลักษณ์ให้คนไทยมีลักษณะนิสัยที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความสุภาพ อ่อนโยน มีเมตตา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติว่าคนไทยมีจิตใจอ่อนโยนและยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักให้อภัยและเป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นลักษณะที่โดดเด่นของคนไทย ซึ่งเกิดจากการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นหลักประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันจนเกิดความเคยชินกลายเป็นลักษณะอุปนิสัยที่เด่นชัดพระพุทธศาสนาจึงเป็นสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน และเมื่อเข้าสู่ยุคการพัฒนาข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนา

เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อวางรากฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา แนวทางการปฏิบัติและกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานเชิงบูรณาการระหว่างความรู้และการฝึกปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้สนุกสนานทันสมัย ไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาหลักธรรมรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย

๒. การเปลี่ยนแปลงสังคมแห่งการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก กล่าวถึงองค์ประกอบ ๔ ประการของการศึกษาซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาพระพุทธศาสนา ดังนี้

๑) การเรียนเพื่อรู้ หมายถึง การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมุ่งพัฒนากระบวนการคิด การพิจารณาถึงความเป็นจริง การฝึกสติสมาธิ เพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

๒) การเรียนเพื่อปฏิบัติ หมายถึง การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถเป็นการบูรณาการระหว่างความรู้และการฝึกปฏิบัติ

๓) การเรียนเพื่ออยู่ร่วมกัน หมายถึง การเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะสอนให้รู้ว่าปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลหรือสังคมล้วนมีเหตุปัจจัยทั้งสิ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔) การเรียนเพื่อชีวิต หมายถึง การเรียนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิตและจิตใจเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้มีการพัฒนาทางกาย สังคม จิตและปัญญา

๓. ความท้าทายจากผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ปัจจุบันพระพุทธศาสนามีอายุยาวนานกว่า ๒๕ ศตวรรษ โดยเฉพาะในเรื่องของการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีพัฒนาการมาตามลำดับ เริ่มจากยุคแรกที่มีการเผยแผ่ศาสนาโดยวิธีปากต่อปาก เรียกว่า “มุขปาฐะ” จากนั้นค่อยพัฒนาตามยุคสมัย เช่น จารึก พิมพ์หนังสือ จนกระทั่งปัจจุบัน มีคำสอนของพระพุทธศาสนาปรากฏผ่านสื่อหลายรูปแบบ แม้แต่พระไตรปิฎกก็มีฉบับออนไลน์ มีเว็บไซต์อธิบายคำสอนทางศาสนาเผยแผ่ทางอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก อาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับตัวเข้าหามวลชน เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนามวลมนุษยชาติและเป็นศาสนาเพื่อมวลชนมากขึ้น แต่การใช้สื่อหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยแต่ขาดความฉลาดรู้อย่างมีสติเท่าทันยังส่งผลกระทบต่อพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ในวงกว้างคือ แม้จะมีประโยชน์มากแต่ก็มีโทษมหันต์เหมือนดาบสองคม พระสงฆ์ต้องปรับตัวและรู้เท่าทันอย่างมีสติ พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงต้องส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์ที่มีศักยภาพสมบูรณ์เพื่อทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องเหมาะสม ทันสมัย และสิ่งนี้เป็นความท้าทายของพระสงฆ์ในการที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ที่ต้องทันสมัย และต้องผลักดันให้เป็นสิ่งที่ต้องถือปฏิบัติ เพื่อการเผยแพร่ สืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น มีผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา และสังคมโลกโดยรวมสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่ระมัดระวังย่อมเกิดผลดังต่อไปนี้

๑) เกิดผลกระทบด้านศีลธรรม ยุคสมัยการติดต่อสื่อสารแบบ รวดเร็วของระบบดิจิทัลมีผลกระทบต่อศีลธรรมอันดีงามของแต่ละ ประเทศ เพราะมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในทางลบอย่างแพร่หลาย

๒) เกิดผลกระทบการละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เพราะการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารข้อมูลหรือรูปภาพต่อสาธารณชนอาจเป็นข้อมูลที่ ไม่เป็นจริง หรือยังไม่สามารถพิสูจน์ความถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลโดยไม่สามารถป้องกันตนเองได้

๓) เกิดผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลในสังคมในปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว จากการสื่อสารและจากการทำงานในระบบต่าง ๆ แต่ลดทอนโอกาสพบปะ สังสรรค์ของบุคคลในสังคม เพราะบุคคลเหล่านั้นย่อมอยู่ในอินเทอร์เน็ต ในโทรศัพท์มือถือ หรือสื่อสังคมออนไลน์อื่น

๔) เกิดผลการก่ออาชญากรรมบนระบบออนไลน์ จะเห็นได้ว่า ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ย่อมก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรมรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมทางด้านการขโมยข้อมูล สารสนเทศ การขโมยความลับ การหลอกลวง รวมถึงการบ่อนทำลาย ข้อมูลจากการใช้โปรแกรมไวรัสหลากหลายรูปแบบ

๕) เกิดผลต่อการรับวัฒนธรรม โดยขาดการพิจารณาเนื่องจากมีการแพร่หลายของวัฒนธรรมจากทั่วโลกเข้ามาในประเทศไทยโดยง่าย ทำให้เกิดการกลืนวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศนั้นๆ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

การเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ในมิติของแต่ละทวีปเชิงสรุป ได้ดังนี้

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปเอเชีย

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๓ ทวีปเอเชียนับเป็นดินแดนแรก ที่พระพุทธศาสนาได้เข้ามาเผยแผ่ ซึ่งพระพุทธศาสนาที่เข้ามาเผยแผ่นั้น แบ่งออกเป็น ๒ นิกาย คือ เถรวาท และมหายาน ต่อมาพระพุทธศาสนาได้เข้าไปผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละประเทศ ทำให้เกิดพัฒนาการเป็นพระพุทธศาสนานิกายย่อยต่างๆ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปยุโรป

พระพุทธศาสนาได้เผยแผ่เข้าไปในทวีปยุโรปผ่านทางประเทศกรีซ ในช่วงพุทธศตวรรษต้นๆ แต่ยังไม่ได้รับความนิยมเท่าใดนัก จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ ๒๕ ชาวยุโรปจึงหันมาสนใจศึกษาตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และมีผู้ประกาศตนเป็นพุทธมามกะเพิ่มขึ้นจนถึงปัจจุบัน

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปอเมริกา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปอเมริกา เริ่มต้นจากการที่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา โดยชาวเอเชียที่เดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศทั้งสองนี้ได้นำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ จึงทำให้มีการจัดตั้งพุทธสมาคมเพื่อดำเนินกิจกรรมทางด้านพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ มีวัดไทยและจำนวนชาวพุทธเพิ่มมากขึ้นในทวีปอเมริกา

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปออสเตรเลีย

พุทธศาสนิกชนทั้งชาวไทยและชาติอื่นๆ ได้เผยแผ่พระพุทธศาสนาในทวีปออสเตรเลียมากขึ้น ได้มีชาวออสเตรเลียอุปสมบทในประเทศไทย และในประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธศาสนา มีการสร้างวัดไทยขึ้นทั้งในประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

ในโอกาสที่ผู้นำชาวพุทธทั่วโลกที่ได้มาจัดงานวิสาขบูชาโลกที่ประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วมให้พุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก โดยมีบทบาทที่สำคัญได้แก่ ๑) เป็นศูนย์ประสานงานของเครือข่ายชาวพุทธทั่วโลก ๒) เป็นศูนย์กลางการศึกษาและปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

และ ๓) เป็นสถานที่ประชุมและจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สำหรับพุทธศาสนิกชนจากทั่วโลก

ปัญหาและความท้าทาย

ประเทศไทยในฐานะเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโลก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศจึงต้องเร่งพัฒนาพระธรรมทูต พระนักเผยแผ่ ผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีขีดความสามารถทางภาษาของประเทศนั้นๆ มีความเข้าใจ่องแท้ในหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีทักษะในการสื่อสารถ่ายทอดที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และนอกจากนั้นยังต้องมีการจัดทำคู่มือนักเผยแผ่เพื่อใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และมีการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมของประเทศนั้นๆ รวมทั้งมีการบูรณาการกับภาคีเครือข่ายด้านการเผยแผ่ที่มีความเข้าใจบริบททางสังคมของประเทศนั้น ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในกระแสโลกาภิวัตน์

๑. จุดแข็งของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Strength)

- ๑) พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พุทธมามกะและพุทธศาสนูปถัมภก
- ๒) รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไว้อย่างชัดเจน และยุทธศาสตร์ชาติ

ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการพัฒนาประเทศ

๓) ประเทศไทยได้รับการยอมรับให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก และศูนย์ประสานงานของเครือข่ายชาวพุทธทั่วโลก

๓) ประเทศไทยมีพระสงฆ์ที่เป็นที่เคารพ ยกย่อง และมีผลงานทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ และในหลากหลายทวีปทั่วโลก

๔) มีวัดในประเทศที่มีความเข้มแข็งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีชุมชนรักษาศีล ๕ มีกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา กระจายทั้ทั้งประเทศ

๕) องค์กรสงฆ์มีความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ และดำเนินการจัดกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ และการศึกษาของสงฆ์ โดยบูรณาการกับกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๖) มีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ร่วมกับองค์กรทางพระพุทธศาสนา เครือข่ายพุทธบริษัท ที่มีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗) มีวัดไทย เครือข่ายพระพุทธศาสนาในต่างประเทศที่มีความเข้มแข็งในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๘) มีเครือข่ายสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ ที่จัดการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีจำนวนผู้สนใจเรียนรู้พระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๙) มีพระสงฆ์และบุคคลที่มีชื่อเสียงผู้เป็นแบบอย่างที่ดีของการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธธรรมที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๐) มีกิจกรรมและพิธีกรรมสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และกิจกรรมอื่น ๆ ในวิถีชีวิตประจำวันที่เชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. จุดอ่อนของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Weakness)

๑) รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังเข้าไม่ถึงในหลากหลายและ ความแตกต่างของประชาชนอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ยังไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒) พระสงฆ์ ที่มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพไม่เพียงพอต่อการเผยแผ่หลักธรรมเนื่องจากขาดเครื่องมือสื่อสารและขาดทักษะความรู้ในการใช้เครื่องมือสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกเครื่องมือหรือวิธีสื่อสารที่ไม่สอดคล้องกับยุคสมัย และผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาใช้ภาษาที่ยากต่อการเข้าใจของคนทั่วไป

๓) การมุ่งเน้นพัฒนาทางด้านวัตถุ มีการดำเนินการกิจกรรมในวัดที่ไม่สอดคล้องกับพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเหตุให้ผู้สนใจเรียนรู้หลักธรรมไม่สามารถเข้าถึงแก่นของพระพุทธศาสนา

๔) รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนา การใช้เครื่องมือสื่อสาร และวิธีสื่อสารที่ไม่สอดคล้องกับยุคสมัยในยุคสังคมดิจิทัล ขาดการจัดระเบียบและควบคุมกำกับที่เหมาะสม

๕) การเผยแพร่พระพุทธศาสนายังเข้าไม่ถึงเด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ รูปแบบไม่จูงใจ ยากต่อการเข้าถึงตามวัยสภาพ จึงไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

๖) ระบบ ระเบียบ การบริหารจัดการการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศยังไม่ได้มีการจัดระบบให้มีความเหมาะสม ทันสมัยตามความเปลี่ยนแปลง และภาษาอังกฤษเป็นจุดอ่อนของพระธรรมทูตไทย จึงส่งผลต่อข้อจำกัดในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

๗) รูปแบบการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐในการเผยแพร่พระพุทธศาสนายังขาดการดำเนินการเชิงรุก การบูรณาการร่วมกัน และการสร้างสรรค์กิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ระบบฐานข้อมูลการเผยแผ่ยังไม่ได้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

๓. โอกาสในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา (Opportunity)

๑) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย และอย่างทั่วถึง เป็นโอกาสในการพัฒนา เนื้อหาการเผยแผ่ในระบบดิจิทัล การสร้างประชากรดิจิทัลที่มีความสนใจในการศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา และการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ผ่านระบบออนไลน์

๒) ในต่างประเทศมีความเข้มแข็งของชุมชนชาวไทย คนไทย รวมกลุ่มกันสร้างวัดและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และบริจาคทรัพย์ ทำบุญ คนไทยในประเทศไทยไปบริจาคสร้างวัดไทยในต่างประเทศ คนไทย ในต่างแดนชอบเข้าวัด พาลูกหลานมาเรียนโรงเรียนพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ ทำกิจกรรมในวัด และมีการส่งเสริมการจัดตั้งชมรม สมาคม และการรวมกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยกัน

๓) สถาบันการศึกษามีการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีเว็บไซต์ เชื่อมเครือข่ายข่าวสารข้อมูล มีซอฟต์แวร์ มีการสร้างและพัฒนา เนื้อหาดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีเครือข่ายที่เชื่อม ในประเทศและต่างประเทศ ใช้ประโยชน์หลายอย่าง เช่น เรียนทางไกล (Teleconference) มีวีดิทัศน์ตามต้องการ (video on demand)

๔) การที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานวิสาขบูชาโลก ทำให้สามารถสร้างเครือข่ายการเผยแผ่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว เป็นโอกาสในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

๕) ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทการพัฒนาประเทศ กำหนดประเด็นสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมสนับสนุน การเสริมสร้างสังคมคุณธรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นโอกาส ในการพัฒนาแผนงาน โครงการ เพื่อการเชื่อมโยงงบประมาณ และการบูรณาการความร่วมมือกับหลากหลายภาคส่วนในการขับเคลื่อน กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๖) ผู้นำต่างประเทศทั้งระดับประเทศ องค์กรขนาดใหญ่ หันมา นับถือพระพุทธศาสนามากขึ้น เป็นโอกาสในการสร้างเสริมการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในต่างประเทศผ่านการส่งเสริมกิจกรรมพระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ และการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาศาสนทายาท ในต่างประเทศผ่านผู้นำของประเทศนั้น

๗) การเติบโตของการค้า การเดินทาง การเชื่อมโยงกิจกรรม การพัฒนาร่วมกันกับต่างประเทศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทาง พระพุทธศาสนา ทำให้เป็นโอกาสในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่นักท่องเที่ยว และการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาสำหรับผู้สนใจ

๘) สังคมมีความวิตกกังวล มีความเครียดจากการใช้ชีวิต และมีปัญหา หลากหลายด้าน เป็นโอกาสในการพัฒนากิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อร่วมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในสังคม

๙) ปัญหาครอบครัว และความตื่นตัวของสังคมในการแก้ปัญหา ในเด็ก เยาวชน ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นโอกาสในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับประเทศในการ นำกิจกรรม และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่เข้าถึง เด็ก และเยาวชนให้มีภูมิคุ้มกันทางสังคม การร่วมสร้างครอบครัวที่อบอุ่น

๔. อุปสรรคและภัยคุกคามต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Threat)

๑) วิถีสังคมเปลี่ยนแปลงไป สังคมเมืองใหญ่เป็นสังคมเดี่ยว สังคมเชิงปัจเจก มีความเร่งรีบ ไม่มีเวลา ทำให้กระทบต่อการใช้เวลาในการ เรียนรู้พระพุทธศาสนา และการมีทัศนคติของคนรุ่นใหม่ที่มีความเชื่อมั่น ในตัวเองสูง ไม่เคารพ ศรัทธา หรือมีความเชื่อในทางศาสนา

๒) การบิดเบือนพระพุทธศาสนาในสื่อสังคมบนระบบดิจิทัลทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน ส่งผลต่อความเลื่อมใส และศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาของประชาชน

๓) การลดลงของประชากร และคนรุ่นใหม่เข้ามาบวชน้อยลง ส่งผลต่อโอกาสในการเรียนรู้พระพุทธศาสนาอย่างเข้าใจลดน้อยลงไปด้วย อีกทั้งธรรมเนียมประเพณีของการบวชเพื่อศึกษาพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าก็เปลี่ยนแปลงไป มีวิธีปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามครรลองในพระพุทธศาสนา

๔) ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้ชุมชนชาวพุทธได้รับผลกระทบ พระสงฆ์ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ภัยทางความมั่นคง ปัญหาทางสังคม ส่งผลให้ประชาชนมีช่วงเวลาที่น้อยลงในการร่วมในกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๖) ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ความขัดแย้งระหว่างประเทศ มีการใช้วิธีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาที่เป็นเสาหลักทางสังคมของประเทศไทย

๗) การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร การนำเสนอข่าวพฤติกรรมของพระสงฆ์ที่เกินจริง โดยมีได้การกลั่นกรองให้รอบคอบทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

ส่วนที่ ๓
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

**วิสัยทัศน์ : พระพุทธศาสนายังยืน พุทธบริษัทมั่นคง และวัฒนาสถาพร
ทั่วโลก**

สรุปวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทเป็นคติพจน์ว่า “ยังยืน มั่นคง ทั่วโลก” เพื่อสนองต่อต่อผลประโยชน์สูงสุดแห่งพระพุทธศาสนา อันได้แก่ หลักธรรมของพระพุทธเจ้ายังปรากฏอยู่ พระสงฆ์ปฏิบัติอยู่ในพระธรรมวินัย เป็นที่เคารพ ศรัทธาของพุทธศาสนิกชน การมีพุทธศาสนิกชนที่เข้าใจ เข้าถึงแก่นธรรมทางพระพุทธศาสนาและนำพระพุทธศาสนามาพัฒนา คุณภาพชีวิต เกิดค่านิยมและวิถีพุทธธรรมที่เข้มแข็ง การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของพระพุทธศาสนาในฐานะของสถาบันหลักทางศาสนาของชาติ สังคมไทยเป็นสังคมพุทธที่อยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น ท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตของชาติ หนุนเสริม ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน พุทธศาสนิกชนอยู่ร่วมกัน อย่างสันติประสานสอดคล้องกันกับพุทธศาสนิกชนในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกที่มีปริมาณเติบโตอย่างต่อเนื่องทั่วโลก

พันธกิจ (Mission)

๑) เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก ผ่านความร่วมมือของเครือข่ายในพระพุทธศาสนาที่มีความเข้มแข็งเพื่อเสริมสร้างสังคมพุทธให้ยั่งยืน

๒) ส่งเสริมการมีศรัทธา การเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนาในทุกกลุ่มคนทั้งในระดับชาติและนานาชาติให้เป็นไปตามวิถีแห่งพระพุทธศาสนา

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ขับเคลื่อน และบูรณาการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สามารถสร้างสรรค์สังคมในประเทศให้เป็นต้นแบบแห่งสังคมสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ค่านิยม (Core Value)

พระพุทธศาสนาคือคุณค่าแห่งชีวิตและหนทางสู่สันติสุขที่ยั่งยืน

เป้าหมายของแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๘๐

เป้าหมายสูงสุดที่ ๑ หลักธรรมของพระพุทธเจ้ายังปรากฏอยู่ในบริบทของสังคมโลก พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนมีแนวปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมที่เอื้อต่อการสร้างสังคมสันติสุข

โดยมีเป้าหมายและเกณฑ์ชีวิตที่สำคัญ คือ

๑) ร้อยละพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็ง ถูกต้อง ตามเกณฑ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ยั่งยืน (มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และตรวจประเมินทุก ๕ ปี)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ในประเทศร้อยละ ๗๐ และต่างประเทศร้อยละ ๔๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ในประเทศร้อยละ ๘๐ และต่างประเทศร้อยละ ๕๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ในประเทศร้อยละ ๙๐ และต่างประเทศร้อยละ ๖๐

๒) ร้อยละการเติบโตอย่างต่อเนื่องของผู้ที่เข้าสู่อการเรียนรู้ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า (การเรียนรู้ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า หมายถึง การศึกษาและเรียนรู้ของสงฆ์ (นักธรรม-บาลี เปรียญธรรม บาลีศึกษา) การศึกษา เรียนรู้ของประเทศ (การศึกษาในระดับพื้นฐานของประเทศ และระดับอุดมศึกษา) การศึกษา เรียนรู้ของภาคประชาสังคม (ธรรมศึกษา หรือกิจกรรมการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาอื่นๆ ทั้งตาม ประเพณี และวิปัสสนากรรมฐาน)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๒๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๓๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๔๐

๓) ร้อยละการเพิ่มขึ้นของจำนวนพระภิกษุสามเณร

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ในประเทศร้อยละ ๑๐ และต่างประเทศร้อยละ ๒๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ในประเทศร้อยละ ๑๕ และต่างประเทศร้อยละ ๒๕
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ในประเทศร้อยละ ๒๐ และต่างประเทศร้อยละ ๓๐

๔) ร้อยละของวัดในพระพุทธศาสนาที่มีการดำเนินการกิจการ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ร้อยละของวัดในประเทศไทยร้อยละ ๘๐ ร้อยละของวัดไทยในต่างประเทศร้อยละ ๖๐)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ วัดในประเทศร้อยละ ๖๐ และวัดไทยในต่างประเทศร้อยละ ๔๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ วัดในประเทศร้อยละ ๗๐ และวัดไทยในต่างประเทศร้อยละ ๕๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ วัดในประเทศร้อยละ ๘๐ และวัดไทยในต่างประเทศร้อยละ ๖๐

๕) ร้อยละการเพิ่มขึ้นของผู้สนับสนุนหรือผู้ที่นำพระพุทธศาสนา ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตทั่วโลก ร้อยละ ๒๐

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๖๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๖๕
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๗๐

๖) ร้อยละการเพิ่มขึ้นของเยาวชนผู้บวชเป็นสามเณร

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ในประเทศ ร้อยละ ๔๐ ต่างประเทศ ร้อยละ ๒๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ในประเทศ ร้อยละ ๕๐ ต่างประเทศ ร้อยละ ๓๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ในประเทศ ร้อยละ ๖๐ ต่างประเทศ ร้อยละ ๔๐

เป้าหมายสูงสุดที่ ๒ พุทธศาสนิกชนมีศรัทธา ความรู้และแนวปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า และประเทศไทยเป็นต้นแบบของประเทศแห่งวิถีพุทธธรรมที่เข้มแข็งของโลก

โดยมีเป้าหมายและเกณฑ์ชี้วัดที่สำคัญ คือ

๑) ร้อยละค่าเฉลี่ยของประชาชนชาวไทยที่นับถือพระพุทธศาสนา และนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (เข้าวัดฟังธรรม นั่งสมาธิ และถือศีล ๕)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ เด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๐ และประชาชนทั่วไปร้อยละ ๘๕
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ เด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๐ และประชาชนทั่วไปร้อยละ ๙๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ เด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๐ และประชาชนทั่วไปร้อยละ ๙๕

๒) จำนวนชุมชน องค์กร ที่นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง จนเป็นต้นแบบแห่งวิถีพุทธธรรมที่เข้มแข็งตามเกณฑ์ (มีการกำหนดเกณฑ์ความเข้มแข็งของชุมชน และองค์กรตามวิถีพุทธธรรม) โดยมีเป้าหมาย คือ

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ชุมชนในประเทศไทย (ตำบล) ร้อยละ ๖๐ ชุมชนหรือเมืองในต่างประเทศจำนวน ๑,๐๐๐ แห่ง องค์กรในประเทศไทย จำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง และองค์กรในต่างประเทศจำนวน ๑๐๐ แห่ง
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ชุมชนในประเทศไทย (ตำบล) ร้อยละ ๗๐ ชุมชนหรือเมืองในต่างประเทศจำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง

องค์กรในประเทศไทย จำนวน ๕,๐๐๐ แห่ง และองค์กร
ในต่างประเทศจำนวน ๕๐๐ แห่ง

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ชุมชนในประเทศไทย (ตำบล) ร้อยละ ๘๐ ชุมชนหรือเมืองในต่างประเทศจำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง
องค์กรในประเทศไทย จำนวน ๑๐,๐๐๐ แห่ง และองค์กร
ในต่างประเทศจำนวน ๑,๐๐๐ แห่ง

๓) ร้อยละการเพิ่มขึ้นของประชาชนชาวไทยที่นับถือ
พระพุทธศาสนาที่มีแนวปฏิบัติในการครองตนเป็นพุทธบริษัทที่ดีและ
ร่วมทำหน้าที่ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา (ตามเกณฑ์นักเผยแผ่ตามที่
กำหนด)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๖๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๖๕
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๗๐

๒) ร้อยละค่าเฉลี่ยของชาวต่างประเทศผู้นับถือพระพุทธศาสนา
ที่มีความเข้าใจ เข้าถึง และนำมาพัฒนาชีวิตของตนเองอย่างเหมาะสม
ตามแนวทางของพุทธบริษัทที่ดี (ประเมินทุก ๕ ปี โดยการวิจัยเชิง
สำรวจจากพุทธบริษัทชาวต่างประเทศผู้ที่มาปฏิบัติธรรมที่วัดในประเทศ
และวัดไทยทั่วโลก)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๖๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๗๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๘๐

เป้าหมายสูงสุดที่ ๓ สังคมพระพุทธศาสนาเป็นสังคมแห่งสันติสุข องค์การพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

โดยมีเป้าหมายและเกณฑ์ชีวิตที่สำคัญ คือ

๑) ร้อยละการเพิ่มขึ้นของชุมชนชาวพุทธที่สามารถลดปัญหาความรุนแรง ปัญหาอาชญากรรม เป็นชุมชนสันติสุขวิถีพระพุทธศาสนา ร้อยละ ๒๐

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๖๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๖๕
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๗๐

๒) ร้อยละชุมชนรักษาศีล ๕ ที่ได้รับการพัฒนา ต่อยอดสู่ชุมชนรักษาศีล ๕ ในระดับต้นแบบนำชุมชนสันติสุขตามแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาคือคุณค่าแห่งชีวิต และหนทางแห่งสันติสุขที่ยั่งยืน และอำเภอบำบัดทุกข์บำรุงสุขอย่างยั่งยืน

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๒๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๓๐
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๔๐

๓) จำนวนเครือข่ายชาวพุทธทั่วโลกที่ถือเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นคุณค่าแห่งชีวิต และหนทางแห่งสันติสุขที่ยั่งยืน (ในระบบฐานข้อมูลเครือข่ายพุทธศาสนิกชนเพื่อสันติสุขที่ยั่งยืน)

- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ร้อยละ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ รูป/คน
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ร้อยละ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ รูป/คน
- ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ร้อยละ ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ รูป/คน

ส่วนที่ ๔
แผนปฏิบัติการ
เพื่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ

แผนปฏิบัติการที่ ๒ การพัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ นวัตกรรมสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

แผนปฏิบัติการที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาประเทศ

แผนปฏิบัติการที่ ๔ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ร่วมเสริมสร้างวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

แผนปฏิบัติการที่ ๕ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

โดยในแต่ละแผนปฏิบัติการมีหลักการ วัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย กลยุทธ์และมาตรการ แผนงาน โครงการที่สำคัญ ดังนี้

แผนปฏิบัติการที่ ๑
การพัฒนาศักยภาพบุคลากร
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติ และนานาชาติ

๑. แนวคิดและหลักการ

แผนปฏิบัติการมุ่งพัฒนาบุคลากรเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศ และต่างประเทศ มีเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์คือการส่งเสริมให้องค์กรคณะสงฆ์ และภาคการศึกษาในทุกระดับมีบทบาทในการผลิตและพัฒนาพุทธบริษัททั้ง ๔ และมุ่งที่การส่งเสริมพระสงฆ์นำหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ถ้ายทอด เผยแผ่ สู่พุทธศาสนิกชนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับบริบทแห่งความเปลี่ยนแปลงอย่างเท่าทัน การพัฒนาพระสงฆ์ให้ปฏิบัติอยู่ในพระธรรมวินัยทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างสมบูรณ์ในแก่นธรรม และสามารถปรับตัวในการเผยแผ่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก บนฐานพระวินัยอย่างสมบูรณ์ และมีบทบาทในการเป็นผู้นำเชิงสัญลักษณ์ บทบาทนักบริหารศรัทธา บทบาทผู้นำทางจิตใจ บทบาทนักพัฒนาสังคม และบทบาทผู้นำสู่ความพ้นทุกข์ พร้อมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถแก่พุทธบริษัทองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสู่การเป็นนักเผยแผ่ในการนำพระพุทธศาสนาไปพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนมีวิถีแห่งพระพุทธศาสนาที่เข้มข้น มีความพร้อมทั้งทางกายใจ สติปัญญา รักษาศีลธรรม และเป็นพุทธบริษัทที่ดี เป็นพลเมืองดี

ของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องตามหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา
อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๑. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการผลิต และพัฒนาศาสนทายาทรองรับ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในและต่างประเทศ

๒) เพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนาแก่ภิกษุ สามเณร
ทั่วประเทศในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความมั่นคง ต่อเนื่อง
จนเกิดความเปลี่ยนแปลง

๓) เพื่อพัฒนาพุทธบริษัททั้ง ๔ ให้มีศักยภาพที่ทันการเปลี่ยนแปลง
สอดคล้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพุทธศตวรรษที่ ๒๖

๔) เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ในบทบาทของพระสงฆ์ในการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
พระสงฆ์และคณา- ทายาทมีศักยภาพ ในการรองรับการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา ในประเทศ	ร้อยละของพระสงฆ์ ที่ได้รับการพัฒนา เพื่อ เป็นกำลังสำคัญในการ เผยแผ่พระพุทธศาสนา - พระธรรมทูต - พระนักเผยแผ่ (พระธรรมจาริก พระวิปัสสนาจารย์ พระปริยัตินิเทศก์ พระนักเทศน์) เป็นต้น)	๒๐ ๓๐	๓๐ ๔๐	๔๐ ๕๐	๕๐ ๖๐
	จำนวนพระสงฆ์ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในสื่อสังคมดิจิทัล บนแพลตฟอร์มการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา (ของประเทศไทย และนานาชาติ)	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๕๐๐
	จำนวนคณาทายาท ผู้เรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลี ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็น นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๑๐๐	๒๐๐	๓๐๐	๕๐๐
พระนักเผยแผ่ พระพุทธศาสนามี ความทันสมัย ทันการ เปลี่ยนแปลง	จำนวนพระนักเผยแผ่ ที่ได้รับการพัฒนาให้เป็น ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา ในคนรุ่นใหม่	๕๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๒,๐๐๐

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
พระสงฆ์และศาสน- ทายาทมีศักยภาพ ในการรองรับการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ	จำนวนพระนักเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ (ตามเกณฑ์สมรรถนะ การเป็นนักเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ)	๕๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๒,๐๐๐
พระสงฆ์ และ พุทธศาสนิกชน มีบทบาทในการสอน ถ่ายทอด และเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแก่คน รุ่นใหม่ในสถานศึกษา	จำนวนพระธรรม วิทยากร พระผู้สอน ศีลธรรม ที่ได้รับการ พัฒนาให้เป็นนักเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในระดับ ชั้นครูเพื่อการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ในโรงเรียน	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๕,๐๐๐

๓. กลยุทธ์ และมาตรการ แนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างศาสนทายาทสู่การเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา คุณภาพผ่านระบบการศึกษาสงฆ์ที่มีคุณภาพ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน พระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลีและ
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถในการ
พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งส่งเสริมการเป็นศาสนทายาทที่ดีที่มีศักยภาพ
ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการฝึกอบรมเฉพาะเพื่อการพัฒนา
ทักษะการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และสนับสนุนวิชาการ ตำรา

ทุนการศึกษา และมาตรการจูงใจอื่น ๆ เพื่อการสร้างอุดมการณ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒) สนับสนุนให้สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา การพัฒนาหลักสูตร จัดอุปกรณ์ การเรียนการสอน รองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเชิงบูรณาการ

๓. ส่งเสริมการบูรณาการการเรียนรู้พระพุทธศาสนากับกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่คนรุ่นใหม่ผ่านกลไกการส่งเสริมผู้เรียนธรรมศึกษาทั้งนักเรียน เยาวชนและประชาชน ให้มีบทบาทในการถ่ายทอดการศึกษาพระพุทธศาสนา และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่ตนเอง ครอบครัวอย่างมีคุณภาพ

๔. จัดทำคู่มือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการของการศึกษาสงฆ์ทุกรูปแบบกับกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๕. ผลักดันให้มีการพัฒนากิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาสงฆ์

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะพระสงฆ์ และบุคลากรทางศาสนาในการเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างมีอุดมการณ์ และขีดความสามารถสูง

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑. จัดทำคุณสมบัติให้นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและพัฒนาักเผยแผ่ ให้ได้รับการถ่ายทอดเทคนิคด้านการอบรมเพื่อให้สามารถผสมผสานหลักธรรมทางศาสนาเข้ากับหลักสูตรการอบรม และนำองค์ความรู้และเทคนิคการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับไปปฏิบัติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ส่งเสริมการสร้างนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีอุดมการณ์การพัฒนาสังคมด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่สอดคล้องกับบริบทสังคมแห่งความท้าทายจากวิกฤติรอบด้านของความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ และการสร้างนักเผยแผ่ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดของการยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในชุมชนชาวพุทธทั่วประเทศ

๓. ส่งเสริมสนับสนุนศาสนทายาทที่มีอุดมการณ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากกลุ่มเป้าหมายพระสงฆ์ที่กำลังศึกษาในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีในการร่วมสืบสานและเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเพื่อเป้าหมายสำคัญคือการสร้างอุดมการณ์แห่งศาสนทายาทในการปกป้องรักษาพระพุทธศาสนา และเผยแผ่หลักพุทธธรรมสู่สังคม

๔. ส่งเสริมการพัฒนาอุดมการณ์และสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียน
สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษา ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
ให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงและผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาและมีความเข้าใจในการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรม
อย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ระหว่างผู้บริหารให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในเชิงพื้นที่

๕. สนับสนุนพระสงฆ์ผู้ประกอบคุณงามความดี และพุทธศาสนิกชน
ที่มีบทบาทเด่นในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้ไปจาริกแสวงบุญ และ
เรียนรู้พระพุทธศาสนาในดินแดนพุทธภูมิ เพื่อทำให้เกิดความรู้ความ
เข้าใจจากประสบการณ์จริงที่สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับเด็กเยาวชน
และประชาชน ให้เข้าใจ และซาบซึ้งในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น

๖. ส่งเสริมการพัฒนาอุดมการณ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาใน
มิติสังคมสงเคราะห์ เน้นการพัฒนาบทเรียนการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แบบเชิงรุก เพื่อการถ่ายทอด และสอนให้เห็นถึงความสำคัญของ
พระพุทธศาสนาในมิติของการมีจิตกรุณาในการช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
ตามความสามารถของแต่ละคน เน้นกลุ่มคนเปราะบาง เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ
กลุ่มผู้ต้องขัง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้ป่วยระยะสุดท้าย

๗. ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ตามยุคสมัยให้มีศักยภาพหลากหลายรูปแบบในการเผยแผ่แบบต่างๆ
เช่น การสอนกรรมฐาน การเทศนา การปาฐกถา การเผยแผ่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อออนไลน์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา
สมรรถนะสูงในสังคมดิจิทัล

๘. สนับสนุนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการรักษาอุดมการณ์
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา โดยการยกย่องพระสงฆ์ที่เป็นแบบอย่างในด้าน
ความมีคุณธรรม และผลงานเด่นในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยการ
จัดสร้างหอเกียรติยศนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา การส่งเสริม สนับสนุน
การเพิ่มนิยัต และการสร้างกระแสการร่วมสนับสนุนจากเอกชนหรือ
ประชาชนในการบริจาคทรัพย์ให้แก่พระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๓ บูรณาการสถาบันการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง พัฒนาเยาวชน
ให้มีอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนาและพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง
ตามหลักพระพุทธศาสนา

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธที่มีความเข้มแข็ง
ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้
ด้านหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่รอบด้าน ส่งเสริมการพัฒนา
วิสัยทัศน์เชิงพุทธแก่ผู้บริหารโรงเรียน การสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอน
วิชาพุทธศาสนาในโรงเรียนให้เข้าใจแก่นแท้ของพระธรรม และหลักการ
ในการถ่ายทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่นักเรียน

๒) ส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล เพื่อให้มีแกนนำพระสงฆ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฆราวาสที่มีขีดความสามารถในการนำองค์ความรู้เรื่องธรรมพื้นฐานไปบูรณาการและถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาตามบริบทของวิชา หลักสูตรที่สอน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ และโรงเรียนอนุบาลทุกแห่งเพื่อการเข้าถึงพระพุทธศาสนาในมิติของศาสนสถาน เน้นการสื่อสารให้ได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติและสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ในมิติของศาสนสถาน การสวดมนต์ และการเข้าใจในการรักษาศีล ๕ และหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี

๔) สนับสนุนโรงเรียน เพื่อการส่งเสริมนักเรียนในโรงเรียนให้บวชเรียนในภาคฤดูร้อน ประสานการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการให้การสนับสนุน และค้นหาบุคลากรสายอาชีพที่มีศักยภาพในการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการศึกษาต่อยอดให้มีความแตกฉานในระดับที่สูงขึ้น

๕) สนับสนุนการพัฒนากิจกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียน และศูนย์เด็กเล็ก โดยการบูรณาการความร่วมมือกับวัด และโรงเรียนในการพัฒนากิจกรรมร่วมกัน เพื่อการส่งเสริมให้พระสงฆ์ที่มีศักยภาพและเข้าถึงเด็กรุ่นใหม่ได้มีโอกาสสอนวิชาพระพุทธศาสนา และวิธีดำรงตนอย่างมีคุณภาพแก่นักเรียนในโรงเรียน และศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ

๖) พัฒนาครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนให้มีศักยภาพในการสอน การถ่ายทอด และการเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่นักเรียนในโรงเรียน

๗) ส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำคู่มือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนเพื่อการสร้างและพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ “ลูกศิษย์พระพุทธเจ้าหัวใจพุทธธรรม” ในรูปแบบของเนื้อหาดิจิทัล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แอนิเมชัน และสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริม สนับสนุนการผลิต และพัฒนาพระสงฆ์นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาสมรรถนะสูงสำหรับรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความสมบูรณ์ตามหลักพุทธธรรม

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันกลางแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาพระธรรมกถึกและพระนักเผยแผ่พุทธธรรมที่ดีให้มีคุณสมบัติที่สมบูรณ์

๒) ส่งเสริม สนับสนุน พระสงฆ์ที่สามารถสอนกรรมฐานให้มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พุทธศาสนิกชน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน พระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมสมบูรณ์ในวัตรปฏิบัติ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้สอนพระสงฆ์ในด้านศิลปะการเผยแผ่ทางพระพุทธศาสนา

๔. ส่งเสริมการผลิต และพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนาสมรรถนะสูงรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีความสมบูรณ์ตาม

หลักพุทธธรรม ในประเด็นเฉพาะเรื่อง เช่น การเผยแผ่ด้วยพุทธพจน์ การเผยแผ่หลักปฏิบัติกรรมฐาน

๕) ส่งเสริม พัฒนา นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้มีคุณสมบัติและคุณธรรมของนักเผยแผ่ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นต้นแบบ และยึดถือแนวทางที่ถูกต้องในการเผยแผ่ธรรม คือ มีความประพฤติ ปฏิบัติตน ให้เป็นที่ศรัทธาของเหล่าพุทธบริษัท มีคุณสมบัติที่ดีของกัลยาณมิตร

๖) ส่งเสริม สนับสนุนมหาเปรียญเอก (๗ ๘ ๙) ผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังครองเพศบรรพชิตอยู่และที่สละเพศบรรพชิตแล้วให้ได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี รวมทั้งวิธีการนำเสนอในรูปแบบใหม่ที่จำเป็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ทันต่อสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

กลยุทธ์ที่ ๕ เสริมสร้างขีดความสามารถนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั่วทุกทวีปให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับบริบทของต่างประเทศ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) จัดทำเกณฑ์คุณสมบัติและจรรยาบรรณนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่การเผยแผ่ในต่างประเทศตามบริบทของประเทศนั้นๆ ทั่วทุกทวีปทั่วโลก และการนิเทศ การกำกับ การปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒) ส่งเสริมการพัฒนาพระสงฆ์ไทยและพระสงฆ์ต่างชาติในต่างประเทศที่ได้ปฏิบัติดีและปฏิบัติชอบเป็นที่ยอมรับ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

๓) ส่งเสริม สนับสนุน การฝึกอบรมพระธรรมทูตไทยให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกรรมฐานเพื่อจะสามารถนำชาวต่างชาติให้หันมาสนใจพระพุทธศาสนา และปฏิบัติกรรมฐาน

๔) ส่งเสริมการพัฒนานักกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อให้คนไทยในต่างแดนได้ศึกษาธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และมุ่งสร้างความสามัคคีกลมเกลียวในกลุ่มคนไทย

๕) กำกับดูแลการทำหน้าที่ของพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ พร้อมการจัดทำคู่มือการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามบริบทของประเทศนั้น ๆ และจัดทำระเบียบปฏิบัติในการเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

แผนปฏิบัติการที่ ๒

การพัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑. แนวคิด หลักการ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในวิถีแห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทัน มีเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์คือ การยกระดับศักยภาพของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าแห่งพระพุทธศาสนาของประเทศ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นในวิถีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่นาคต ผ่านการพัฒนารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โครงสร้าง วิธีการและระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเผยแผ่พระพุทธศาสนา และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการสร้างสรรค์ความรู้ นวัตกรรม และการเพิ่มศักยภาพของผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมถึงปรับรูปแบบการเผยแผ่เพื่อตอบสนองต่อความเป็นไปของสังคม ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบันพร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาคการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมในการร่วมผลิตและพัฒนาองค์ความรู้ สื่อ

เทคโนโลยีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัททั่วทั้งประเทศ

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางจนเป็นกระแสสื่อสังคมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้าถึงเด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่

๒) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา สื่อดิจิทัล และเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๓) เพื่อสร้างกลไก และมาตรการทางเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่

๔) เพื่อการกำกับดูแลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมดิจิทัล ให้มีความถูกต้องตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๕) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ รองรับการเรียนรู้ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๓. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
สังคมพระพุทธศาสนา บนพื้นที่ดิจิทัล และ ประชากรดิจิทัล มีความเข้มแข็ง เพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง	จำนวนวัดที่มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงบนระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มแห่งชาติเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๕,๐๐๐
	จำนวนพุทธบริษัททั่วโลกที่เป็นสมาชิกแพลตฟอร์มดิจิทัล การเผยแพร่พระพุทธศาสนาของประเทศไทย (ล้านคน) (Digital population)	๕๐	๑๐๐	๒๐๐	๕๐๐
	จำนวนนักเผยแพร่พระพุทธศาสนาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๓,๐๐๐	๕,๐๐๐
การเผยแพร่พระพุทธศาสนา มี นวัตกรรม การเผยแพร่ที่เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง และ เกิดประสิทธิผลสูงสุด	จำนวนนวัตกรรมเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรม	๕	๕	๕	๕
การเผยแพร่พระพุทธศาสนา มีวิวัฒนาการสู่สังคมดิจิทัล	ความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามแผนการพัฒนา Blueprint for change	สำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลกลาง	พัฒนาเป็นระบบ e-Library	มีระบบแอปพลิเคชันและเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับองค์กรสงฆ์ทั่วโลก	พัฒนาระบบปัญญาประดิษฐ์เพื่อการยกระดับเป็นระบบฐานข้อมูลอัจฉริยะ
	ความสำเร็จในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีความจริงเสมือนและความจริงเสริมเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามแผนการพัฒนา Blueprint for change	สำเร็จในการจัดทำชุดความรู้การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในระบบดิจิทัล	จัดทำระบบเทคโนโลยีความจริงเสมือนและความจริงเสริม	การเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีความจริงเสมือนและความจริงเสริมกับการเรียนรู้ในระบบการศึกษาสงฆ์	ระบบเทคโนโลยีความจริงเสมือนและความจริงเสริมที่เชื่อมโยงกับองค์กรสงฆ์ทั่วโลก

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
	จำนวนชุดความรู้ เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในระบบแอนิเมชัน เพื่อการเข้าถึงเด็ก เยาวชน	๑	๕	๑๐	๒๐
การเผยแพร่ พระพุทธศาสนาเข้าถึง เด็ก เยาวชน และคน ทั้งมวล	จำนวนชุดความรู้ เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เพื่อคนตาบอด คนหูหนวก และคนด้อยโอกาสอื่นๆ	๑๐	๒๐	๒๐	๒๐
	จำนวนชุดความรู้ จากพระไตรปิฎกที่นำมาพัฒนา ในรูปแบบวิดีโอดิจิทัลเพื่อการ เผยแพร่พระพุทธศาสนา	๒๐	๑๐๐	๒๐๐	๕๐๐
	จำนวนสถานศึกษาสงฆ์และ ศูนย์เด็กเล็กในวัดที่มีระบบ นิเวศดิจิทัลเพื่อการเผยแพร่ พระพุทธศาสนาเสริมสร้าง ความฉลาดทางคุณธรรมในเด็ก (Moral Quotient)	๑๐	๕๐	๑๐๐	๒๐๐

๔. กลยุทธ์และมาตรการ

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างสรรค์นวัตกรรม และบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายเผยแผ่เพื่อสร้างหลักประกันและภูมิคุ้มกันในชีวิตให้แก่เด็กเยาวชน และคนรุ่นใหม่

มาตรการ และแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเนื้อหาดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้าถึงเด็กเล็กในรูปแบบของการ์ตูนแอนิเมชัน การจัดทำสื่อเพื่อการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ ทั้งในรูปแบบของหนังสือ โปสเตอร์ เนื้อหาดิจิทัล เกมส์ หนังสือสั้น หรือกิจกรรมที่เหมาะสม

๒) สนับสนุนการเยาวชนที่มีอิทธิพลในโลกดิจิทัลและสื่อสังคม ให้มีบทบาทในการร่วมเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งพัฒนาทักษะดิจิทัล แก่นักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ร่วมในการพัฒนาช่องทางและเนื้อหาการสื่อสารบนสังคมดิจิทัล

๓) บูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศในการนำสื่อดิจิทัลด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สู่วรรณกรรม เพื่อการสร้างมุมมอง ทักษะคิด แก่เด็กที่ถูกต้องต่อวิถีแห่งพระพุทธศาสนา ส่งเสริมกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่เด็กเล็กในรูปแบบดิจิทัล

๔) ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อรณรงค์การบวชสามเณร และแสวงหาเด็กเยาวชนที่มีพรสวรรค์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีบทบาทในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่พระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและทักษะการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ครู และบุคลากรการเผยแผ่ให้เข้ามามีบทบาทในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเด็กและเยาวชน

๖) ส่งเสริมการมีบทบาทของพ่อ แม่ ครอบครัว ผู้นำชุมชน ในการจูงใจเด็กและเยาวชนให้เป็นพุทธบริษัทที่ดี การสนับสนุนให้วัดทั่วประเทศริเริ่มและสร้างสรรค์กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาสำหรับเด็กและเยาวชน

๗) ส่งเสริมให้หน่วยงานพระพุทธศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นริเริ่มโครงการในการส่งเสริมการเข้าถึงพระพุทธศาสนาในเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ

๘) ส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลในสถานศึกษาและศูนย์เด็กเล็กในวัดให้เอื้อต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาระบบการเผยแผ่ และปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาในสังคมดิจิทัล ด้วยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออธิบายความเป็นจริงในรูปแบบเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในกรณีที่มีการว่าร้ายพระพุทธศาสนา

๒) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชน ในเชิงพื้นที่ให้มีสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อการพัฒนาเป็นผู้สื่อสารและผู้ร่วมเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในระดับดิจิทัลที่ถูกต้อง และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างรวดเร็ว

๓) พัฒนาศูนย์บริการข้อมูลพระพุทธศาสนาและตอบโต้อัจฉริยะ เพื่อให้คำตอบ คลายข้อสงสัยในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่สามารถ เชื่อมโยงกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ เว็บไซต์ทางพระพุทธศาสนา และการพัฒนา ให้ใช้หลายภาษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สนใจทั่วโลก และ ให้นำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการบริการความรู้ ข้อมูล เพื่อการเผยแพร่ พระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง และรวดเร็ว

๔) สนับสนุนการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและการจัดทำพุทธประวัติ ในรูปแบบของความจริงเสมือน (Virtual reality) และความจริงเสริม (Augmented reality) เพื่อให้เด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่เข้าถึงพระพุทธศาสนา มากขึ้น

๕) ส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำเนื้อหาดิจิทัล ในหลายรูปแบบ เพื่อการเผยแพร่บนสื่อสังคม ซึ่งนำเสนอโดยบุคคลที่เป็นที่รู้จัก ยอมรับ และเข้าถึงคนแต่ละช่วงวัย

๖) ส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือกับผู้ให้บริการเทคโนโลยี ภาคธุรกิจในการร่วมพัฒนาเนื้อหากิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในสังคมดิจิทัล

๗) ส่งเสริมการพัฒนาการกระจายเสียงธรรมผ่านการเทศน์ การ บรรยายธรรมโดยเปิดคลิปเสียงผ่านเครื่องมือสื่อสารและหอกระจายข่าว

ของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โรงเรียน และหมู่บ้านตามวาระโอกาสที่เหมาะสม การเผยแพร่หลักธรรม หรือถ่ายทอดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านวิดีโอ ผ่านคลิปในสื่อสังคมดิจิทัล หรือสื่อที่สามารถแปลงเป็นไฟล์ดิจิทัล ให้ผู้ที่สนใจเลือกดาวน์โหลด และสามารถเปิดชม ย้อนกลับไปกลับมาได้

๘) สนับสนุนการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ผู้ที่สนใจ โหลดเก็บไว้ในเครื่องมือสื่อสารที่สามารถเปิดอ่านและศึกษาเรียนรู้ ได้ทุกที่และทุกเวลา การประยุกต์รูปแบบและวิธีการใช้เทคโนโลยีในการ เผยแพร่พระพุทธศาสนาให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความสนใจ ของระดับผู้รับฟังหรือผู้เรียนรู้ เช่น สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายหรือ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการจัดทำคลิป ภาพยนตร์ เรื่องสั้น เป็นต้น

๙) ส่งเสริมการนำสื่อสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ศาสนา อย่างเป็นระบบ เช่น สร้างเว็บไซต์เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเผยแพร่ พระพุทธศาสนา ภายในเว็บไซต์มีการสร้างคอนเทนท์หลากหลายรูปแบบ เช่น บทความให้ความรู้ คลิปกิจกรรม เกี่ยวกับวิถีปฏิบัติตน รูปแบบกิจกรรม ทางศาสนา และอื่นๆ โดยให้ผู้อ่านมีส่วนร่วม เช่น ส่งภาพการทำความดี มาลงในเว็บไซต์หรือเพจ

๑๐) สนับสนุนการเผยแพร่พระพุทธศาสนาด้วยสื่อที่สามารถ เข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกกลุ่มทุกวัย และทำให้เข้าใจได้ง่าย เช่น การใช้ภาพสามมิติ สื่อหลักธรรมด้วยภาพหรือการ์ตูน

๑๑) ส่งเสริมการนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาไว้ในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้มีการศึกษาค้นคว้าพระพุทธศาสนาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะสงฆ์และหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เป็นภาคีเครือข่ายในการสร้างสรรค์การสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) สนับสนุนการสร้างและพัฒนา รูปแบบมาตรฐานที่ดีในการจัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระบบดิจิทัลขององค์กรเครือข่ายพระพุทธศาสนา และพัฒนาพระสงฆ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และต่างประเทศในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างเหมาะสม

๒) สนับสนุนการจัดสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งจัดให้มีระบบการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพในระดับสากล ทันสมัย เข้าถึงง่าย สะดวก รวดเร็ว และน่าสนใจ

๓) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาความร่วมมือกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อสร้างโอกาสให้กับสถานีวิฑูษย์ของวัดในการทำหน้าทีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชุมชน พร้อมทั้งการจัดระเบียบการออกอากาศ

การกำกับการทำงานที่ของนักเผยแผ่ที่ใช้ช่องทางวิทยุชุมชน ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อยตามหลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และข้อปฏิบัติของการกระจายเสียง

๔) ส่งเสริมพระนักเทศน์นักเผยแผ่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล เนื้อหาดิจิทัลหรือช่องทางในการสื่อสาร การถ่ายทอด และเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริมการผลิต และพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระบบดิจิทัลมืออาชีพ ยกกระดับขีดความสามารถ และการจัดระเบียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวัด พระสงฆ์บนระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคม และสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถแก่บุคลากรนักเผยแผ่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมดิจิทัลที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่ และพุทธศาสนิกชนอย่างกว้างขวาง

๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีองค์กรสนับสนุน ควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อสังคม เพื่อควบคุม กำกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางอินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงคนได้เป็นจำนวนมาก และในวงกว้าง ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งกำหนดให้มีกฎระเบียบในการใช้อินเทอร์เน็ต ให้มีองค์กรและผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานและตรวจสอบเนื้อหาของธรรมที่เผยแพร์ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะทางเว็บไซต์

๗) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดพระพุทธศาสนาโลก ในแต่ละประเทศให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในการเป็นช่องทางกลางเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของประเทศไทย และของโลก

๘) สนับสนุนการฝึกอบรมภิกษุ สามเณร และนักเผยแผ่ เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงและเผยแผ่ พระพุทธศาสนารวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม ถูกต้องตามพระธรรมวินัย

๙) สนับสนุนให้วัดต่างๆ ทั่วประเทศ จัดทำ และพัฒนาเว็บไซต์ของวัด เพื่อเป็นการสื่อสารกับประชาชน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้คนมีความใกล้ชิดธรรมมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาระบบการจัดการความรู้ และนวัตกรรมเพื่อหนุนเสริมการเผยแผ่พุทธศาสนา

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อการเผยแผ่พุทธศาสนาอย่างกว้างขวาง สนับสนุนเงินงบประมาณในการวิจัยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การส่งเสริมการรวมกลุ่มทางวิชาการเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒) จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย และการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศและต่างประเทศ และการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกที่กระทบต่อพระพุทธศาสนา

๓) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสร้างชุดความรู้เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การจัดทำสื่อความรู้เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบ และภาษาที่หลากหลาย และเข้าถึงคนทั้งมวล

๔) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้
ทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่พระสงฆ์และประชาชนทั้งในและ
ต่างประเทศจะเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องตามหลัก
พุทธธรรม

๕) ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการ
ร่วมดูแลมวลมนุษยชาติ การให้ความช่วยเหลือผ่านกลไกศาสนสงเคราะห์

๖) สนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมเพื่อ
การเรียนรู้พระพุทธศาสนา สำหรับแท็บเล็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อ
การเผยแผ่ในทุกระดับชั้นการศึกษา และประชาชนทั่วไป

๗) สนับสนุนให้มีการแปลหนังสือธรรมเป็นภาษาต่างประเทศ
โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ แล้วนำขึ้นเผยแพร่ทางเว็บไซต์ หรือในรูปแบบ
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ
สามารถเข้ามาศึกษาได้

แผนปฏิบัติการที่ ๓
การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพสูง
สำหรับรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาประเทศ

๑. แนวคิด และหลักการ

การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการสนับสนุนภารกิจ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญของ ยุทธศาสตร์คือ เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ยึดหลัก “เผยแผ่หลักธรรมเพื่อสร้างและพัฒนาพุทธบริษัทในประเทศไทยและทั่วโลก และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ยั่งยืนของพระพุทธศาสนา” โดยหน่วยงานทางพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ ต้องมีขนาดที่เหมาะสม กับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง ปรับวัฒนธรรมการทำงานเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมในสังคมพระพุทธศาสนาของประเทศและในระดับนานาชาติ การเผยแผ่มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นดิจิทัลเข้ามา ประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ภาคีทุกภาคส่วนในสังคมพระพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อตอบสนองความต้องการของพุทธบริษัท ร่วมกันปลูกฝังค่านิยมตามหลักพุทธธรรม นอกจากนั้นระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องมีความชัดเจน มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ

และนำไปสู่การการเติบโตของพระพุทธศาสนาทั้งในประเทศ และในระดับนานาชาติ และการเผยแผ่พระพุทธศาสนายังมีความสำคัญ ในการหนุนเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มั่นคง มั่นคั่ง ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมาย สำคัญของยุทธศาสตร์คือ พระพุทธศาสนามีความเข้มแข็งในการเป็น สถาบันหลักของชาติ เป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของ ประชาชนชาวไทย ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาสังคมไทยอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน ประเทศไทย เป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของโลกทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทางพระพุทธศาสนา มีวัดสำคัญของชาติที่ได้รับการพัฒนาให้เป็น ศูนย์กลางของการศึกษา การเรียนรู้ การปฏิบัติธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีทางพระพุทธศาสนาสามารถสร้างงาน อาชีพแก่ชุมชน ประชาชน หนุนเสริมเศรษฐกิจให้กับประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการเป็น ประเทศแห่งความสันติสุขที่ทั่วโลกให้การยอมรับ และเชื่อมั่น

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อบูรณาการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สร้างวิถีพุทธธรรม ให้อยู่คู่กับประเทศไทย หนุนเสริมประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ตามหลักการพัฒนาของพระพุทธศาสนา

๒) เพื่อส่งเสริมการเผยแผ่เพื่อนำพระพุทธศาสนาสู่การสร้างและพัฒนาประชากรคุณภาพรองรับการพัฒนาประเทศ

๓) เพื่อส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทางพระพุทธศาสนาที่สร้างงานสร้างอาชีพแก่ชุมชน ประชาชน

๔) เพื่อจัดระเบียบการบริหารจัดการ โครงสร้างการดำเนินงาน การเผยแผ่พุทธศาสนาของประเทศให้มีความทันสมัย สมรรถนะสูง ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๕) เพื่อพัฒนางานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับประเทศ จังหวัด ให้มีความเข้มแข็ง และบูรณาการองค์กรสงฆ์และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในทุกมิติให้มีเอกภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ภายใต้แผนแม่บท การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๓. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
พระพุทธศาสนา ร่วมสร้างความมั่นคง และสันติสุขในประเทศ และลดความเหลื่อมล้ำ ในการพัฒนา	จำนวนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่มีความเข้มแข็งจนสามารถ ลดปัญหาอาชญากรรม ในหมู่บ้านได้	๒๐	๓๐	๔๐	๕๐
พระพุทธศาสนา ร่วมสร้างพลเมืองที่มี คุณภาพให้กับประเทศ	ร้อยละการเพิ่มขึ้นของ ประชาชนชาวไทยที่ผ่าน การบวชเรียนและขัดเกลา ด้วยวิถีในพระพุทธศาสนา	๕	๑๐	๑๕	๒๐
พระพุทธศาสนา ร่วมเสริมสร้างเศรษฐกิจ ให้แก่ประเทศ	จำนวนรายได้จากการ ส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม (ล้านบาท) (ข้อมูลจากกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา)	๕๐๐	๑,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐
งานเผยแผ่พระพุทธ- ศาสนาในระดับประเทศ จังหวัด ให้มีความ เข้มแข็ง	ร้อยละตำบลที่มีการพัฒนา งานเผยแผ่พระพุทธศาสนา อย่างเป็นรูปธรรมตามเกณฑ์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐

๔. กลยุทธ์ และมาตรการแนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลกที่เข้มแข็ง ยั่งยืน

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของพุทธศาสนิกชนทั่วโลกในการเพิ่มศักยภาพพุทธมณฑลในการเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลก ให้สนับสนุนการวางแผนการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่ของพุทธมณฑลให้พร้อมเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

๒) ส่งเสริมการสร้างร่วมมือกับองค์กรทางพระพุทธศาสนาทั่วโลกในการการจัดงานวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลกในมิตินานาชาติ และจัดงานสัมมนาวิชาการการเผยแผ่พระพุทธศานานานาชาติ

๓) ส่งเสริม สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในการฝึกอบรมและพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เป็นพระสงฆ์จากต่างประเทศ

๔) เสริมสร้างร่วมมือกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของประเทศเพื่อการส่งเสริมการเชื่อมโยงพุทธมณฑลกับการท่องเที่ยวนานาชาติ การพัฒนาวัดที่มีศักยภาพรองรับการท่องเที่ยวนานาชาติ การจัดระเบียบการท่องเที่ยวภายในวัดเพื่อคงไว้ซึ่งกิจกรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เน้นการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ และการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์

๕) เสริมสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านของไทย ในการส่งเสริมกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาค

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการ ร่วมสร้างคนคุณภาพทุกช่วงวัย หนุนเสริมการพัฒนาประเทศสู่การ เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริมการมีบทบาทของวัด และองค์กรทางพระพุทธศาสนา ในฐานะของการเป็นหลักในการหนุนเสริมการพัฒนาประเทศ การพัฒนา ภาครัฐ การพัฒนาภาคเอกชน เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒) ส่งเสริมสนับสนุน ข้าราชการในระดับต่างๆ ให้มีบทบาทสำคัญ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมองค์กรคุณธรรม ให้มีอย่าง แพร่หลายทั่วทั้งประเทศ ในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กร วิถีพุทธ

๓) ส่งเสริมสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการพัฒนา หลักสูตร “การสร้างผู้นำตามหลักพุทธธรรม” เพื่อการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาบุคลากรในระดับบริหารของภาครัฐ และภาคเอกชน

๔) ส่งเสริมการขับเคลื่อนบทบาทของพระพุทธศาสนาให้เป็นวิถี ปฏิบัติของบุคลากรภาครัฐ บุคลากรในองค์กรภาคเอกชนในการแสดงตน เป็นพุทธมามกะที่ดี โดยการปรับและพัฒนาระเบียบบุคคล และนโยบาย

ขององค์กรที่เอื้อต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริมสนับสนุน การปรับและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนาทุกระดับสอดคล้องหลักพุทธธรรมในการเรียน การสอน และส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาระบบการบูรณาการงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน และสร้างสังคมสันติสุข
มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ให้ทำหน้าที่ เพื่อชุมชนมีความเสียสละโดยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสภาพแวดล้อม การสร้างสรรค์กิจกรรมชุมชนและส่วนราชการตามหลัก บวร หรือการพัฒนาบทบาทของวัดให้กลายเป็นศูนย์รวมของชุมชน สถานศึกษา และส่วนราชการ

๒) สนับสนุนการสร้างพระสงฆ์นักพัฒนาทั่วทั้งประเทศให้มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน พัฒนาชุมชน โดยการส่งเสริมการปฏิบัติธรรม การเผยแผ่คำสอน และการมีบทบาทในการสืบต่อพระพุทธศาสนา และการเสริมสร้างคุณธรรม และหลักความประพฤติที่ดี ตามบริบทของชุมชน

๓) ส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีความสามารถในการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่แก่ประชาชน การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในระดับพื้นที่ และมีความเป็นผู้นำทางจิตใจในระดับพื้นที่ และนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในพัฒนาความคิด ความศรัทธาของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ

๔) ส่งเสริมการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์บำบัดทางจิตใจ โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้เน้นการเป็นที่พึ่งให้กับผู้ที่มีทุกข์ ส่งเสริมการสร้าง และพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำสู่ความพ้นทุกข์ ลดปัญหาการฆ่าตัวตาย การกระทำความผิด โดยการพัฒนาทักษะในการนำเสนอวิธีปลูกฝังศรัทธาผ่านการประพฤติปฏิบัติและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริม สนับสนุนการวางแนวปฏิบัติ และการปรับบทบาทของพระสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาความมั่นคงตามบริบทของพื้นที่นั้น ๆ

๖) ส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือ สื่อ และเนื้อหา เพื่อการสนับสนุนพระสงฆ์ผู้เผยแผ่ในการนำไปใช้เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนกลุ่มเปราะบางเพื่อการสร้างชีวิตใหม่ผ่านความร่วมมือกับส่วนราชการ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเรือนจำ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในศูนย์คุมประพฤติ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในศูนย์คนไร้ที่พึ่ง บ้านพักเด็ก และคนพิการ

๗) สนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกล พื้นที่สูง และส่งเสริมการทำหน้าที่เชิงรุกของพระนักเผยแผ่

ในการสัญจรสู่พื้นที่ เพื่อให้พุทธบริษัทได้เข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธเจ้า
อย่างทั่วถึง

๘) ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมสร้างสังคม
ผู้สูงอายุ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การจัดทำสื่อ เนื้อหาเพื่อ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้าถึงผู้สูงอายุ การส่งเสริมการจัดกิจกรรม
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงทาง
สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการให้บริการของ
ภาครัฐในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทันสมัย ทั่วถึง และคงไว้
ซึ่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ทบทวนกระบวนการทำงานของภาครัฐในการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาควบคู่กับพัฒนาการบริการภาครัฐ โดยปรับเปลี่ยน
กระบวนการทำงานของภาครัฐจากการควบคุมมาเป็นการกำกับดูแล
เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๒) ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของสำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในภารกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ยืดหยุ่น
เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่
เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

๓) ส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการภารกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ให้เกิดความยืดหยุ่น คล่องตัว มีประสิทธิภาพในการบริหารของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และแก้ไขปรับปรุง พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ให้เอื้อต่อการกระจายอำนาจของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทันต่อที่ และการบูรณาการการทำงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาาร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ

๔) เสริมสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยเปิดเผยข้อมูลผ่านเทคโนโลยีต่างๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และตรวจสอบ การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐผ่านช่องทาง การติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่หลากหลาย

๕) การปรับเปลี่ยนระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เป็นดิจิทัล โดยจัดทำข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการ ทรัพยากรของประเทศเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในด้านงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และข้อมูลอื่นของหน่วยงานทั้งหมดให้เป็นดิจิทัลที่มีมาตรฐาน ถูกต้อง ปลอดภัย

๖) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้มีทักษะที่จำเป็น ในการให้บริการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ ๕ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) พัฒนาศักยภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ด้วยแผนงานการเผยแผ่ระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาพร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานเผยแผ่ในพื้นที่ตามแผนแม่บท

๒) ส่งเสริมกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของจังหวัดในรูปแบบของกิจกรรมที่ยิ่งใหญ่เชิงพื้นที่ตามบริบทของพื้นที่

๓) การปรับเปลี่ยน และพัฒนากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และความท้าทายของสังคม

๔) ส่งเสริม สนับสนุน การมีบทบาทของพื้นที่ในการสังคายนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของประเทศ และสร้างสรรค์กิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในระดับพื้นที่ พร้อมทั้งการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

๕) ส่งเสริม สนับสนุน แนวทางการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงพื้นที่ให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศาสนิกชน และเครือข่ายเผยแผ่เชิงพื้นที่เพื่อการเชื่อมโยงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๖) กำหนดทิศทาง นโยบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการ

เชิงบูรณาการระยะ ๕ ปี และประจำปี เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ที่เชื่อมโยงกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเชื่อมโยงโครงการกับระบบงบประมาณของส่วนราชการในพื้นที่

๘) ส่งเสริมสนับสนุนการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อให้ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ได้มีบทบาทร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการบูรณาการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่ให้มีเอกภาพและเข้มแข็ง

๙) เพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแผ่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมในพระพุทธศาสนา และเพิ่มศักยภาพการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่ระดับจังหวัด

๑๐) ส่งเสริมสนับสนุนศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เพื่อดำเนินการสื่อสารและประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่เข้าถึงประชาชน การพัฒนารูปแบบของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่และประชาสัมพันธ์พระพุทธศาสนาโดยสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสื่อสาร และประชาสัมพันธ์กิจการพระพุทธศาสนาในระดับจังหวัดและเชิงพื้นที่

แผนปฏิบัติการที่ ๔

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาพร้อมเสริมสร้างวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

๑. แนวคิด หลักการ

การสร้างวิถีแห่งพระพุทธศาสนาที่กลมกลืนกับวิถีของประชาชน
ครัวเรือน ชุมชนจนเป็นค่านิยมร่วม และวัฒนธรรมพระพุทธศาสนา
ที่เข้มแข็ง ยั่งยืน มีเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์คือพระพุทธศาสนา
มั่นคง ประชาชนมีความสุข ประเทศไทยเป็นสังคมอุดมพุทธธรรม และ
มีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้น
การพัฒนาพุทธศาสนิกชนมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม
ที่มีต่อชีวิตได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง มีสัมมาปฏิบัติ
เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ที่คุกคามต่อพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้น
ในอนาคต พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนา
แล้วที่มีสันติสุขภายใต้ร่มธรรมแห่งพระพุทธศาสนา

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณี
ทางพระพุทธศาสนาให้เป็นกลไกสำคัญในการเผยแผ่ และสร้างเสริม
แนวทางในการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่เข้าใจแก่นพุทธธรรม

๒) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาชุมชนไทยให้เป็นชุมชนที่อุดมด้วยพุทธธรรมนำสู่สันติสุข ประชาชนในชุมชนดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งพุทธธรรม

๓) เพื่อพัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เข้าถึงประชาชนทั่วทุกพื้นที่ในประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล และพื้นที่เฉพาะ

๔) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแก่นพุทธธรรม และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันจนเกิดวิถีชีวิต วิถีธรรมที่ผสมผสานอย่างสมดุล

๓. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยน (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าถึงชุมชนทั่วทุกพื้นที่ ชุมชนชาวพุทธเกิดวิถีพุทธธรรมที่มีความเข้มแข็ง	จำนวนชุมชนวิถีพุทธในระดับคุณภาพที่มีความเข้มแข็งทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๒๐๐	๕๐๐	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐
	จำนวนผู้นำชุมชนที่พัฒนาเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำชุมชน	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
เด็ก เยาวชน มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	จำนวนเยาวชนนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
สังคมพระพุทธศาสนาทั่วทุกแห่งเข้มแข็ง เติบโตอย่างต่อเนื่อง	ร้อยละของหมู่บ้านศีล ๕ ที่ยั่งยืน	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐
	ร้อยละโรงเรียนวิถีพุทธที่ยั่งยืน	๒๐	๔๐	๖๐	๘๐
	จำนวนภาคธุรกิจวิถีธรรม	๕๐๐	๑,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
พื้นที่เฉพาะในประเทศไทยยังคงไว้ซึ่งความเข้มแข็งในสังคมแห่งพระพุทธศาสนา	ร้อยละการเพิ่มขึ้นของพระสงฆ์ในพื้นที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่เฉพาะต้นแบบความเข้มแข็งของวิถีพระพุทธศาสนา	๑๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๒๕๐

๔. กลยุทธ์ และมาตรการ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีพุทธในประเทศไทยที่มั่นคงอย่างยั่งยืนด้วยรูปแบบของ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ)

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุน สืบสาน ต่อยอดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ชุมชนทั่วประเทศ เพื่อสร้างหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่เข้มแข็ง ยั่งยืน

๒) การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในชุมชน ทั้งการส่งเสริม สนับสนุน ปรากฏประจำชุมชนเพื่อการยกระดับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำชุมชนหรือหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ประชาชนที่มีวิถีแห่งพระพุทธศาสนาที่ดีให้มีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในชุมชน และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในวิถีพุทธธรรมในชุมชน

๔) บูรณาการความร่วมมือกับกรมการปกครอง (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) เพื่อการเสริมสร้างบทบาทของผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นในการร่วมส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในชุมชนของตนเอง การส่งเสริมการมีบทบาทนำ การเป็นผู้นำในพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชุมชนในรูปแบบของกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate social responsibility : CSR) พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับกลไกของมาตรการทางภาษีเพื่อการจูงใจ

๕) สนับสนุนองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน วัด โรงเรียน และชุมชนร่วมบูรณาการในกิจกรรมการบวชเรียนภาคฤดูร้อน และการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาผู้บวชเรียนร่วมเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา และจัดทำสื่อ ตำรา วิชาการเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริม สนับสนุน สืบสาน ต่อยอดการพัฒนางานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ร่วมสร้างชุมชนวิถีพุทธที่ยั่งยืน

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนรักษาศีล ๕ เชิงคุณภาพ โดยการผสานกับเทคโนโลยีการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างชุดความรู้พระพุทธศาสนาที่ทันสมัยให้สามารถขับเคลื่อนศีลธรรมในกลุ่มเด็กเยาวชนอย่างเข้มแข็ง และต่อเนื่อง

๒) ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการโครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียน ที่บูรณาการทั้งการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อันจะนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียน

๓) ส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา ที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน สนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมการออกแบบและพัฒนากิจกรรมเชิงปฏิบัติ เพื่อการสอนและการเรียนรู้พระพุทธศาสนา

๔) ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างห้องพระในโรงเรียนที่มีความสมบูรณ์เหมาะสม ต่อการเข้าไปสวดมนต์ ไหว้พระและปฏิบัติธรรมของนักเรียน

๕) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการรวมกลุ่มเป็นชมรม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อการสานพลังในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการส่งเสริมกิจกรรม “บวร” เพื่อให้มีกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเยาวชน

๖) บูรณาการความร่วมมือกับบริษัท ภาคเอกชน เพื่อร่วมสร้างสรรค์ธุรกิจที่มั่นคงยั่งยืนด้วยวิถีพระพุทธศาสนา ทั้งการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารธุรกิจ การบริหารบุคคล และการให้บริการแก่ลูกค้า ส่งเสริมการมีกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การสนับสนุนพนักงานในการปฏิบัติตนเป็นพุทธมามกะ และการมีบทบาทร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗) ส่งเสริมความร่วมมือของชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และวัด ในการร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของชุมชน ส่งเสริมให้ทุกวันอาทิตย์เป็นวันเข้าวัด ฟังธรรม และปฏิบัติธรรม

กลยุทธ์ที่ ๓ ปรับระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่สูง พื้นที่ห่างไกล อย่างเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม การรวมกลุ่มของพระบัณฑิตอาสาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่สูงแก่กลุ่มชาติพันธุ์การพัฒนาทักษะทางภาษา

และการประสานผู้รู้ทางภาษาเพื่อร่วมในกิจกรรมการเผยแพร่ มุ่งเน้น การได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒) ส่งเสริม สนับสนุน การกำหนดนโยบายการทำงานเผยแพร่ พระพุทธศาสนาในพื้นที่เฉพาะ มีแผนยุทธศาสตร์การทำงานงานเผยแพร่ ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเชื่อมโยงกับระบบงบประมาณของ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และระบบงบประมาณของจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓) ส่งเสริมให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และคณะกรรมการ เผยแพร่พระพุทธศาสนาในพื้นที่ที่มีการพัฒนานโยบายการเผยแพร่ พระพุทธศาสนา ร่วมสร้างสังคมวิถีพุทธและสังคมสันติสุข

๔) สร้างรูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในพื้นที่ และภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาในพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่ห่างไกล

๕) สนับสนุนกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษของเครือข่าย พระธรรมทูตอาสา และสนับสนุนให้พระธรรมทูตอาสาประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ เพื่อดึงทุกฝ่ายเข้าร่วมในกิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในพื้นที่เฉพาะ

๖) เสริมสร้างศักยภาพให้ชุมชนในพื้นที่เฉพาะบนพื้นที่สูงในกลุ่ม ชาติพันธุ์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้สร้างกลไกและ กระบวนการเรียนรู้ ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน เสริมสร้างให้ชุมชนรักษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามวิถีพุทธ และการประกอบอาชีพของ ประชาชนจากฐานวัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา

๗) พัฒนารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างโอกาสให้พุทธศาสนิกชนในพื้นที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามปกติ โดยการกระจายการให้บริการและดูแลชาวพุทธอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

๘) สร้างเสริมศักยภาพของวัดให้สามารถปฏิบัติภารกิจ และการวางระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการการเผยแผ่ของพระธรรมทูตในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนชาวพุทธเพื่อสนับสนุนกิจกรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์ที่ ๔ เผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านกลไกการศึกษาสงเคราะห์ และสาธารณสงเคราะห์

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ใช้กลไกศึกษาสงเคราะห์และสาธารณสงเคราะห์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการช่วยเหลือประชาชนด้านการศึกษาและการสังคมสงเคราะห์ ส่งเสริมให้กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์กรสงฆ์มีการสังคมสงเคราะห์เป็นส่วนสำคัญ

๒) ส่งเสริมสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขับเคลื่อนการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์การจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การแสดงพระธรรมเทศนา การทำบุญตักบาตร ซึ่งเป็นการนำวัดมาสู่ชุมชนสำหรับคนเมืองหลวงที่มีเวลาน้อย

๓) ส่งเสริมการจัดทำคู่มือชีวิตและการประยุกต์หลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมายที่รับการสงเคราะห์จากองค์กรสงฆ์ ผ่านการบูรณาการกับกิจกรรมการศึกษาสงเคราะห์ และสาธารณสงเคราะห์

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนพระสงฆ์นักพัฒนาให้ทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับพื้นที่ สนับสนุนการสร้างช่องทางในการเข้ามีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาสังคม ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านงานสาธารณสงเคราะห์

๕) สนับสนุนการจัดให้มีแนวปฏิบัติ และกลไกการทำงานเพื่อสนับสนุนภารกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่บูรณาการด้านการสาธารณสงเคราะห์ในรูปแบบต่างๆ ของคณะสงฆ์ในทุกจังหวัดให้เป็นรูปธรรม

๖) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบทเรียนในชุดวิชาด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๕ ปรับเปลี่ยน และต่อยอดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมเมือง ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ให้สอดคล้องกับบริบทภูมิสังคม และสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุนโครงการธรรมในสวนสำหรับชุมชนเมืองทั่วประเทศ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมธรรมในสวนที่ทำให้

สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาว่างในวันหยุดให้เป็นประโยชน์ด้วยการพบปะ
สนทนาธรรมระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน

๒) พัฒนาสื่อเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านช่องทางการสื่อสาร
สาธารณะของชุมชนเมืองด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการบูรณาการ
กับเครือข่ายองค์กร เครือข่ายภาคธุรกิจในการให้พื้นที่เพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

๓) สร้างและพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนาจิตอาสาภาคประชาชน
ที่ผ่านการอบรมเพื่อทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้าถึง
ประชาชนในชุมชนเมือง

๔) พัฒนาศลิกพุทธรธรรมสำหรับการบำบัดทางจิตใจในชุมชนเมือง
เพื่อพระสงฆ์ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการดำรงชีวิตแก่ประชาชนใน
ธรรมสถานขนาดเล็กที่กระจายทั่วทุกพื้นที่ในชุมชนเมือง รวมทั้งเป็น
แหล่งรวมหนังสือธรรมและสื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๕) ส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายสังคมออนไลน์บนระบบดิจิทัล
ให้มีบทบาทร่วมในการสร้างเนื้อหาดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ในชุมชนเมืองอย่างเข้าถึง และทันสมัย

แผนปฏิบัติการที่ ๕

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

๑. แนวคิด และหลักการ

การส่งเสริม พัฒนา และขับเคลื่อนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของโลก และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์คือ ประเทศไทย วัดไทย พระสงฆ์ไทยมีบทบาทสำคัญในเวทีโลกด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และมีความสัมพันธ์อันดีด้านศาสนากับประเทศในภูมิภาคเอเชีย ประเทศไทยเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งการผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้านพระพุทธศาสนาของโลก การบริหารจัดการ วิชาการและการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยที่พุทธศาสนิกชนองค์กรพระพุทธศาสนา และเครือข่ายทั่วโลกหลอมรวมเป็นพลังในการพัฒนางานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต พร้อมรับมือภัยคุกคามและเพิ่มจำนวนผู้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องทุกพื้นที่ทั่วโลก

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อหนุนเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างมั่นคง มั่นคั่ง ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์คือพระพุทธศาสนา

มีความเข้มแข็งในการเป็นสถาบันหลักของชาติ เป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนชาวไทย ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดผสานกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาสังคมไทยอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของโลกทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีวัดสำคัญของชาติที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษา การเรียนรู้ การปฏิบัติธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีทางพระพุทธศาสนาสามารถสร้างงานอาชีพแก่ประชาชน หนุนเสริมเศรษฐกิจให้กับประเทศ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการเป็นประเทศแห่งสันติสุขที่ทั่วโลกให้การยอมรับ

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก และเป็นศูนย์กลางการผลิตและพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

๒) เพื่อบูรณาการความร่วมมือของพุทธบริษัท ในการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั่วโลก

๓) เพื่อบูรณาการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสำหรับสร้างวิถีพุทธให้อยู่คู่กับประเทศไทย หนุนเสริมประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว บนฐานการพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนา

๓. เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเริ่มต้น (๒๕๖๖-๒๕๖๗)	ระยะเปลี่ยนแปลง (๒๕๖๘-๒๕๗๐)	ระยะพัฒนา (๒๕๗๑-๒๕๗๕)	ระยะเติบโต (๒๕๗๖-๒๕๘๐)
พระพุทธศาสนา เติบโตในต่างประเทศ อย่างต่อเนื่อง	ร้อยละการเติบโต ของจำนวนวัดไทย ในต่างประเทศ	๕	๑๐	๑๕	๒๐
	ร้อยละการเติบโตขั้นของ พระสงฆ์ไทยและต่างชาติ ในวัดไทยในต่างประเทศ	๕	๑๐	๑๕	๒๐
	จำนวนชาวไทย ในต่างประเทศที่บวชเรียน ในวัดไทยในต่างประเทศ	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
	จำนวนชาวต่างชาติ ในต่างประเทศที่บวชเรียน ในวัดไทยในต่างประเทศ	๒,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐

๔. กลยุทธ์ และมาตรการแนวทางการดำเนินงาน

**กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างบทบาทของวัดไทยและสถาบันการศึกษา
ในต่างประเทศ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ**

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุนพระสงฆ์ในวัดไทยในต่างประเทศศึกษา
ทิศทางการเปลี่ยนแปลงในบริบทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาใน
ต่างประเทศ เพื่อการจัดทำแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแต่ละ
ประเทศ และสร้างมาตรการ แนวทาง แผนงานโครงการในการสนับสนุน
กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ผ่านกลไกความร่วมมือ
ของพุทธบริษัทในประเทศและต่างประเทศ

๒) เพิ่มประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศผ่านหลักสูตรพุทธศาสนศึกษาในรูปแบบของการเป็นพันธมิตรทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยสงฆ์ของไทย

๓) ส่งเสริมสถาบันการศึกษาสงฆ์ในประเทศไทยร่วมส่งเสริมวิชาการ การพัฒนาองค์ความรู้ การสัมมนานานาชาติทางพระพุทธศาสนา เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๔) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างและพัฒนากลไกบริหารจัดการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และออกแบบพัฒนากิจกรรมทางวิชาการที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๕) ส่งเสริมวัดไทยในต่างประเทศจัดทำสื่อด้านพระพุทธศาสนา ในบริบทของการแก้ปัญหาชีวิตด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในชีวิตประจำวันตามบริบทของประเทศนั้นๆ และส่งเสริมการเผยแผ่ในทุกช่องทางเพื่อการเข้าถึงธรรมอย่างต่อเนื่องในต่างประเทศ

๖) เสริมสร้างความสนใจของพุทธศาสนิกชนที่มีศักยภาพเข้ามา มีบทบาททางด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อการเรียนรู้ และนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปฏิบัติ พร้อมทั้งส่งเสริม สนับสนุน วัดไทยในต่างประเทศให้มีคลินิกพุทธธรรมเพื่อมนุษยชาติ เพื่อเป็นที่พึ่งให้คำปรึกษาเมื่อประสบปัญหาในชีวิต หรือการแสวงหาความสงบในชีวิต

๗) ส่งเสริม สนับสนุนวัดไทยในต่างประเทศให้มีบทบาทเป็นสำนักปฏิบัติกรรมฐานสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติในต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๒ บูรณาการความร่วมมือของพุทธบริษัทในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มจำนวนพระสงฆ์รองรับการเติบโตของพระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

๑) ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างค่านิยมสำหรับคนไทยในต่างประเทศ และชาวต่างชาติในประเทศนั้นๆ ให้บวชเรียนที่วัดไทยในต่างประเทศ

๒) ส่งเสริมบทบาทของพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ เพื่อการเป็นพระพี่เลี้ยงแก่พระสงฆ์ในต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมสนับสนุนคนไทยในต่างประเทศบวชเรียนในวัดไทย ในประเทศนั้นๆ และการพัฒนาให้วัดไทยเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ พระพุทธศาสนาร่วมกับคณะสงฆ์ในประเทศไทย ผ่านช่องทางการสื่อสาร ออนไลน์

๔) สนับสนุนภาคธุรกิจของคนไทยในต่างประเทศให้ร่วมสนับสนุน กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศอย่างต่อเนื่องและ ให้การสนับสนุนภารกิจของพระธรรมทูตในต่างประเทศ

๕) บูรณาการความร่วมมือของพุทธบริษัทในการร่วมสร้าง และพัฒนาวัดไทยในต่างประเทศ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีทาง พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

๖) ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปบูรณาการกับ การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ ส่งเสริม สนับสนุน สถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่มีหลักสูตรพุทธศาสนศึกษา ผ่าน ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย

๗) สนับสนุนโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของวัดไทยในต่างประเทศ เพื่อการเรียนรู้และถ่ายทอดพระพุทธศาสนาแก่เด็กและเยาวชนในต่างประเทศ

๘) ส่งเสริมการจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อการปรับระบบงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ผสมผสานการสร้างศาสนวัตถุ ศาสนสถานและการพัฒนาศาสนบุคคลคือพระธรรมทูตในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบที่กลมกลืนกับบริบทของสังคมในประเทศนั้นๆ

๙) สร้างเอกภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ โดยกำหนดให้มีแผนงาน โครงการ และแนวทางการปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำประเทศนั้นๆ โดยอาศัยความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ องค์กรสงฆ์ไทยในต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างขีดความสามารถของพระธรรมทูตในการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เข้มแข็ง และเป็นกลไกการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถของพระธรรมทูตเพื่อทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศด้วยวิธีการต่างๆ

๑) พัฒนาทักษะของพระธรรมทูตเพื่อสร้างศาสนสัมพันธ์กับองค์กรศาสนาต่าง ๆ ในต่างประเทศ

๒) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แก่พระสงฆ์จากต่างประเทศที่เข้ามาเรียนรู้การเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในประเทศไทย จัดให้มีหลักสูตรการอบรมพระธรรมทูตนานาชาติเพื่อ พัฒนาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

๓) สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของพระธรรมทูต ตามแผนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศนั้นๆ ที่สอดคล้องกับ แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน พระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำประเทศนั้นๆ

๔) สนับสนุนความร่วมมือของเครือข่ายพระธรรมทูตในระดับทวีป หรือกลุ่มประเทศ เพื่อการประสานงานทางวิชาการและการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาร่วมกัน

๕) สนับสนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลพระธรรมทูตเพื่อ รองรับการพัฒนาองค์ความรู้ ระบบฐานข้อมูล และเป็นพื้นที่กลางในระบบ ดิจิทัลเพื่อการปฏิบัติงานของพระธรรมทูต

ส่วนที่ ๕
การขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ และกลไกการติดตาม
ประเมินผลแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมีปณิธานอันมั่นคงในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชนและส่งเสริมการพัฒนาสังคมสู่สันติสุข ดังนั้น แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนานี้จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธพจน์ที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ขอจงอย่าได้ไปร่วมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด” ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่การส่งเสริมพระพุทธศาสนาสำหรับการพัฒนาสังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย การพัฒนาองค์ความรู้ และกระบวนการที่สร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้างสืบต่อไป

๑. โครงการเพื่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ

แผนปฏิบัติการที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ ประกอบด้วยโครงการสำคัญ ดังนี้

๑) โครงการผลิตและพัฒนาพระนักเทศน์และนักเผยแผ่
พระพุทธศาสนา (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๒) โครงการผลิตและพัฒนาพระธรรมจาริก พระธรรมวิทยากร
และพระสอนศีลธรรม (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๓) โครงการผลิตและพัฒนาพระสอนกรรมฐาน (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๔) โครงการ ๙,๙๙๙ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ (องค์กร
คณะสงฆ์)

๕) โครงการพัฒนาพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ในต่างประเทศ (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๖) โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนานักเผยแผ่พระพุทธศาสนา
(สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๗) โครงการพัฒนามหาเปรียญ ๙ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนา
(สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

**แผนปฏิบัติการที่ ๒ การพัฒนาและสร้างสรรค์องค์ความรู้ นวัตกรรม
สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประกอบด้วยโครงการ
สำคัญ ดังนี้**

๑) โครงการพัฒนาระบบนิเวศดิจิทัลในสถานศึกษาสงฆ์และ
ศูนย์เด็กเล็กในวัดให้เอื้อต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่เด็กเล็ก
(ศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๒) โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อสาร เผยแผ่ และตอบโต้เพื่อการพิทักษ์
พระพุทธศาสนาบนระบบดิจิทัล (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๓) โครงการจัดทำพุทธประวัติในรูปแบบของความจริงเสมือนและความจริงเสริม เพื่อเด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๔) โครงการจัดทำฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๕) โครงการพัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (สถาบันการศึกษาสงฆ์ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๖) โครงการจัดสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๗) โครงการวิจัยเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

แผนปฏิบัติการที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับรองรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วยโครงการสำคัญดังนี้

๑) โครงการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่การสร้างคนคุณภาพเพื่อการพัฒนาประเทศ (สถาบันการศึกษาสงฆ์)

๒) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๓) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการสร้างชีวิตใหม่ให้กลุ่มคนเปราะบาง (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๔) โครงการพัฒนาการบริหารภาครัฐเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิภาพ

๕) โครงการพัฒนาระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับพื้นที่
ที่เข้มแข็ง (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะสงฆ์)

**แผนปฏิบัติการที่ ๔ การเสริมสร้างวิถีชีวิต ค่านิยม และวัฒนธรรม
ทางพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน ประกอบด้วยโครงการสำคัญ
ดังนี้**

๑) โครงการส่งเสริมการสร้างชุมชนวิถีพุทธที่มั่นคงอย่างยั่งยืน
ด้วยระบบ “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ) (คณะสงฆ์ กระทรวงศึกษาธิการ
ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น)

๒) โครงการส่งเสริมการพัฒนาวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (คณะสงฆ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๓) โครงการส่งเสริมการสร้างหมู่บ้านรักษาศีล ๕ (คณะสงฆ์)

๔) โครงการพัฒนาหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (คณะสงฆ์)

๕) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรม (คณะสงฆ์)

๖) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยระยะ
สุดท้าย (คณะสงฆ์)

๗) โครงการธรรมทานในเมืองใหญ่ (กรุงเทพมหานคร องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ส่วนราชการในพื้นที่ ภาคประชาชน
ภาคประชาสังคม)

๘) โครงการการพัฒนากิจการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับ
จังหวัด (สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด คณะสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน
ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน)

แผนปฏิบัติการที่ ๕ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ประกอบด้วยโครงการสำคัญ ดังนี้

๑) โครงการพัฒนาวัดไทยต้นแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ (คณะสงฆ์)

๒) โครงการส่งเสริมคนไทยบวชเรียนในวัดไทยในต่างประเทศ (คณะสงฆ์)

๓) โครงการพัฒนาพระธรรมทูตแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยสู่ต่างประเทศ (คณะสงฆ์)

๔) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก (คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๕) โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาระดับนานาชาติเนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก (คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

๒. ระบบ และกลไกการติดตามและประเมินผลโครงการ

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติได้กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลตามแผนยุทธศาสตร์ไว้ ดังต่อไปนี้

๑) นำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเสนอต่อมหาเถรสมาคมและคณะสงฆ์เพื่อพิจารณาใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการตาม

โครงการและการบริหารตามแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา
ของคณะสงฆ์เป็นรายปี (ประจำปีงบประมาณ)

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการและหรืออนุกรรมการเพื่อร่วมขับเคลื่อน
ติดตาม และประเมินแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ฯ

๓) ส่งเสริมให้คณะสงฆ์และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละ
จังหวัดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในระดับจังหวัด เพื่อมีหน้าที่ในการนำแผนยุทธศาสตร์
ไปสู่การปฏิบัติ

๔) พัฒนาระบบและกลไกการติดตาม ประเมินผล และสร้าง
เกณฑ์ชี้วัดในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนที่
กำหนดไว้

๕) พัฒนาและปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา เป็นระยะๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง
เศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๖) สนับสนุนให้คณะสงฆ์ วัด องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หมู่บ้าน ชุมชน และภาคี
ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการ และกิจกรรม
ให้สอดคล้องแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗) ส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลและสรุปผลการดำเนินการโครงการ
ในระบบสารสนเทศของคณะสงฆ์และเครือข่ายเผยแผ่

๘) เสริมสร้างองค์ความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการ
ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้

๙) จัดทำรายงานและสรุปผลการดำเนินการตามเป้าหมายของ
แผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ภาคผนวก โครงการสำคัญฉบับย่อ

แนวคิดโครงการสำคัญ และโครงการขนาดใหญ่ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ โครงการ ๙,๙๙๙ นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

❖ แนวคิด

การสรรหา คัดเลือก พระสงฆ์ที่มีศักยภาพตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ เพื่อการพัฒนาเป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านการฝึกอบรมแบบครบวงจร เมื่อผ่านการอบรมจะมีการแต่งตั้งให้เป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ จากนั้นจะจัดประชุมใหญ่เพื่อการรับนโยบาย และแนวปฏิบัติ ในการเผยแผ่จากองค์สมเด็จพระสังฆราช และส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด ๆ ละ ๒๐ รูป พร้อมกำหนดให้ทุกกลุ่มจัดทำแผนประจำปีเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และส่งเสริมนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาออกสัญจรสู่ตำบล หมู่บ้าน เพื่อการจัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยใช้วัดหรือโรงเรียนหรือศาลาหมู่บ้านเป็นพื้นที่ดำเนินการ โดยมุ่งสร้างครอบครัวพุทธธรรมวิถี

❖ เป้าหมาย

มีนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๙,๙๙๙ รูป (พระนักเทศน์ พระวิปัสสนา พระธรรมทูต พระสอนศีลธรรม พระธรรมจาริก พระธรรมวิทยากร)

ครัวเรือนจำนวน ๙๙๙,๙๙๙ ครัวเรือนได้รับการถ่ายทอดพระพุทธศาสนาจากนักเผยแผ่ นักเทศน์และขึ้นทะเบียนเป็นครอบครัวพุทธธรรมวิถี

❖ กิจกรรมสำคัญ

การจัดงานประชุมมอบนโยบาย และแต่งตั้งนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการสร้างนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา แห่งชาติจำนวน ๙๙ รุ่นๆ ละ ๗ วัน

การจัดงานระดมงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำงานของนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

การปฏิบัติการเชิงรุกสู่ชุมชนของทีมนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อสร้างครอบครัววิถีพุทธ

การส่งเสริมการจัดตั้งคารวามหาเปรียญ ๙ นำธรรมสู่สังคมพระพุทธศาสนา

❖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะสงฆ์

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

แนวคิดโครงการสำคัญ และโครงการขนาดใหญ่
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

โครงการจัดตั้งสถาบัน ผลิตและพัฒนา

พระภิกษุผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา

❖ แนวคิด

จัดตั้งสถาบันผลิตและพัฒนาพระภิกษุผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยให้เป็นหน่วยงานในกำกับของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีระบบการบริหารหลักสูตรแบบครบวงจรเทียบเท่าสถาบันการศึกษาในระดับชั้นนำ พร้อมทั้งเชื่อมโยงการบริหารกับศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประจำจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อการพัฒนารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่มีความเป็นเอกภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกวัดหรือสำนักโดยหลักสูตร การเผยแผ่จะมีความหลากหลายที่เข้าถึงเฉพาะกลุ่ม และมีระบบการเรียนรู้ ผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning)

❖ เป้าหมาย

มีสถาบันผลิตและพัฒนาพระภิกษุผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา
ผลิตนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อปีๆ ละ ๙๙๙ รูป

❖ **กิจกรรมสำคัญ**

การจัดตั้งสถาบันผลิตและพัฒนาพระสาวกผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา

การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรพระภิกษุนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แห่งชาติ

การจัดทำระบบการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning)

❖ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และศูนย์การเผยแผ่
พระพุทธศาสนาจังหวัด

คณะสงฆ์

แนวคิดโครงการสำคัญ และโครงการขนาดใหญ่
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐
โครงการระบบอัจฉริยะเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

❖ แนวคิด

การปรับตัวของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ทันการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยการสร้างพื้นที่และช่องทางดิจิทัลกลางเพื่อการจัดระเบียบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมดิจิทัล พร้อมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและบริการชุดความรู้ และข้อมูลสารสนเทศของพระพุทธศาสนาในรูปแบบของฐานข้อมูล และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

❖ เป้าหมาย

มีระบบความจริงเสมือน (Virtual reality) และความจริงเสริม (Augmented reality) เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

มีฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

มีดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ระบบกราฟิกภาพสามมิติแทนบุคคล (Avatar: Metaverse) และคำสอนของพระสงฆ์นักเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยที่เป็นรูปแบบในการเผยแผ่

มีประชากรดิจิทัลบนระบบแพลตฟอร์มการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐รูป/คน

❖ กิจกรรมสำคัญ

การจัดทำพุทธประวัติในรูปแบบของความจริงเสมือน (Virtual reality) และความจริงเสริม (Augmented reality) เพื่อเด็กเล็ก และ คนรุ่นใหม่

การจัดทำฐานข้อมูลกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
การจัดสร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มกลางแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

การจัดสร้างห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์นานาชาติเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

การจัดทำระบบอวตาร และคำสอนของพระสงฆ์นักเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในประเทศไทย

❖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

แนวคิดโครงการสำคัญ และโครงการขนาดใหญ่ เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ผู้สูงอายุ

❖ แนวคิด

ผู้สูงอายุโดยทั่วไปจะดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพได้นั้น มีสาเหตุพื้นฐานที่สำคัญบางประการมาจากการที่ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และจัดการด้านที่อยู่อาศัยของตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การที่ผู้สูงอายุจะดำเนินชีวิตร่วมกับสมาชิกในครอบครัวอย่างมีความสุขทางใจได้นั้น ผู้สูงอายุจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับสมาชิกในครอบครัวทุกคน ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วย คู่สมรส ลูกหลาน ญาติมิตร และผู้ดูแล เป็นต้น

การส่งเสริมพระสงฆ์ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุเพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสในการเรียนรู้ในหลักธรรมทางพุทธศาสนาอย่างเข้าใจ เข้าถึง และนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองได้ พร้อมทั้งโครงการได้ให้ความสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทางสุขภาพ ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ป่วยระยะท้าย เพื่อให้ได้มีโอกาสในการเข้าถึงพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นครั้งสุดท้าย

โครงการนี้เน้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำเสนอวิธีการสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้สูงอายุกับสมาชิกในครอบครัวโดยนำหลักธรรมของพุทธศาสนามาใช้ เพื่อให้การครองตน

ในครอบครัวของผู้สูงอายุดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีความสุข โดยเป็นการเน้นการบูรณาการระหว่างคณะสงฆ์ ส่วนราชการ ภาคประชาชน เพื่อให้มีความสำคัญกับผู้สูงอายุที่เป็นหลักชัยของครอบครัว และขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นต้นแบบของการจัดการสังคมผู้สูงอายุด้วยหลักพุทธธรรมในระดับโลกให้สมกับการเป็นประเทศแห่งพระพุทธศาสนา

❖ เป้าหมาย

ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทางสุขภาพได้มีโอกาสพึ่งธรรม เข้าถึงแก่นแท้แห่งพระพุทธศาสนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ผู้สูงอายุทั้งประเทศไทยร้อยละ ๖๐ มีค่านิยมเชิงพระพุทธศาสนาที่เข้มแข็ง เข้าสู่การปฏิบัติธรรม การศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา และการเตรียมพร้อมตนเองในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยมีวัด พระสงฆ์และเครือข่ายเป็นกลไกสำคัญ และมีพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลาง

มีต้นแบบของวัดทั่วทั้งประเทศที่ดำเนินกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาคุณภาพแก่ผู้สูงอายุในทุกตำบล ๗,๒๕๕ ตำบล ด้วยพระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนาจำนวน ๙,๙๙๙ รูป

❖ กิจกรรมสำคัญ

การจัดทำคู่มือ สื่อการเผยแผ่ เนื้อหาดิจิทัล และแนวทางปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทางสุขภาพ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุ

การจัดทำแผนที่ทางเดิน และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาที่เข้าถึงผู้สูงอายุรายบุคคลในทุกหมู่บ้านทั่วทั้งประเทศ
ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์

การเชื่อมโยงระบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับโรงเรียนผู้สูงอายุ
ชมรมผู้สูงอายุทั่วทั้งประเทศ เพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนาอย่างเข้าใจ
เข้าถึง และพัฒนา

การพัฒนาต้นแบบลานธรรมในวัดเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
การแสดงธรรม แก่ผู้สูงอายุ

การจัดทำแพลตฟอร์มกลางเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ที่เข้าถึงผู้สูงอายุ

❖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะสงฆ์

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรมอนามัย

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรมกิจการผู้สูงอายุ

แนวคิดโครงการสำคัญ และโครงการขนาดใหญ่
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

โครงการพัฒนาพระธรรมทูตแห่งชาติ
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยสู่สากล

❖ แนวคิด

โครงการมุ่งเน้นการฝึกอบรมพระธรรมทูตให้มีความรู้ความสามารถ จริยวัตรอันงดงาม และความมั่นใจในการปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเตรียมพระธรรมทูต ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมส่งไปต่างประเทศ เพื่อสนองงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศของคณะสงฆ์ไทย

❖ เป้าหมาย

พระธรรมทูตจำนวน ๙๙๙ รูป ที่ได้รับการพัฒนาเป็นพระธรรมทูต แห่งชาติ

❖ กิจกรรมสำคัญ

การคัดเลือกพระสงฆ์ที่มีศักยภาพในการถ่ายทอด และการใช้ ภาษาต่างประเทศที่สอดคล้องกับประเทศเป้าหมาย เข้าสู่โปรแกรมการ พัฒนาสมรรถนะเพื่อการพัฒนาเป็นพระธรรมทูตแห่งชาติเพื่อการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

การจัดทำระบบฐานข้อมูล และแพลตฟอร์มกลางของพระธรรมทูต เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การจัดทำชุดความรู้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อการสอนและเผยแพร่
เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระธรรมทูตในรูปแบบภาษา
ต่างประเทศ

คาราวานพระธรรมทูตเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

❖ **หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

วิทยาลัยพระธรรมทูต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๖๖

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานกองทุนให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และมติที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“คณะกรรมการจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์ของกองทุน

ข้อ ๕ วัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

หมวด ๒

คณะกรรมการกองทุน

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เรียกว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นประธาน

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(๓) กรรมการอีกจำนวนสี่รูปหรือคนซึ่งประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติแต่งตั้ง

(๔) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๕) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๖) เลขานุการกรม เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

(๗) ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มวิเทศสัมพันธ์และวิชาการพระพุทธศาสนา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๗ กรรมการตามข้อ ๖ (๓) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระ หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามข้อ ๖ (๓) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามข้อ ๖ (๓) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(๔) คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมีมติให้ออก

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๓) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการตามข้อ ๖ (๓) แทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๓) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารงานกองทุนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการระดมทุน

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุน และการเบิกจ่ายเงินกองทุน

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบการจ่ายเงินของกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการหรือจัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของส่วนกลางหรือสมทบเข้ากองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

(๕) วินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามระเบียบนี้

(๗) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน รวมทั้งรวบรวมผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อทราบ

(๘) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมอบหมาย

ข้อ ๑๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

กรณีประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำนักงาน กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติตามระเบียบนี้

หมวด ๓ การบริหารกองทุน

ส่วนที่ ๑ เงินและทรัพย์สินของกองทุน

ข้อ ๑๓ เงินและทรัพย์สินของกองทุน ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนจากหน่วยงาน องค์กรเผยแผ่ หรือเครือข่ายเผยแผ่
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค
- (๓) เงินรายได้ หรือเงินที่ได้จากการระดมทุน
- (๔) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สิน

ของกองทุน

ส่วนที่ ๒ การรับเงิน

ข้อ ๑๔ บรรดาเงินรายรับของกองทุนให้นำส่งเข้าบัญชีของกองทุนที่เปิดไว้ตามข้อ ๑๓

กรณีมีผู้บริจาคครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ หรือทรัพย์สินอื่นให้จัดทำทะเบียนการรับบริจาค และทะเบียนครุภัณฑ์ไว้อย่างเป็นระบบ

ข้อ ๑๕ การรับเงินเข้ากองทุน ให้รับเป็นเงินสด เช็ค ตัวแลกเงิน ธนาณัติ หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์และให้ออกเป็นใบเสร็จรับเงิน หรือใบอนุโมทนาบัตรในนามของกองทุน ตามแบบใบเสร็จรับเงิน กท. ๑ ให้แก่ผู้บริจาค ตามแบบแนบท้าย

ข้อ ๑๖ เงินสดที่รับไว้เกินหนึ่งแสนบาทขึ้นไปให้นำฝากเข้าบัญชีของกองทุนภายในวันที่ได้รับเงิน หากไม่สามารถดำเนินการได้ทัน ให้เก็บเงินสดดังกล่าวไว้แล้วนำฝากเข้าบัญชีกองทุนในวันถัดไป

ส่วนที่ ๓ การเก็บรักษาเงิน

ข้อ ๑๗ การเก็บรักษาเงินกองทุนให้นำฝากธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นที่คณะกรรมการเห็นชอบ โดยใช้ชื่อบัญชีว่า “กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”

ข้อ ๑๘ การเบิกจ่ายเงินจากกองทุนให้เป็นไปตามมติหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด โดยการเบิกจ่ายกำหนดให้ต้องมีผู้มีอำนาจลงนามเบิกจ่ายอย่างน้อยสามคน และในการสั่งจ่ายให้ลงนามอย่างน้อย

สองในสามคน โดยมีประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ลงนามทุกครั้ง จึงจะเบิกจ่ายเงินได้

ส่วนที่ ๔

การส่งจ่ายเงินกองทุน

ข้อ ๑๙ การส่งจ่ายเงินกองทุน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมของ
คณะกรรมการและให้รายงานคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แห่งชาติทราบ

กรณีที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนคราวละไม่เกิน
๕๐,๐๐๐ บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) ให้เป็นอำนาจของประธานกรรมการ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นผู้อนุมัติส่งจ่าย

ข้อ ๒๐ การจ่ายเงินกองทุนทุกครั้งต้องมีหลักฐานการจ่ายซึ่งผู้รับ
ออกให้เป็นใบเสร็จรับเงินหรือใบสำคัญรับเงิน หรือใบอนุโมทนาบัตรตาม
แบบที่คณะกรรมการกำหนด หรือหลักฐานการรับเงินของผู้มีสิทธิรับเงิน
หรือหลักฐานการรับเงินตามแบบใบเบิกเงิน กท. ๒ ตามแบบแนบท้าย

หมวด ๔

การบันทึกบัญชีและการรายงาน

ข้อ ๒๑ ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบด้านการบันทึกบัญชีและ
การรายงาน ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดทำบัญชีรับจ่ายของกองทุน โดยรอบระยะเวลาบัญชีให้ถือ
ตามปีปฏิทิน

(๒) จัดทำรายงานการรับจ่าย และเงินคงเหลือประจำเดือน ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ หรือระบบอื่น เสนอประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ทราบสละหนึ่งครั้ง หรือตามเหตุผลความจำเป็น

(๓) เสนอรายงานสถานะทางการเงิน ให้คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินผ่านคณะกรรมการ

จัดส่งข้อมูลตาม (๒) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว รายงานให้คณะกรรมการ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน

หมวด ๕

การขอรับการสนับสนุนเงินกองทุน

ข้อ ๒๒ องค์กรเผยแผ่ เครือข่ายเผยแผ่ หรือหน่วยงานอื่นใด ที่ดำเนินงานโครงการหรือจัดกิจกรรมเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และมีความประสงค์จะขอรับการอุดหนุนจากกองทุนเพื่อดำเนินโครงการเพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้เสนอรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ และรายงานให้คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบ

ข้อ ๒๓ การพิจารณาอนุมัติการสนับสนุนเงินกองทุน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการ

ข้อ ๒๔ ภายในหกสิบวันหลังเสร็จสิ้นโครงการให้องค์กรเผยแผ่ เครือข่ายเผยแผ่ หรือหน่วยงานอื่นใด ที่ได้รับการสนับสนุนเงินกองทุน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธ

ศาสนาแห่งชาติตามแบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการ กท.๕ เพื่อใช้
เป็นหลักฐานในการรายงานผลการดำเนินโครงการ

หมวด ๖

กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ ๒๕ ในแต่ละจังหวัดให้จัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า กองทุนเพื่อ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด โดยให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
จังหวัด เป็นสำนักงานกองทุน

ข้อ ๒๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เรียกว่า คณะกรรมการจังหวัด ประกอบ
ด้วย

(๑) ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เป็น
ประธาน

(๒) กรรมการซึ่งมาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาจังหวัด จำนวนห้ารูปหรือคน

(๓) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

(๔) เลขานุการศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นผู้ช่วย
เลขานุการ

(๕) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒๗ ให้คณะกรรมการจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการระดมทุน

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติการใช้จ่ายเงินกองทุน และการเบิกจ่ายเงินกองทุน รวมถึงการขอสนับสนุนเงินกองทุนส่วนกลาง เพื่อสมทบการดำเนินกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของจังหวัด

(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อทราบ

(๕) วินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ ตามระเบียบนี้

(๗) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมอบหมาย

ข้อ ๒๘ เงินและทรัพย์สินของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนจากหน่วยงาน องค์กรเผยแผ่ หรือเครือข่ายเผยแผ่

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค

(๓) เงินรายได้ หรือเงินที่ได้จากการระดมทุน

(๔) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

ข้อ ๒๙ ให้นำความในข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ มาใช้บังคับกับการรับเงินของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๓๐ ให้นำความในข้อ ๑๗ มาใช้บังคับกับการเก็บรักษาเงินของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ การเบิกจ่ายเงินจากกองทุนให้เป็นไปตามมติหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจังหวัดกำหนด โดยการเบิกจ่ายกำหนดให้ต้องมีผู้มีอำนาจ

ลงนามเบิกจ่ายอย่างน้อยสามคน และในการสั่งจ่ายให้ลงนามอย่างน้อยสองในสามคน โดยมีประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดลงนามทุกครั้ง จึงจะเบิกจ่ายเงินได้

ข้อ ๓๒ การสั่งจ่ายเงินกองทุน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการจังหวัดและให้รายงานคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดทราบ

กรณีที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนคราวละไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) ให้เป็นอำนาจของประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นผู้อนุมัติสั่งจ่าย

ข้อ ๓๓ ให้นำความในข้อ ๒๐ มาใช้บังคับกับการจ่ายเงินของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๓๔ ให้นำความในหมวด ๔ และหมวด ๕ มาใช้บังคับกับกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ เงินกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกันกับกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด ให้ถือเป็นเงินกองทุนตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

แบบใบเสร็จรับเงิน

ปกหน้า

<p>ใบเสร็จรับเงิน กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. .... เล่มที่ ..... เลขที่ ๐๑ ถึงเลขที่ ๕๐</p> <p>จำนวน ๑๕๐ แผ่น</p>

ในเล่ม

<p><u>ใบเสร็จรับเงิน</u> เล่มที่..... เลขที่..... กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้รับเงินค่า..... จาก..... เป็นเงิน.....บาท.....สตางค์ (ตัวอักษร) ..... ไว้ถูกต้องแล้วตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....</p> <p>.....ผู้รับเงิน .....ประธานกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย</p>
--

ใบเบิกเงิน
กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เลขที่..... วันที่.....

เรียน ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ตามที่ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ได้อนุมัติโครงการ.....

.....
ให้แก่..... จำนวน.....บาท
นั้น .....มีความประสงค์ขอเบิกเงิน
จำนวน .....บาท เพื่อนำไปดำเนินการ
ตามโครงการดังกล่าว พร้อมนี้ได้แนบเอกสาร หลักฐาน ประกอบการขอ
เบิกเงิน จำนวน.....แผ่น มาให้พิจารณาด้วยแล้ว
โดย.....จะเป็นผู้รับเงิน

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง ผู้จัดการกองทุน

<p>ได้ตรวจสอบเอกสารและงบประมาณที่ได้รับ มีความครบถ้วนถูกต้องเห็นควรดำเนินการต่อไป รวมทั้งได้ห้กรายการที่ขอเบิกในครั้งนี้อย่างเรียบร้อยแล้ว</p> <p>มียอดเงินคงเหลือ.....บาท</p> <p>ลงชื่อ..... (.....)</p> <p>ผู้ตรวจสอบและควบคุมงบประมาณ</p> <p>วันที่.....</p>	<p>เรียน กรรมการและเลขานุการกองทุนฯ</p> <p>เห็นควรให้เบิกจ่าย</p> <p>จำนวน.....บาท</p> <p>ลงชื่อ..... (.....)</p> <p>ผู้ช่วยเลขานุการกองทุนฯ</p> <p>วันที่.....</p>
<p>เรียน ประธานกรรมการบริหารกองทุน</p> <p>เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p> <p>เห็นควรอนุมัติให้เบิกจ่ายได้ จำนวน.....บาท</p> <p>ลงชื่อ..... (.....)</p> <p>เลขานุการกองทุนฯ</p> <p>วันที่.....</p>	<p>อนุมัติให้เบิกจ่ายได้</p> <p>จำนวน.....บาท</p> <p>ลงชื่อ..... (.....)</p> <p>ประธานกรรมการบริหารกองทุนฯ</p> <p>วันที่.....</p>
<p>จ่ายเป็นเช็ค.....บัญชีเลขที่.....</p> <p>เลขที่เช็ค.....ลงวันที่.....</p> <p>จำนวนเงิน.....บาท (.....)</p> <p>จ่ายให้.....</p> <p>กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	<p>ผู้มีอำนาจลงนามในใบถอน/เช็คธนาคาร</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจลงนาม (.....)</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจลงนาม (.....)</p>

หลักฐานการจ่ายเงิน

<p>ใบรับเงิน : ได้รับเงินจำนวน.....บาท (.....)</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้รับเงิน</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้รับเงิน</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้รับเงิน</p> <p>วันที่.....</p>	<p>ได้จ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว</p> <p>จำนวน.....บาท</p> <p>ลงชื่อ.....ผู้จ่ายเงิน</p> <p>(.....)</p> <p>ตำแหน่ง คณะทำงานด้านการเงิน</p> <p>วันที่.....</p>
--	---

แบบเสนอโครงการ

แบบเสนอของบประมาณสนับสนุน กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประจำปี .....

วันที่.....

เรื่อง ขอเสนอโครงการขอรับเงินสนับสนุนการดำเนินงานโครงการพัฒนา
บุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เรียน ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ด้วย หน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคน.....

มีความประสงค์จะจัดทำโครงการ.....

.....ในปี.....โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

จากกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

เป็นเงิน ..... บาท โดยมีรายละเอียดแผนงาน/

โครงการ/กิจกรรม ดังนี้

๑. ชื่อโครงการ

.....
.....
.....

**๒. โครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ**

ยุทธศาสตร์ที่.....เรื่อง.....

.....
.....
.....

๓. วัตถุประสงค์/ตัวชี้วัด/กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ วัตถุประสงค์

๓.๑.๑.....

๓.๑.๒.....

๓.๑.๓.....

๓.๒ ตัวชี้วัด

๓.๒.๑ เชิงปริมาณ.....

.....

.....

๓.๒.๓ เชิงคุณภาพ.....

.....

๓.๓ กลุ่มเป้าหมาย (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามกลุ่มเป้าหมาย
ของโครงการ พร้อมระบุจำนวน)

พระภิกษุ สามเณร จำนวน.....รูป

ประชาชนทั่วไป จำนวน.....คน

เยาวชน จำนวน.....คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน.....รูป/คน

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ ขั้นตอนเตรียมการ

- .....

- .....

- .....

๔.๒ ขั้นตอนดำเนินการ

- .....
- .....
- .....

๔.๓ สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรม

- .....
- .....
- .....

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่.....สิ้นสุด.....

๖. สถานที่ดำเนินการ

- .....

๗. งบประมาณ

จากงบกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำนวน.....บาท
รายละเอียด ดังนี้ (ระบุรายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่ายให้ชัดเจน)

ตัวอย่าง

- ค่าอาหาร	จำนวน.....บาท
- ค่าน้ำปานะ/น้ำดื่ม	จำนวน.....บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร	จำนวน.....บาท
- ค่าที่พัก	จำนวน.....บาท
- ค่าพาหนะ	จำนวน.....บาท
- ค่าบำรุงสถานที่	จำนวน.....บาท

หมายเหตุ ๑. ถัวจ่ายทุกรายการ

๒. กรณีคณะกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เสนอของบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการเผยแผ่

พระพุทธศาสนานั้น คณะกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แห่งชาติ จะพิจารณาอนุมัติงบประมาณสนับสนุนโครงการในลักษณะสมทบ
ไม่เกิน ร้อยละ ๔๐ จากงบประมาณทั้งหมดที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ

.....
.....
.....
.....

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ....
๒. ....

๙. หน่วยงาน /องค์กร/เครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ

.....
.....
.....

๑๐. ผู้รับผิดชอบ (ชื่อกลุ่ม/องค์กร/หน่วยงาน)

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ชุดผู้ดำเนินโครงการ

คนที่ ๑..... เบอร์โทรศัพท์.....

คนที่ ๒..... เบอร์โทรศัพท์.....

คนที่ ๓..... เบอร์โทรศัพท์.....

๑๑. ชื่อบัญชีธนาคาร.....

แบบผลการพิจารณาโครงการ

ผลการพิจารณาโครงการ.....

ตามมติ คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่..... / ๒๕..... เมื่อวันที่.....

ผลการพิจารณาโครงการ.....
ดังนี้

อนุมัติงบประมาณ เพื่อสนับสนุน

โครงการ.....

จำนวน.....บาท

ไม่อนุมัติงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการ

เพราะ.....

.....
.....

หมายเหตุเพิ่มเติม

.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ให้รายงานผลความสำเร็จของโครงการ

ตามแบบฟอร์ม (กท. ๕) ภายในวันที่.....

ผู้ตรวจสอบโครงการแล้วถูกต้องตามมติที่ประชุม

(ลงชื่อ).....

(.....)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการกองทุน

ผู้อนุมัติโครงการ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ประธานกรรมการกองทุน

หนังสือส่งรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน
เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

สถานที่.....

วันที่.....

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการ.....

เรียน ประธานกรรมการกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) รายงานผลการดำเนินงานพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

๒) เงินคงเหลือ (ถ้ามี) จำนวน.....บาท

ตามที่ หน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคน.....

ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อดำเนิน
กิจกรรมตามโครงการ.....

จำนวนเงิน.....บาท นั้น

บัดนี้ หน่วยงาน/องค์กร/กลุ่มคน.....

ได้ดำเนินงานตามโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการดำเนินงานพร้อม
ส่งเงินคงเหลือ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

Email : .....

โทรศัพท์.....

โทรสาร.....

แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

แบบรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
(สำหรับผู้เสนอโครงการ ลงรายละเอียดเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน)

๑. ชื่อโครงการ

.....
.....
.....

๒. โครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่.....เรื่อง.....
.....
.....

โครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่.....
เรื่อง.....
.....
.....

๓. วัดอุปประสงค์/ตัวชี้วัด/กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ วัดอุปประสงค์

๓.๑.๑.....
๓.๑.๒.....
๓.๑.๓.....

๓.๒ ตัวชี้วัด

๓.๒.๑ เชิงปริมาณ

.....

.....

.....

๓.๒.๒ เชิงคุณภาพ

.....

.....

.....

๓.๓. กลุ่มเป้าหมาย (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามกลุ่มเป้าหมาย
ของโครงการ พร้อมระบุจำนวน)

- พระภิกษุ สามเณร จำนวน.....รูป
- ประชาชนทั่วไป จำนวน.....คน
- เยาวชน จำนวน.....คน
- รวมทั้งสิ้น จำนวน.....รูป/คน

๔. ผลการดำเนินงาน

รายงานผลเชิงปริมาณ

- ๑).....
- ๒).....

รายงานผลเชิงคุณภาพ

- ๑).....
- ๒).....

๕. ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์/ตัวชี้วัด

บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๖. การเบิกจ่ายงบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติ.....บาท

งบประมาณเบิกจ่ายจริง .....บาท คิดเป็นร้อยละ.....

งบประมาณเหลือส่งคืนกองทุนฯ.....บาท คิดเป็นร้อยละ.....

รายละเอียดการใช้งบประมาณ

.....

.....

.....

.....

๗. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน

ปัญหา/อุปสรรค (ระบุ)

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข (ระบุ)

.....

.....

.....

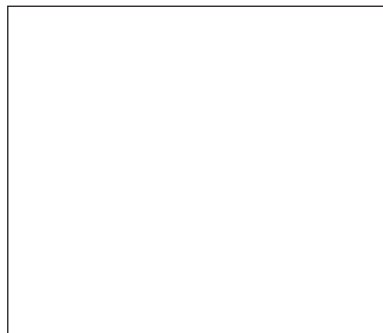
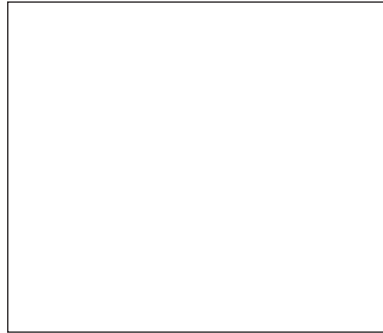
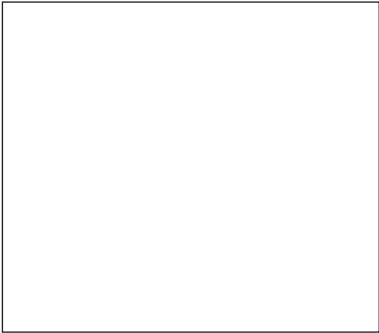
ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

ภาพประกอบกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ
(จำนวน ๖ ภาพ)

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๖

ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรให้ปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ ของระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และมติที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ว่าด้วยกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๖ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งมาจากการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด เรียกว่า คณะกรรมการจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด
เป็นประธาน

(๒) กรรมการซึ่งมาจากการแต่งตั้งของคณะกรรมการ
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัด จำนวนห้ารูปหรือคน

(๓) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็น
กรรมการและเลขานุการ

(๔) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดที่ประธานกรรมการการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาจังหวัดมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๕) เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดที่ได้รับ
มอบหมาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

ข้อ ๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รักษา
การตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการ
สร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”
พ.ศ. ๒๕๖๕

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการ
สร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”
พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงาน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“โครงการ” หมายถึง โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์
โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

“หมู่บ้าน” หมายถึง หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วย
ลักษณะปกครองท้องที่ รวมถึงชุมชนในเขตเทศบาล กรุงเทพมหานคร
เมืองพัทยา หรือเขตพื้นที่อื่น

“คณะกรรมการอำนวยการ” หมายถึง คณะกรรมการอำนวยการ
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธ
ศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

“คณะกรรมการบริหารกลาง” หมายถึง คณะกรรมการบริหาร
โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธ
ศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

“คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน” หมายถึง คณะกรรมการ
ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับหน หรือเทียบเท่าตามกฎหมาย
มหาเถรสมาคมว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

“คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด” หมายถึง คณะกรรมการ
ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับจังหวัด

“คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ” หมายถึง คณะกรรมการ
ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับอำเภอ

“คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล” หมายถึง คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับหมู่บ้านใน ท้องที่ตำบล

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึง เขตในกรุงเทพมหานคร

“ตำบล” หมายความว่ารวมถึง แขวงในกรุงเทพมหานคร

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่ารวมถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพ มหานคร

“นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพ มหานคร

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการมหาเถรสมาคม รักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์และการดำเนินงาน

ข้อ ๖ โครงการที่จัดขึ้นจะต้องมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์

(๒) เพื่อส่งเสริมการรู้รักสามัคคีและประโยชน์สุขของประชาชน

(๓) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศเกิดความร่มเย็นและ สันติสุข

(๔) เพื่อเผยแผ่หลักพุทธธรรมให้ประชาชนใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินชีวิต

ข้อ ๗ การดำเนินงานโครงการให้มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาสภาพสังคม วิเคราะห์ หาแนวทางในการดำเนินงานโครงการ

(๒) วางแผนจัดทำโครงการ และรายละเอียดประกอบการดำเนินงาน

(๓) เสนอขอความเห็นชอบในการดำเนินงานโครงการต่อคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล

(๔) เสนอและแจ้งมติมหาเถรสมาคมเพื่อมอบหมายให้วัดทุกวัดร่วมดำเนินการ

(๕) จัดประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ แนวทางการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลของโครงการ

(๖) จัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ครอบครัว และสถานศึกษา

(๗) ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการ ให้มีการจัดทำวารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ บทความ วิทยุทัศน์ สิ่งประดิษฐ์ แผ่นป้ายโฆษณา สื่อดิจิทัล ในการส่งเสริมยกย่องบุคคลที่ทำคุณงามความดี เป็นแบบอย่าง พัฒนาชุดความรู้ พัฒนากิจกรรมส่งเสริมศีล ๕ ส่งเสริมพัฒนา สร้างเครือข่าย การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมเพื่อสร้างแรงจูงใจ พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลสัมฤทธิ์ของโครงการในแต่ละช่วงระยะเวลาทางสื่อแขนงต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการตามความเหมาะสม

หมวด ๒ คณะกรรมการ

ส่วนที่ คณะกรรมการอำนวยการ

ข้อ ๙ ให้มีคณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยการเสนอของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่งซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(๒) กรรมการมหาเถรสมาคมที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุม มหาเถรสมาคมจำนวนสามรูป

(๓) เจ้าคณะภาค ที่เจ้าคณะใหญ่มอบหมายจำนวนห้ารูป

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาแห่งชาติ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราช- วิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประธานกรรมการ บริหารกลาง และประธานกรรมการขับเคลื่อนระดับहन

(๕) กรรมการผู้แทนส่วนราชการ ได้แก่ รัฐมนตรีที่กำกับดูแล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวง การคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัด กระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้ารูปหรือคน

(๗) เลขาธิการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๘) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการอำนวยการเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธาน
กรรมการ

ข้อ ๑๐ กรรมการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๖) มีวาระการ
ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการ
ตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๖) ขึ้นใหม่ ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตาม
วาระนั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๑๐
กรรมการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตายหรือมรณภาพ

(๒) ลาออก

(๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออกโดยความเห็นชอบของ
มหาเถรสมาคม

(๔) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๖) พ้น
จากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ใน
ตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระเหลือ
อยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๙ (๑) (๒) (๓) และ (๖) พ้นจาก
ตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการอำนวยการประกอบด้วยกรรมการ
ทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทน

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการอำนวยการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยการ กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน กลั่นกรอง โครงการให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กำหนดแผนงานในการเร่งรัดติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการตามระเบียบนี้ทุกระดับดำเนินกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

(๔) เสนอคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเสนอมหาเถรสมาคมในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกลางและคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน ตามระเบียบนี้

(๕) ประกาศ ยกย่อง บุคคล องค์กร หน่วยงานและพื้นที่ที่มีการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ

(๖) กระทบการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องหรือวินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและติดตามการทำงานของคณะกรรมการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๔ การประชุมคณะกรรมการอำนวยการต้องมีกรรมการ มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการอำนวยการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการอำนวยการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการอำนวยการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธาน

กรรมการอำนวยการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้คณะกรรมการอำนวยการจัดประชุมกันอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการบริหารกลาง

ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกลาง ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง โดยการเสนอของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- (๑) เจ้าคณะภาค รูปหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ
- (๒) เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค หรือพระสังฆาธิการระดับอื่น จำนวนห้ารูป เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) พระสังฆาธิการ จำนวนสิบรูป เป็นกรรมการ
- (๔) รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ
- (๕) ผู้ตรวจราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการ
- (๖) เลขาธิการกรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (๗) ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๘) ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการ

(๙) ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จำนวนสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๑๐) ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๑๑) เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๖ ให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับกับวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารกลางตามข้อ ๑๕ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการบริหารกลางโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการบริหารกลางมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ขับเคลื่อน กำกับ ติดตาม ประเมินผล และประสานงานกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานของโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ให้คำปรึกษา เสนอแนะ การดำเนินโครงการต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด คณะกรรมการ

ขับเคลื่อนระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านใน
ท้องที่ตำบล

(๓) เสนอนโยบาย แผนงาน และกลั่นกรองโครงการต่อคณะกรรมการ
การอำนวยการให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่ง
ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) เสนอให้คณะกรรมการอำนวยการประกาศยกย่อง บุคคล
องค์กร หน่วยงานและพื้นที่ที่มีการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของ
โครงการ โดยการจัดพิธีมอบใบประกาศเกียรติคุณ และมอบป้ายหมู่บ้าน
รักษาศีล ๕ หรือกิจกรรมตามที่เหมาะสม

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและติดตาม
การทำงานของคณะกรรมการ ตามระเบียบนี้ทุกระดับ

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย

(๗) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการอำนวยการ
คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และมหาเถรสมาคม

ข้อ ๑๘ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการ
บริหารกลาง ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการอำนวยการ
และคณะกรรมการบริหารกลาง ในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน
และขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการอำนวยการ
และคณะกรรมการบริหารกลางมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหาร
กลางตามวรรคหนึ่ง ตั้งอยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการ
บริหารกลาง

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน

ข้อ ๑๙ ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน ซึ่งมหาเถรสมาคม แต่งตั้ง โดยการเสนอของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่ง ชาติ จำนวนสิบห้ารูปหรือคน

ให้มหาเถรสมาคมคัดเลือกจากคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง เพื่อ แต่งตั้งเป็นประธานกรรมการจำนวนหนึ่งรูป และเป็นรองประธานกรรมการ อีกจำนวนไม่เกินสองรูป

ข้อ ๒๐ ให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับกับวาระ การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการขับเคลื่อน ระดับหนตามข้อ ๑๙ และให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุม ของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหนโดยอนุโลม ทั้งนี้ในกรณีที่ประธาน กรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการ ที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการ ไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ขับเคลื่อนกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานในระดับหนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อ คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดและคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับ หมู่บ้านในท้องที่ตำบลในหนนั้น ๆ

(๓) เสนอนโยบาย แผนงาน และกลั่นกรองโครงการในระดับหน
ต่อคณะกรรมการบริหารกลาง ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและติดตาม
การทำงานของคณะกรรมการ ขับเคลื่อนโครงการระดับหน

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนวยการหรือคณะ
กรรมการบริหารกลางมอบหมาย

ข้อ ๒๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน ทำหน้าที่
เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน ในการ
บริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งมีหน้าที่
ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหนมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหนตามวรรคหนึ่ง ตั้ง
อยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการขับเคลื่อนระดับหน

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด ซึ่งคณะ
กรรมการอำนวยการแต่งตั้ง โดยการเสนอของคณะกรรมการบริหารกลาง
ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ ในกรณีที่มี
เจ้าคณะจังหวัดสองฝ่ายในจังหวัดนั้น ให้เจ้าคณะจังหวัดที่อาวุโสโดย
สมณศักดิ์เป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ ให้เจ้าคณะจังหวัดที่อาวุโสรอง
ลงมา เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ และผู้ว่าราชการจังหวัด เป็น
ประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๒) รองเจ้าคณะจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ และ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๓) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน สมัชชาศีล ๕ หรือองค์กร
สาธารณกุศล จำนวนไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน แต่ไม่เกินสิบรูปหรือคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จำนวนสี่รูป
หรือคน

(๕) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

(๖) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธ
ศาสนาจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรณีกรุงเทพมหานครรองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ตาม (๒)
หมายถึง ปลัดกรุงเทพมหานครหรือผู้แทน กรรมการและเลขานุการตาม (๕)
หมายถึง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา และกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการตาม (๖) หมายถึง เลขานุการเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร
และเจ้าหน้าที่กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับกับวาระ
การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการขับเคลื่อน
ระดับจังหวัดตามข้อ ๒๓ (๓) และ (๔) และให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับ
กับการประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดโดยอนุโลม ทั้งนี้
ให้ประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ
ฝ่ายสงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการฝ่าย
คฤหัสถ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มา
ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ที่
อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการฝ่าย

สงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่าย
คฤหัสถ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มา
ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำ
หน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๒๕ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดมีหน้าที่และ
อำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ขับเคลื่อนกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานในระดับจังหวัด
ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อ
คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับ
หมู่บ้านในท้องที่ตำบล

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์
ในระดับจังหวัด ให้ประชาชนได้เข้าใจ และเห็นความสำคัญรวมถึงประโยชน์
ในการรักษา ศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม
เป้าหมาย

(๔) เสนอนโยบาย แผนงาน และกลั่นกรองโครงการในระดับ
จังหวัดต่อคณะกรรมการบริหารกลาง ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและติดตาม
การทำงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกลางมอบหมาย

ข้อ ๒๖ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด ทำ
หน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด
ในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้ง

มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดตามวาระหนึ่ง
ตั้งอยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด

ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ

ข้อ ๒๗ ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ โดยการแต่งตั้ง
ของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะอำเภอเป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ ในกรณีที่มี
เจ้าคณะอำเภอสองฝ่ายในอำเภอนั้น ให้เจ้าคณะอำเภอที่อาวุโสโดย
สมณศักดิ์เป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ ให้เจ้าคณะอำเภอที่อาวุโสรอง
ลงมา เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ และนายอำเภอ เป็นประธาน
กรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๒) รองเจ้าคณะอำเภอ เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์
ผู้กำกับการสถานี ตำรวจ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
อันเป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๓) เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย
เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน สมัชชาศีล ๕ หรือองค์กรสาธารณกุศล
จำนวนไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน แต่ไม่เกินสิบรูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จำนวนสามรูป
หรือคน

(๖) เลขานุการเจ้าคณะอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่าย
สงฆ์

(๗) ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายคดีหัสถ์

กรณีกรุงเทพมหานครรองประธานกรรมการฝ่ายคดีหัสถ์ที่เป็นนายกองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่อันเป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอตาม (๒) หมายถึง สมาชิกสภากรุงเทพมหานครในพื้นที่ กรรมการตาม (๓) หมายถึง ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา และกรรมการตาม (๗) หมายถึง เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๘ ให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับกับวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอตามข้อ ๒๗ (๔) และ (๕) และให้นำความในข้อ ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอโดยอนุโลม ทั้งนี้ให้ประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการฝ่ายคดีหัสถ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่ายคดีหัสถ์ตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๒๙ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอมิหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ขับเคลื่อนกิจกรรมตามนโยบายและแผนงานในระดับอำเภอ

ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในระดับอำเภอ ให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษา ศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและติดตามการทำงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัดมอบหมาย

ข้อ ๓๐ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ

ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล

ข้อ ๓๑ ให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล โดยการแต่งตั้งของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะตำบลในเขตตำบล เป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์

ในกรณีที่มีเจ้าคณะตำบลสองฝ่าย ในตำบลนั้น ให้เจ้าคณะตำบลที่อาวุโส โดยสมณศักดิ์เป็นประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ ให้เจ้าคณะตำบลที่อาวุโส รองลงมาเป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ และนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตำบล เป็นประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๒) เจ้าอาวาสวัดในเขตตำบล เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ กำนันในเขตตำบล เป็นรองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

(๓) สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตำบล เป็นกรรมการ

(๔) ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชนในเขตตำบล เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน สมัชชาศีล ๕ หรือองค์กรสาธารณกุศล จำนวนห้ารูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสม จำนวนสามรูปหรือคน เป็นกรรมการ

(๗) เลขานุการเจ้าคณะตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายสงฆ์

(๘) ให้ประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์คัดเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในตำบล เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายคฤหัสถ์

กรณีกรุงเทพมหานครประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ตามวรรคหนึ่ง

(๑) หมายถึง ผู้แทนผู้อำนวยการเขตที่ได้รับมอบหมาย รองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ตาม (๒) หมายถึง เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตที่ได้รับมอบหมาย และกรรมการตาม (๓) หมายถึง เจ้าหน้าที่กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๓๒ ให้นำความในข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ มาใช้บังคับกับวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบลตามข้อ ๓๑ (๕) และ (๖) และให้นำความใน

ข้อ ๑๔ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบลโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ที่อาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการฝ่ายสงฆ์ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการฝ่ายคฤหัสถ์ เป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการทั้งสองฝ่ายไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุม เลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๓๓ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล ให้ประชาชนได้เข้าใจ และเห็นความสำคัญ รวมถึงประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการ ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

(๓) พิจารณาดำเนินการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล ในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนโครงการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบลมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล ตามวรรคหนึ่ง ตั้งอยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการขับเคลื่อน ระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล

หมวด ๓

กองทุนหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ข้อ ๓๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นมากองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนหมู่บ้านรักษาศีล ๕” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งทุนสำหรับการดำเนินการตามโครงการ

ข้อ ๓๖ ทุนและทรัพย์สินในการดำเนินการของกองทุน ประกอบด้วย

(๑) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ

(๒) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๓) เงินรายได้ หรือเงินที่ได้จากการระดมอื่น ๆ

ข้อ ๓๗ การเก็บรักษาเงินของกองทุนให้นำฝากธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ชื่อบัญชีว่า “โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ‘หมู่บ้านรักษาศีล ๕’”

ข้อ ๓๘ การเบิกจ่ายเงินจากกองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด โดยการเบิกจ่ายกำหนดให้ต้องมีผู้มีอำนาจถอนเงินไว้อย่างน้อยสามคน โดยในการสั่งจ่ายให้ลงนามไว้อย่างน้อยสองคนจึงจะเบิกจ่ายเงินได้

ข้อ ๓๙ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับหน และระดับจังหวัด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการอำนวยการกำหนด

ข้อ ๔๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการบริหารกลาง สำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน และสำนักงานคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด เป็นที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในแต่ละระดับแล้วแต่กรณี

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๔๑ ให้คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการขับเคลื่อนส่วนกลาง คณะกรรมการขับเคลื่อนประจำหน คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับตำบล ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามระเบียบนี้

ข้อ ๔๒ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการบริหารกลาง คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหน คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับจังหวัด คณะกรรมการขับเคลื่อนระดับอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับหมู่บ้านในท้องที่ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์
พ.ศ. ๒๕๖๗

ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์
พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของสำนักปฏิบัติธรรม ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของมหาเถรสมาคม และแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การปฏิบัติธรรม” หมายความว่า การปฏิบัติสมถกัมมัฏฐานหรือ
วิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมสำนัก
ปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์

“คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด” ให้
หมายความรวมถึงคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมกรุงเทพมหานคร

“พระวิปัสสนาจารย์” หมายความว่า พระภิกษุผู้สอนการปฏิบัติ
สมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน หรือพระภิกษุที่ผ่านการอบรม
หลักสูตรพระวิปัสสนาจารย์จากสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดหรือองค์กร
คณะสงฆ์ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่นจัดสรร
งบประมาณถวายเพื่อการอบรม หรือหลักสูตรกัมมัฏฐานของมหาวิทยาลัย
สงฆ์

“จังหวัด” ให้หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร ด้วย

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการมหาเถรสมาคมรักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เลขาธิการมหาเถร
สมาคม เสนอมหาเถรสมาคมเพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของมหาเถรสมาคม
ให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๑ คณะกรรมการ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้งโดยการเสนอของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในคณะสงฆ์แต่ละฝ่าย เรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริม สำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ (ม) หรือคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ (ธ)” แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประธานศูนย์พระปริยัตินิตเทศก์แห่งคณะสงฆ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(๓) พระราชาคณะฝ่ายวิปัสสนากัมมัฏฐาน จำนวนไม่เกินสี่รูป

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคน

ให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้มีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคน

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๗ กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๓) และ (๔) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๓) และ (๔) ขึ้นใหม่ให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๗ กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(๔) มหาเถรสมาคมมีมติให้ออกโดยการเสนอของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๗) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๙ ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๖ (๑) (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการแทน

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กลั่นกรองและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาให้

ความเห็นชอบจัดตั้งหรืองดการดำเนินงานชั่วคราวของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

(๒) ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด และสำนักปฏิบัติธรรมของวัดให้ดำเนินการเป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบายของมหาเถรสมาคมและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

(๔) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการปฏิบัติธรรมสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

(๕) สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาพระวิปัสสนาจารย์ให้มีศักยภาพในการสอนการปฏิบัติธรรม รวมทั้งกำหนดมาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรมพระวิปัสสนาจารย์

(๖) สนับสนุน ส่งเสริม ศูนย์ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด มหาวิทยาลัยสงฆ์ สำนักงานเจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ในระดับภาค ระดับหน ในการฝึกอบรมหรือพัฒนาพระวิปัสสนาจารย์

(๗) ส่งเสริมให้มีการวิจัยพัฒนาการปฏิบัติธรรม

(๘) จัดให้มีการประชุมศูนย์ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เจ้าสำนักและพระวิปัสสนาจารย์ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งหรือตามความเหมาะสม

(๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย

(๑๐) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่มหาเถรสมาคมหรือคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมอบหมาย

ข้อ ๑๑ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็น ประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจ ปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานใน ที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูป หนึ่งหรือคนหนึ่ง ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ ให้มีศูนย์ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ ของ คณะสงฆ์แต่ละฝ่าย ตั้งอยู่ที่วัด อันเป็นต้นสังกัดของประธานกรรมการ ทำ หน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงาน รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ข้อ ๑๓ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในคณะสงฆ์แต่ละฝ่ายเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัด...ม) หรือ คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำ จังหวัด...(จ)” แล้วแต่กรณี ซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) เจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอ เป็นกรรมการ

(๓) เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดหรือพระวิปัสสนาจารย์
ที่ได้รับการคัดเลือกจากเจ้าคณะจังหวัด จำนวนไม่เกินห้ารูป เป็นกรรมการ

(๔) ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

(๕) เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดและเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธ
ศาสนาจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรุงเทพมหานครให้ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนา เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขานุการเจ้าคณะกรุงเทพ
มหานครและเจ้าหน้าที่กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ได้รับ
มอบหมาย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเลือก
รองเจ้าคณะจังหวัดรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ ๑๔ ให้นำความในข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ มาใช้บังคับกับวาระการ
ดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามข้อ ๑๓ (๓) และให้นำความ
ในข้อ ๑๑ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมสำนัก
ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในกรณีที่ประธานกรรมการ
ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการ เป็น
ประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธาน
ในที่ประชุม

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พัฒนาส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมในระดับจังหวัด และสำนัก

ปฏิบัติธรรมของวัดในจังหวัดให้ดำเนินการเป็นไปโดยสอดคล้องกับนโยบาย
ของมหาเถรสมาคม และแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(๒) พิจารณากลับกรอง ให้ความเห็น เสนอคณะกรรมการเพื่อ
ประกอบการพิจารณาจัดตั้ง หรืองดการดำเนินงานชั่วคราว

(๓) กำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมที่ตั้งอยู่
ในพื้นที่จังหวัด

(๔) ตรวจเยี่ยม ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนิน
งานสำนักปฏิบัติธรรมแก่เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๕) จัดประชุมสัมมนาศูนย์ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำ
จังหวัด และพระวิปัสสนาจารย์

(๖) เสนอแนะมาตรฐานกลางหลักสูตรสำหรับสำนักปฏิบัติธรรม
ประจำจังหวัด

(๗) อบรมพระวิปัสสนาจารย์ในจังหวัดให้มีศักยภาพในการสอน
การปฏิบัติธรรม

(๘) จัดทำฐานข้อมูลพระวิปัสสนาจารย์ และข้อมูลผู้เข้าอบรม
ในจังหวัด

(๙) จัดทำทะเบียนสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัด

(๑๐) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อ
ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

(๑๑) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
ประสงค์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่มหาเถรสมาคม คณะกรรมการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือคณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๑๖ ให้มีศูนย์ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในเขต
การปกครองของคณะสงฆ์แต่ละฝ่าย ตั้งอยู่ที่วัดอันเป็นต้นสังกัดของประธาน

กรรมการ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ ในการบริหารงานทั่วไป ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงาน รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

หมวด ๒ การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม

ส่วนที่ ๑ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ข้อ ๑๗ การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นวัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์
- (๒) มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม
- (๓) มีจำนวนพระวิปัสสนาจารย์สอนประจำที่เพียงพอ
- (๔) มีหลักสูตรการปฏิบัติธรรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

กรรมการ

ข้อ ๑๘ การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดให้เจ้าคณะจังหวัด เสนอเรื่องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัด และคณะกรรมการ ตามแบบการขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัด (แบบ สจจ. ๑ และ สรจ. ๒) แนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ เมื่อมหาเถรสมาคมมีมติอนุมัติให้จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดแล้ว ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้นทะเบียนเป็น สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พร้อมจัดทำประกาศมหาเถรสมาคมจัดตั้ง สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้

ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีหน้าที่พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดตามวาระหนึ่ง ให้มีคุณภาพ และ จัดสรรงบประมาณอุปถัมภ์ตามสมควร

ในกรณีที่เห็นสมควร มหาเถรสมาคมอาจกำหนดให้มีศูนย์ประสานงานกลางของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ในคณะสงฆ์แต่ละฝ่ายขึ้นด้วย ก็ได้

ข้อ ๒๐ ในจังหวัดเดียวกัน ถ้ามีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งมากกว่าหนึ่งแห่ง ให้ระบุนลำดับตามลำดับการจัดตั้ง โดยจำแนกตามสังกัดคณะสงฆ์

ข้อ ๒๑ ให้สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี เสนอคณะกรรมการ ตามแบบรายงานผลการดำเนินงานของสำนักปฏิบัติธรรม (แบบ สธจ. ๓) แนบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๒ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่มีสถานที่ตั้งของสำนักปฏิบัติธรรมในเขตจังหวัดอื่น มิใช่จังหวัดอันเป็นที่ตั้งของวัด ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอันเป็นที่ตั้งของวัด

ข้อ ๒๓ ให้เจ้าอาวาสวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เป็นเจ้าสำนัก มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแล สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๔ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด อาจงดการดำเนินงานชั่วคราว ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม
- (๒) ขาดพระวิปัสสนาจารย์สอนประจำ

(๓) แนวทางการปฏิบัติธรรมไม่เป็นไปตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร หรือหลักสูตรที่คณะกรรมการ ให้ความเห็นชอบตามข้อ ๑๐ (๕)

(๔) ไม่มีการดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติธรรมติดต่อกัน เกินสองปี หรือไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสองปี ติดต่อกัน

เมื่อมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ปรากฏแก่สำนักปฏิบัติธรรมประจำ จังหวัดแห่งใด ให้คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง แล้วให้ความเห็นเสนอคณะกรรมการ จนถึง มหาเถรสมาคมเพื่อมีมติอนุมัติให้งดการดำเนินงานชั่วคราว กรณีมีเหตุอัน สมควรคณะกรรมการอาจสั่งให้สำนักปฏิบัติธรรมแห่งนั้นดำเนินการอย่าง ใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องก่อนก็ได้ และเมื่อพ้นเหตุแห่งการ ดำเนินการนั้นแล้ว คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการต่อไปได้

ส่วนที่ ๒

สำนักปฏิบัติธรรมของวัด

ข้อ ๒๕ วัดที่มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ และพระวิปัสสนา- จารย์ ประสงค์จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมของวัด ให้แจ้งเจ้าคณะจังหวัดเพื่อ ทราบ

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าสำนักปฏิบัติธรรมของวัดแห่งใดมีแนว ทางปฏิบัติไม่เป็นไปตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตรหรือหลักสูตรที่ได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๐ (๕) หรือมีแนวทางปฏิบัติที่ขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าคณะจังหวัดอาจ เสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด มีมติ ให้งดการดำเนินงานชั่วคราวสำนักปฏิบัติธรรมของวัดนั้นได้

ให้นำความใน ข้อ ๒๔ วรรคสอง มาใช้กับกรณีงดการดำเนินการ
ชั่วคราวสำนักปฏิบัติธรรมของวัดโดยอนุโลม

ข้อ ๒๗ ให้เจ้าอาวาสวัดซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักปฏิบัติธรรมของวัด เป็น
เจ้าสำนัก มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแล สำนักปฏิบัติธรรม
ของวัด ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘ ให้คณะกรรมการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำ
จังหวัด ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ก่อน วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
จนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๙ ให้สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดและเจ้าสำนักปฏิบัติ
ธรรมประจำจังหวัด ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนัก
ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ คงเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำ
จังหวัดและเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามระเบียบนี้

ข้อ ๓๐ ให้พระวิปัสสนาจารย์ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วย
การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นพระวิปัสสนา-
จารย์ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

แบบคำขอจัดตั้ง
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

เรียน ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารข้อมูล พร้อมภาพประกอบ จำนวน ๑ เล่ม

ข้าพเจ้า.....ฉายา.....

อายุ.....พรรษา.....วิทยฐานะ.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....วัด.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

มีความประสงค์ขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....

แห่งที่.....ตั้งอยู่ที่วัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทร.....โทรสาร.....

E-mail/website.....

สังกัด ( ) มหานิกาย ( ) ธรรมยุต

วัดมีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ดังนี้

๑. ด้านสถานที่

๑.๑ สภาพความพร้อมด้านอาคารสถานที่

ขนาดพื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๑.๒ ส่วนของห้องพัก (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ และ

กรอกรายละเอียดหน้าข้อความ)

จำนวนคนที่รองรับได้.....คน

ประเภทห้องพัก

เดี่ยว จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวม จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมชาย จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมหญิง จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

ประเภทห้องน้ำในห้องพัก

เดี่ยว จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวม จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมชาย จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมหญิง จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

๑.๓ ส่วนของห้องปฏิบัติการ (โปรดกรอกรายละเอียด)

ขนาด.....ตารางเมตร จำนวน ๓ ห้อง

จำนวนคนที่รองรับได้.....คน

ห้องน้ำ จำนวน.....ห้อง รวม.....ห้อง แยกชาย/หญิง

ทางเดินคนพิการ ( ) ( ) ไม่มี

อุปกรณ์ที่เตรียมไว้ในห้องปฏิบัติการ

(๑)..... (๒).....

(๓)..... (๔).....

(๕)..... (๖).....

๑.๔ ส่วนต้อนรับ (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

- มีห้องโถงต้อนรับ
- มีส่วนห้องสมุด
- มีห้องน้ำสาธารณะ

๑.๕ สภาพแวดล้อมทั่วไป (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ และ
กรอกรายละเอียดหน้าข้อความ)

- ป้ายบอกทาง ป้ายรายชื่อสำนักปฏิบัติธรรม
- ไฟส่องสว่าง
- ที่จอดรถ จำนวน.....คัน ขนาดพื้นที่จอดรถ.....ไร่
.....งาน.....ตารางวา
- ทางสัญจรสำหรับคนพิการ

๑.๖ ด้านความปลอดภัย (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

- อุปกรณ์ดับเพลิง.....แผนผังการหนีไฟ.....
แหล่งน้ำสำรอง
- แหล่งไฟสำรอง.....ยาสามัญประจำบ้าน
ชุดปฐมพยาบาล
- อื่นๆ .....

๒. ด้านวิปัสสนาจารย์

มีพระวิปัสสนาจารย์.....รูป ดังนี้

๒.๑ ชื่อ.....ฉายา.....อายุ.....พรรษา.....
วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....

- ๒.๒ ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
- ๒.๓ ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
- ๒.๔ ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
- ๒.๕ ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....

๓. ด้านหลักสูตร

- ๓.๑ มีหลักสูตรการปฏิบัติธรรม
- ก. หลักสูตรการอบรม ๓ วัน ๒ คืน
  - ข. หลักสูตรการอบรม ๔ วัน ๓ คืน
  - ค. หลักสูตรการอบรม ๗ วัน ๖ คืน
  - ง. หลักสูตร ๑๐ วัน
- ๓.๒ มีแนวการสอน/ปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐาน ดังนี้
 (ใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)
- แบบบริการม พุท - โธ
  - แบบบริการม ยบหนอ - พองหนอ
  - แบบบริการม สัมมา - อรหัง

- แบบอานาปานสติ (กำหนดลมหายใจ)
- แบบกำหนดพิจารณารูป - นาม
- แบบอื่นๆ โปรดระบุ.....

๔. วัดแห่งนี้ มีจำนวนพุทธศาสนิกชนร่วมกิจกรรมในปีที่ผ่านมา
จำนวน.....คน

๕. วัตถุประสงค์/ข้อคิดในการเสนอขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม

.....

.....

.....

พร้อมนี้ ได้แนบหลักฐาน ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาการ
เสนอขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามข้อ ๑๗ แห่ง
ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่ง
คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ มาด้วยแล้ว

จึงขอกราบเรียนเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

ความเห็นของเจ้าคณะตำบล.....

.....

.....

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าคณะตำบล.....

ความเห็นของเจ้าคณะอำเภอ.....

.....

.....

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าคณะอำเภอ.....

แบบรายงานการขอจัดตั้ง
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

กราบเรียน ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบคำขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด สธจ. ๑

๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติ
ธรรมประจำจังหวัด

กระผม พระ.....ประธานคณะกรรมการ
ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ขอเสนอแบบรายงานการขอจัดตั้ง
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....แห่งที่.....
ตั้งอยู่ที่วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....โดยมีพระ.....
ฉายา.....อายุ.....พรรษา.....
วิทยฐานะ.....ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....เป็นเจ้าของสำนัก

จึงกราบเรียนมาเพื่อนำเสนอมหาเถรสมาคมต่อไป

กราบเรียนมาด้วยความนับถือ

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าคณะจังหวัด.....

ประธานคณะกรรมการสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ความเห็นของเจ้าคณะภาค.....

.....

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าคณะภาค.....

ความเห็นของเจ้าคณะใหญ่.....

.....

(ลงนาม).....

(.....)

เจ้าคณะใหญ่หน.....

แบบรายงานผลการดำเนินงาน
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ประจำปี พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
เรียน ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารข้อมูล พร้อมภาคประกอบ จำนวน ๑ เล่ม

ข้าพเจ้า พระ.....ฉายา.....
อายุ.....พรรษา.....วิทยฐานะ.....
ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์ (ถ้ามี).....
เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....แห่งที่.....
วัด.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
มีความประสงค์ขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....
โทร.....โทรสาร.....
ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามมติมหาเถรสมาคม
ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
สังกัด ( ) มหานิกาย ( ) ธรรมยุต ขอรายงานผลการดำเนินงานสำนัก
ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....ประจำปี พ.ศ.....ดังนี้

๑. รายงานความพร้อมด้านอาคารสถานที่ที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม
ดังนี้

- ๑.๑ สภาพความพร้อมด้านอาคารสถานที่
ขนาดพื้นที่.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๑.๒ ส่วนของห้องพัก (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ และกรอกรายละเอียด
หน้าข้อความ)

จำนวนคนที่รองรับได้.....คน

ประเภทห้องพัก

เดี่ยว จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวม จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมชาย จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมหญิง จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

ประเภทห้องน้ำในห้องพัก

เดี่ยว จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวม จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมชาย จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

รวมหญิง จำนวน.....ห้อง ขนาด.....

๑.๓ ส่วนของห้องปฏิบัติการ (โปรดกรอกรายละเอียด)

ขนาด.....ตรม. จำนวนคนที่รองรับได้.....คน

ห้องน้ำ จำนวน.....ห้อง รวม แยกชาย หญิง

ทางเดินคนพิการ .....มี.....ไม่มี

อุปกรณ์ที่เตรียมไว้ในห้องปฏิบัติการ

(๑)..... (๒).....

(๓)..... (๔).....

(๕)..... (๖).....

๑.๔ ส่วนต้อนรับ (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

- มีห้องโถงต้อนรับ
- มีส่วนห้องสมุด
- มีห้องน้ำสาธารณะ

๑.๕ สภาพแวดล้อมทั่วไป (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ และกรอกรายละเอียด หน้าข้อความ)

- ป้ายบอกทาง ป้ายรายชื่อวัด/สำนักปฏิบัติธรรม
- ไฟส่องสว่าง
- ที่จอดรถ จำนวน.....คัน ขนาดพื้นที่จอด.....ไร่
.....งาน.....ตารางวา
- ทางสัญจรสำหรับคนพิการ

๑.๖ ด้านความปลอดภัย (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ)

- อุปกรณ์ดับเพลิง.....แผนผังการหนีไฟ.....
แหล่งน้ำสำรอง
- แหล่งไฟสำรอง.....ยาสามัญประจำบ้าน
ชุดปฐมพยาบาล
- อื่นๆ (ระบุ).....

๒. รายงานความพร้อมด้านพระวิปัสสนาจารย์

มีพระวิปัสสนาจารย์.....รูป ดังนี้

๑. ชื่อ.....ฉายา.....อายุ.....พรรษา.....
วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....

๒. ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
๓. ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
๔. ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....
๕. ชื่อ..... ฉายา..... อายุ..... พรรษา.....
 วิทยฐานะ.....ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรม
 พระวิปัสสนาจารย์ ปี พ.ศ.....

๓. รายงานความพร้อมด้านหลักสูตรการปฏิบัติธรรม ดังนี้

- ๓.๑ มีหลักสูตรการปฏิบัติธรรม
- ก. หลักสูตรการอบรม ๓ วัน ๒ คืน
  - ข. หลักสูตรการอบรม ๔ วัน ๓ คืน
  - ค. หลักสูตรการอบรม ๗ วัน ๖ คืน
  - ง. หลักสูตรการอบรม อื่นๆ .....
- ๓.๒ มีแนวการสอน/ปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐาน ดังนี้
 (ใส่เครื่องหมาย ✓ และกรอกรายละเอียดหน้าข้อความ)
- แบบบริการม พุท - โธ
  - แบบบริการม ยุบหนอ - พองหนอ
  - แบบบริการม สัมมา - อรหัง

- แบบอานาปานสติ (กำหนดลมหายใจ)
- แบบกำหนดพิจารณารูป - นาม
- แบบอื่นๆ โปรดระบุ.....

๔. รายงานจำนวนพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมกิจกรรม

- สรุปจำนวนพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรม ในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕.....) จำนวน.....คน
  - จำนวนพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรม ในไตรมาส ๑ จำนวน.....คน
  - จำนวนพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรม ในไตรมาส ๒ จำนวน.....คน
  - จำนวนพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรม ในไตรมาส ๓ จำนวน.....คน
  - จำนวนพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรม ในไตรมาส ๔ จำนวน.....คน
- (โปรดแนบหลักฐาน อาทิ บัญชีรายชื่อผู้ร่วมกิจกรรม ตารางสรุปสำเนาลายเซ็นของผู้ร่วมกิจกรรม)

๕. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

.....

.....

.....

๖. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดให้มีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

(ลงนาม).....เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม
 (.....)
 ตำแหน่ง.....ผู้รายงาน

ประกาศมหาเถรสมาคม
เรื่อง การตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

โดยมหาเถรสมาคมในการประชุม ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....
เดือน.....พ.ศ.....มีมติอนุมัติให้จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำ
จังหวัด.....แห่งที่.....ตั้งอยู่ที่วัด.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
โดยมี.....เป็นเจ้าสำนัก

อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๙ ของระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการ
ส่งเสริมสำนักปฏิบัติธรรมแห่งคณะสงฆ์ พ.ศ..... จึงประกาศการ
ตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด.....ให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ภาคผนวก

ที่ พศ ๐๐๐๘/๗๑๕๑

แผนกสารบรรณ
ศูนย์เผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
วันที่ ๒๕
วันที่ ๒๕ ส.ค. ๖๓
เวลา ๑๕.๐๐ น.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง คำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐

นมัสการ พระพรหมบัณฑิต ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อ้างถึง มติมหาเถรสมาคม มติที่ ๓๘๓/๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๗๒/๒๕๖๓

จำนวน ๑ ชุด

ตาม มติมหาเถรสมาคม มติที่ ๓๘๓/๒๕๖๓ ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓
เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถร-
สมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำคำสั่งมหาเถรสมาคมฯ และมีบันทึก
ข้อราชการ ขอรับพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช เพื่อลงพระนามในคำสั่งมหาเถรสมาคมดังกล่าว เรียบร้อยแล้ว
ในการนี้ จึงขอความเมตตาพระคุณเจ้าโปรดแจ้งคำสั่งมหาเถรสมาคมดังกล่าว ให้คณะกรรมการฯ ทราบ
เพื่อจักได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

(นายณรงค์ ทรอารมณ)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๗๙๙๕

โทรสาร. ๐ ๒๔๔๑ ๗๙๙๖

๓๗
๒๕๖๓
ผู้รักษาการประธานศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๒๖.๘.๖๓ Son

คำสั่งมหาเถรสมาคม
ที่ ๓๗๒ / ๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกร่าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๕๐

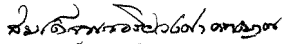
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีร่ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามมติมหาเถรสมาคม มติที่ ๓๘๓/๒๕๖๓ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกร่าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	ประธานกรรมการ
๒. พระพรหมวิสุทธาจารย์	รองประธานกรรมการ
๓. พระพรหมเสนาบดี	รองประธานกรรมการ
๔. พระเทพศาสนาภิบาล	กรรมการ
๕. พระเทพปริยัติมุนี	กรรมการ
๖. พระเทพสุวรรณเมธี	กรรมการ
๗. พระเทพปวรเมธี	กรรมการ
๘. พระเทพเวที	กรรมการ
๙. พระเทพวิสุทธิมุนี	กรรมการ
๑๐. พระราชวิสุทธิเวที	กรรมการ
๑๑. พระมงคลธรรมวิธาน	กรรมการ
๑๒. พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ธีรจารย	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
๑๔. ผู้ตรวจราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (นายสีปป์บวร แก้วงาม)	กรรมการ
๑๕. ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๑๖. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
๑๗. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑๘. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	กรรมการและเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/ให้คณะกรรมการ..

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่าง ปรับปรุง ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วจึงนำเสนอคณะกรรมการร่างกฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ
และประกาศของมหาเถรสมาคมพิจารณาออกระเบียบต่อไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

คำสั่งมหาเถรสมาคม
ที่ ๔ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของมหาเถรสมาคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	วัดประยุรวงศาวาส	ประธานกรรมการ
๒. พระพรหมวิสุทธาจารย์	วัดศรีอรัญญ์	รองประธานกรรมการ
๓. พระพรหมกวี	วัดกัลยาณมิตร	กรรมการ
๔. พระพรหมเสนาบดี	วัดปทุมคงคา	กรรมการ
๕. พระพรหมวัชรเมธี	วัดอรุณราชวราราม	กรรมการ
๖. พระพรหมวชิรากร	วัดราชาธิการาม	กรรมการ
๗. พระธรรมโพธิมงคล	วัดนิมมานรดี	กรรมการ
๘. พระธรรมราชาอนุวัตร	วัดโมลีโลกยาราม	กรรมการ
๙. พระธรรมวชิรโมลี	วัดยานนาวา	กรรมการ
๑๐. พระธรรมวิสุทธาจารย์	วัดบวรนิเวศวิหาร	กรรมการ
๑๑. พระธรรมวชิรมนี	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์	กรรมการ
๑๒. พระธรรมวชิรเมธี	วัดหงส์รัตนาราม	กรรมการ
๑๓. พระเทพคุณาภรณ์	วัดเทพราชกุญชร	กรรมการ
๑๔. พระเทพศาสนานาภิบาล	วัดไร่ขิง/นครปฐม	กรรมการ
๑๕. พระเทพปฏิภาณกวี	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๑๖. พระเทพวิสุทธิโสภณ	วัดราชคฤห์	กรรมการ
๑๗. พระเทพสุวรรณเมธี	วัดสุวรรณาราม	กรรมการ
๑๘. พระเทพปวรเมธี	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๑๙. พระเทพเวที	วัดสังฆวิศยาราม	กรรมการ
๒๐. พระราชธรรมวาทิต	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๒๑. พระศรีธวัชเมธี	วัดป่าเลไลยก์/สุพรรณบุรี	กรรมการ
๒๒. พลตรี เฉลิมชัย เสียงใหญ่	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓. ร.ศ.ดร. สุรพล สุขะพรหม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๔. นายสุทธิรักษ์ สุขธรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๕. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการและเลขานุการ

๒๖. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา   กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา   กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำการจัดให้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในและนอกราชอาณาจักร
๒. กำกับ ดูแล การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรให้เรียบร้อยดีงาม และถูกต้องตามหลักพระศาสนา สอดคล้องกับระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
๓. ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำแนะนำ เพื่อเสนอมหาเถรสมาคม เพื่อให้ตรากฎ ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง หรือออกประกาศมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

คำสั่งมหาเถรสมาคม
ที่ ๙๖ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตี และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และความในข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมถึงมติมหาเถรสมาคมที่ ๔๔/๒๕๖๕ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องตามระเบียบมหาเถรสมาคมที่เกี่ยวข้อง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	วัดประยุรวงศาวาส	ประธานกรรมการ
๒. พระพรหมวิสุทธาจารย์	วัดเครือวัลย์	กรรมการ
๓. พระพรหมเสนาบดี	วัดปทุมคงคา	กรรมการ
๔. พระธรรมวชิรมณี	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์	กรรมการ
๕. พระธรรมวชิรมณี	วัดหงส์รัตนาราม	กรรมการ
๖. พระธรรมราชาวันุวัตร	วัดโมลีโลกยาราม	กรรมการ
๗. พระเทพเวที	วัดสังฆะวิศยาราม	กรรมการ
๘. พระธรรมวิมลโมลี	วัดไตรธรรมาราม	กรรมการ
๙. พระราชวัชรภรณ์	วัดจุฬิธรธรรมาราม	กรรมการ
๑๐. แม่กองงานพระธรรมทูต		กรรมการ
๑๑. แม่กองบาลีสนามหลวง		กรรมการ
๑๒. แม่กองธรรมสนามหลวง		กรรมการ
๑๓. ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา		กรรมการ
๑๔. ประธานศูนย์พระปริยัตินิตเทศก์แห่งคณะสงฆ์		กรรมการ
๑๕. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		กรรมการ
๑๖. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		กรรมการ
๑๗. รัฐมนตรีที่กำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		กรรมการ
๑๘. ปลัดกระทรวงมหาดไทย		กรรมการ
๑๙. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ		กรรมการ

/๒๐.ปลัดกระทรวง...

๒๐. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม		กรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ		กรรมการ
๒๒. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์		กรรมการ
๒๓. อธิบดีกรมการศาสนา		กรรมการ
๒๔. พระธรรมโพธิมงคล	วัดนิมมานรดี (ผู้ทรงคุณวุฒิ)	กรรมการ
๒๕. พระเทพสุวรรณเมธี	วัดสุวรรณาราม (ผู้ทรงคุณวุฒิ)	กรรมการ
๒๖. พระเทพปวรเมธี	วัดประยุรวงศาวาส (ผู้ทรงคุณวุฒิ)	กรรมการ
๒๗. พระสุธีรัตนบัณฑิต	วัดสุทธิวราราม (ผู้ทรงคุณวุฒิ)	กรรมการ
๒๘. พลอากาศตรี สุรินทร์ คุ่มจั่น	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๙. ผศ.ดร.ธีรวิทย์ ภิญโญณัฐกานต์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๓๐. นายสุรพล ทิพย์เสนา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๓๑. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ		กรรมการและเลขานุการ
๓๒. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๕. ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๖. นักวิชาการศาสนา กองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ที่ได้รับมอบหมาย		กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ และหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

คำสั่งศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ที่ ๗/๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๖๔ และมติที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ วันอังคารที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ ประกอบด้วย

๑.	พระพรหมบัณฑิต	ที่ปรึกษา
๒.	ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	ที่ปรึกษา
๓.	พระธรรมวชิรเมธี	ประธานกรรมการ
๔.	ดร.วัชรวิษณุ กิริตติสโรจน์	รองประธานกรรมการ
๕.	พระธรรมวชิราจารย์	กรรมการ
๖.	พระเทพศาสนาภิบาล	กรรมการ
๗.	พระเทพพรเมธี	กรรมการ
๘.	พระเทพเวที	กรรมการ
๙.	พระราชวชิราภรณ์	กรรมการ
๑๐.	พระราชวชิรบัณฑิต	กรรมการ
๑๑.	พระสุธีรัตนบัณฑิต	กรรมการ
๑๒.	พระครูปลัดปัญญาวรรวัฒน์ (หรรษา)	กรรมการ
๑๓.	พระมหาอดิเดช สติวโร	กรรมการ
๑๔.	พระมหาสาโรจน์ ปญญาวชิโร	กรรมการ
๑๕.	พระมหาอนนท อานนโท	กรรมการ
๑๖.	นางสาวปรีชญวรรณ วนานันท์	กรรมการ
๑๗.	พ.ต.อ.อัครพล บุญโยปรัชภูมิภัก	กรรมการ
๑๘.	นางวัชรินทร์ วิชัยกุล	กรรมการ
๑๙.	นางจรรยา อัมหิรัญ	กรรมการ
๒๐.	นายสำรวย นักการเรียน	กรรมการ
๒๑.	นายสุรพล ทิพย์เสนา	กรรมการ
๒๒.	นายสุระวุธ จันทรงาม	กรรมการ
๒๓.	รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม	กรรมการ
๒๔.	ดร.สม นาสะอ้าน	กรรมการ
๒๕.	ดร.วรรณิ์ ไทยพาณิชย์	กรรมการ

๒๖.	ดร.สมิทธิ ดาราราก ณ อยุธยา	กรรมการ
๒๗.	ดร.สายพิรุณ เพิ่มพูล	กรรมการ
๒๘.	นายไสว นุ่นเส็ง	กรรมการ
๒๙.	พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	กรรมการและเลขานุการ
๓๐.	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑.	ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นทางยุทธศาสตร์ วิเคราะห์สถานการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มอนาคตของพระพุทธศาสนาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๒. จัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการ โครงการ และจัดทำแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมถึงโครงการกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และให้มีโครงการสำคัญ (Flagship project)

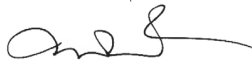
๓. การเสริมสร้างความร่วมมือกับพุทธบริษัท องค์กรทางพระพุทธศาสนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และถ่ายทอดแผนแม่บทสู่การปฏิบัติ และ นำเสนอมาตรการ เพื่อขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ สู่การปฏิบัติ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๔. ดำเนินการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๕. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินการตามระเบียบทางราชการว่าด้วยการจัดทำแผนเฉพาะกิจ และการนำเสนอแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๘๐

๖. ปฏิบัติงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขอให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ ตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำสั่งมหาเถรสมาคม
ที่ ๙๗ / ๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงาน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตี และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.
๒๕๐๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามมติมหาเถรสมาคม
มติที่ ๕๔๑/๒๕๖๕ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยดำเนินงาน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	ประธานกรรมการ
๒. พระพรหมวิสุทธาจารย์	กรรมการ
๓. พระพรหมกวี	กรรมการ
๔. พระพรหมเสนาบดี	กรรมการ
๕. พระธรรมวชิรเมธี	กรรมการ
๖. พระเทพศาสนากิบาล	กรรมการ
๗. พระเทพเสนาบดี	กรรมการ
๘. พระเทพปัญญาโมลี	กรรมการ
๙. พระเทพพรหมณี	กรรมการ
๑๐. พระเทพเวที	กรรมการ
๑๑. พระเทพปวรเมธี	กรรมการ
๑๒. พระราชวัชรภรณ์	กรรมการ
๑๓. พระราชวิสุทธิเวที	กรรมการ
๑๔. พระศรีสมโพธิ	กรรมการ
๑๕. พระโสภณพัฒนบัณฑิต	กรรมการ
๑๖. พระสุธีรัตนบัณฑิต	กรรมการ
๑๗. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	กรรมการ
๑๘. นายสุรพล ทิพย์เสนา	กรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
๒๐. รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (นายอินทพร จันเอี่ยม)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๒๑.รองผู้อำนวยการ...

๒๑. รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(นางกนิภนันต์ ล้อสีทอง)

๒๒. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒๓. ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒๔. ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาายกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการ
ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ และนำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อพิจารณาออกระเบียบต่อไป
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๖

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่

๕๓๕/๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความเห็นชอบร่างแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า พระพรหมบัณฑิต ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีลิขิตที่ กผพช ๔๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ แจ้งว่า ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕ และอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้เห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ และ คณะกรรมการฯ ได้ยกร่างแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยได้ทำประชาพิจารณ์ในระดับพื้นที่ ๔ ภูมิภาค จำนวน ๔ ครั้ง พร้อมกับได้นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมพิจารณา และมีมติเห็นชอบร่างแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ พร้อมกับมีบัญชาให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณา รายละเอียดตามเอกสารรูปเล่มที่ถวายไว้นอกเล่มแล้ว

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบร่างแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ และให้ดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุม

(นายอินทพร จั่นเอี่ยม)

รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

ประกาศศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ที่ ๒/๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยกย่องระเบียบเกี่ยวกับการเงินของกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

.....

เพื่อให้การบริหารและการจัดการการเงินของกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และบรรลุลวัตถุประสงค์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๔ และมติที่ประชุมคณะกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการยกย่องระเบียบเกี่ยวกับการเงินของกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

๑. นายสิปปบวร แก้วงาม
ที่ปรึกษากรรมการมหาเถรสมาคม ประธานกรรมการ
๒. พระโสภณวชิรวาที
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร รองประธานกรรมการ
๓. พระมหาไพรัช ธมมทีโป
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรรมการ
๔. นายสุรพล ทิพย์เสนา กรรมการ
๕. ผศ.ดร.หัตถ์ภูธรณ์ แก่นทั่ว กรรมการ
๖. นายภาณุวัฒน์ ทรัพย์ผดุงโชค กรรมการ
๗. นายธีรเดช จันทรัตน์
เลขานุการกรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการ
๘. นายจาทวัฒน์ วงษ์จีน
ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการ
๙. นายสหัส บรรจงเมือง
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแพร่พระพุทธศาสนา
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ

๑๐. นาย/..

(๒)

๑๐. นายวุฒิวิวัฒน์ ศุภนิมิตวงศ์
ผู้อำนวยการกลุ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. นักวิชาการศาสนาที่ได้รับมอบหมาย
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่และอำนาจยกร่างระเบียบหรือประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงาน
ของกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
แห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(พระพรหมบัณฑิต)

ประธานกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

คำสั่งมหาเถรสมาคม
ที่ ๒ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตี และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามมติมหาเถรสมาคม มติที่ ๒๐๘/๒๕๖๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ ยกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	ประธานกรรมการ
๒. พระธรรมวชิรเมธี	กรรมการ
๓. พระธรรมวชิรมณี	กรรมการ
๔. พระธรรมวชิรญาณ	กรรมการ
๕. พระเทพวิสุทธิโสภณ	กรรมการ
๖. พระเทพญาณวิศิษฎ์	กรรมการ
๗. พระราชสุตถาภรณ์	กรรมการ
๘. พระราชปัญญารังษี	กรรมการ
๙. พระปฏิภนโกศล	กรรมการ
๑๐. พระวิเชียรโมลี	กรรมการ
๑๑. พระโสภณวชิราวาทิ	กรรมการ
๑๒. พระครูประภาศสมาธิคุณ	กรรมการ
๑๓. พระครูกาญจนกิจจารักษ์	กรรมการ
๑๔. พระครูภาวนาธีรรรคุณ	กรรมการ
๑๕. พระครูวิจิตรธรรมานุสิฐ	กรรมการ
๑๖. พระมหาดิศักดิ์ อภิปัญญา	กรรมการ
๑๗. พระครูปลัด เต็น กุศลจิตโต	กรรมการ
๑๘ นายสิปปบวร แก้วงาม	กรรมการ
๑๙. นายสุรพล ทิพย์เสนา	กรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (นางกณิกนันต์ ล้อสีทอง)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

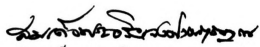
๒๔. ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณายกร่าง ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วย
สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ และนำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อพิจารณาออกระเบียบต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม